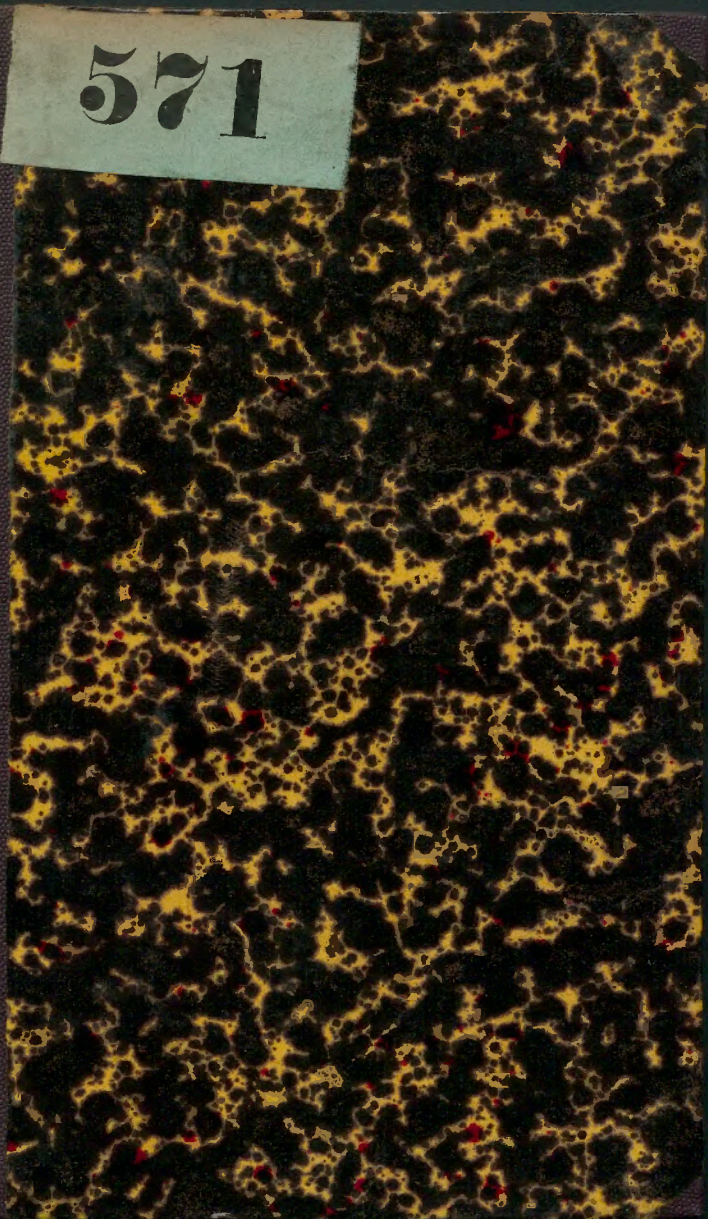
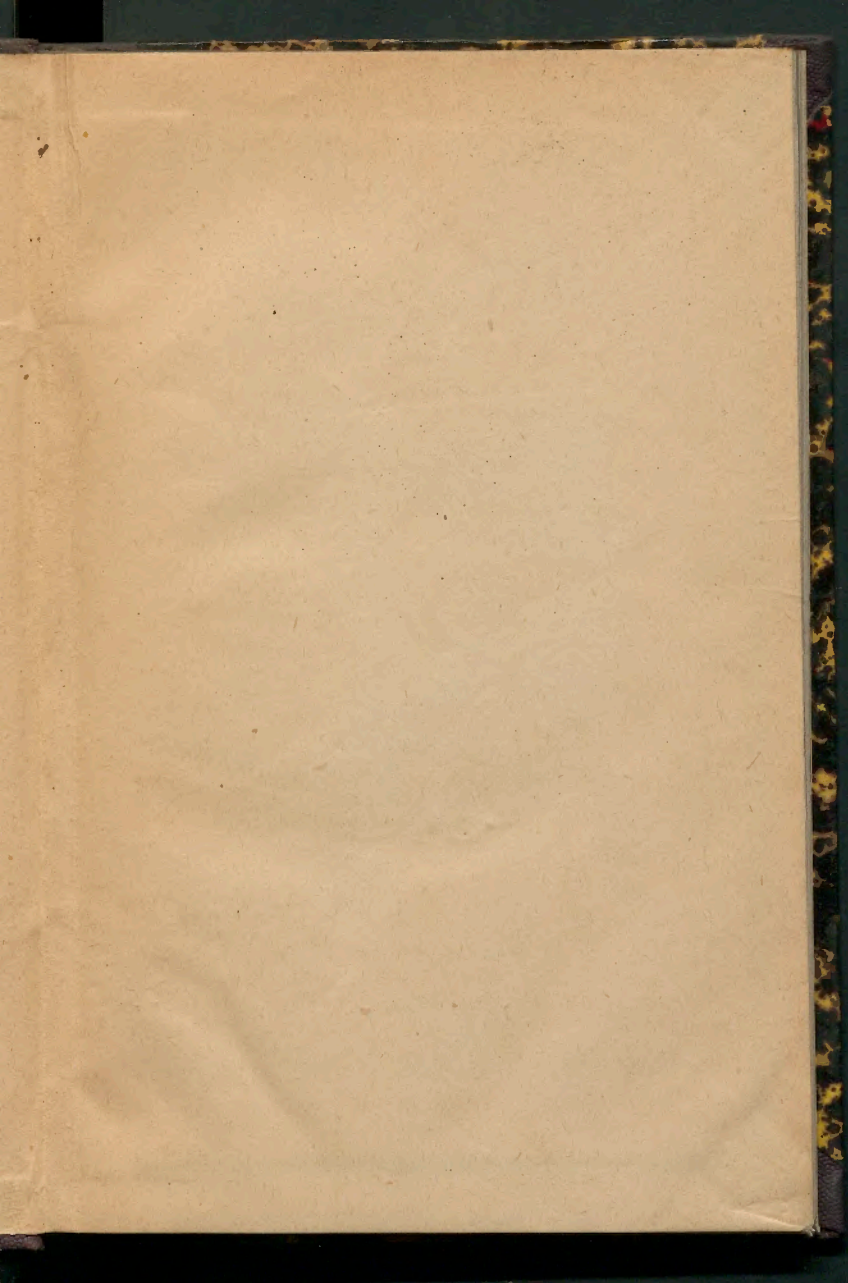

571

m. 571.

W.

ԷՓՔԵԱՐՐ, ՄՈՒԻՆՅՅԻՐԷ

Կ. Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԹԵԵԼԻՓԻ

Եկերչի գալեմ մէյտանընա չքա-
ճագ պիր քէս, պիր թագըմ ճահլըերե
վէ էպլէհլերե, քէնտի եաղարդարը հագ-
գընտա վերեճէքլերի մանեալար իշին,
պիպլաթ քէնտիլինին, նէ մէրթէպէ հու-
գագ վերեճէկին, տիգգաթլըճա տիւ-
շիւնտէ, վէ էօյէ ատեմլերին թանգիւրա-
միդ մուհաքեմէլերի թահլընա տիւշմէք,
տէնտէ խալի գալմագ իւթէսէ, բէք շօգ
տէֆա էմէլի էղէպինտէն սարֆը շաղար
իյէ, գալէմիւի պիր թորաֆա աթաճաղը
պի իշթիպան արը: Լաքին, պէնիի ատեմ
թապիաթընտա, խօտրէտէնտի տէնիլէն
մահլըլըի յէթի գալլըիյի պաթըլէտէն
պաշգա, պիր էմիլըիլ յէթի ագլըիյէ, վէ եա-
խօտ հիշ տէյիլ իտէ, պիր մագաէտ ու-
հէտէֆի շէրաֆէթալուտ տախի պուլուն,
տուղուլտան, անճագ խոտսէյի մեզպու-
րէտէն թահլիք ու թէշլիք օլունարագ,
թէհլիքէ սէտտինի թէճալուզ իթմէյէ
ճէսարէթ իտէր:

ԼԱԹՆԱ. ԷԹԻԼԱՏ ԵՐԸՕՄ. Փ. Դ. Ս. 217:

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԻԻՀԵՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻ

1863

TOP 32 004

402714740 3210207440 03705-108

1881

ԻՖԲԵԱՐՐ, ՄՈՒԽԼՅՅԻՐԷ

Շիբբեթի պեշերիսէնի սեվմէք տէնիլէն
Ֆաղիլէթի մութլագայը իֆա ու իճրա
իթմէք, անճագ ինսանլարըն ֆիքրինի ա-
ջու, վէ էնվարը (ըջգլար) մալիւմաթ
իլէ թէնվիր իթմէնին թարիգինի արամագ-
լա օլապիրի: Ինսան թապիաթընտա զա-
թէն ույսարըգ օլուպ, վէ հէր ատէմ իւ-
ղէրինէ, պուլունտուղու ճէմլյէթին,
սանի պաշգալարըն էֆրեար ու թէէսսի-
րաթը թէէսսիր իլլէմէքտէ տիր. վէ իշ-
թէ պունտան տա նէշէր իտէրքի, պէնիի
ատէմէ անլաթորըրմայա հիմմէթ օլուն
տուղու հալտէ, թապէն մալիք պուլունտու-
ղու գուվլէթ ու գուտրէթի ֆարգ ու
ֆէհմ իթմէյէ նէ մէրթէպէ վյագաթը
վար իտէ, մուղայիրի օլարագ, անլաթոր-
ըրմայըս սէթ, օլունտուղու թագտիրտէ
տախի, հաթթա ինսանճա տույղուլարընը
զայպ իթմէյէ տախի, օլ գատար իսթի-
տաուը վար տըր:

ՄՕՆԹԵՍԻԻԵՕ • Էսքրի տէ Լօա. (սա. 2.)

Ա.

Ի Լ Լ Լ Լ Լ Լ

Պէնիի ատէմին վիճուտճա տիւրլիւ պէ
տիւրլիւ իլլէթլէրի տիւչար օլուպ, վէ մէգ-
քիււր իլլէթլէրին տախի, տիւրլիւ պէ տիւր-

իւ իւրաճար վասէթասըլա տէֆ օլունա պիւ-
տիկինի քիմսէ ինքեար իտէմէզ :

Վ իճուտճա իլէթի թանըլս , վէ լաղըմ
կէլէն իւրաճը թերթիս իթմէյի պիլէնէ հէքիմ
տէրլէր , օ տախի մալիւմ տիւր :

Պիր գաչ պին սէնէտէն պէրու , ինսանըն
վիճուտունու , պիր գաչ պին , վէ պէլքիտէ
պիր գաչ եիւզ պին տէֆա բարէ բարչա իթմիշ-
լէր , վէ հիտապա կէլմէզ էվգաթ ու էզհան
սարֆ իլէմիշլէր , վէ նիշէ էսրարը թապիյաթա
վապըֆ օլապիլէրէք , կէրչի հէքիմլէք տէնիլէն
սանաթը , շու շիմաթի հալինէ կէթիրմիշլէր
իտէ տէ , հալեա զանն իտէրիզ քի , եաթուրը
պէշիքտէն տիշարը չըգարամամըշլար տըր :

Ինսանըն վիճուտճա էնվայի իլէթլէրի պու-
լունատուղու միսիլու , ախլագ ու թապիյաթա-
ճա տախի , բէք չօգ , վէ պէլքիտէ վիճուտ-
ճասընտան պիր գաչ գաթ զիյատէ իլէթլէրի
պուլունատուղու տախի ինքեար օլունմազ :

Պէնիի ատէմին ախլագ ու թապիյաթա
իլէթլէրինն տախի հէքիմլէրի վար տըրլար ,
վէ օնըարա սընըֆ ու տէրէճէսինէ կէօրէ էն-
վայի իսիմլէր վէրիմէքտէ իտէ տէ , պիլզէր
գօլայճա , վէ ալէսաէվլէ , ֆէյլէսօֆ իսմինի
վիրմէք իսթէրիզ :

Շու ախլագճա իլէթլէրին չօգլուղունա
վէ կիւճիլիլէնէ նիսպէթլէ , զանն իտէրիզ
քի , տէրմանընը թանըլս թերթիս իտէճէք

հէքիմէր, եախօտ քէնտի թապիրիմիզ իւղըէ
ֆէյլէսօֆլար տախի, հէմ զայէթ ազ վէ հէմտէ
զայէթ նուֆուզսուզ պուլունմագատ տիրլէր :

Թա էվվէլտէն պերու վիճուտճա հէքիմէ-
րէ ազ չօդ բիայէթ օլունա կէլմիշ իսէ տէ ,
ախլագճա հէքիմէր տահա եագըն վագըթլա-
րա կէլինճէյէ գատար, տայիմա թահգիր օ-
լունուպ վէ թագէիգ օլունմուշ տուրլար :

Եիմաիյէ գատար սէօյլէտիքլէրիմիղտէն
նէշէթ իտէր քի, պէնիի առէմ տայիմա իքի
ճինա, եանի պիրիսի թէնճէ, վէ տիկէրի բուհ-
ճա վէ եախօտ ախլագճա, իլլէթլէրէ տիւշար
օլմագտէ տիր :

Ինսանլար վիճուտճա իլլէթլէրինին տէֆի
չարէսինէ տայիմա զայրէթքէշ պուլունմուշ-
լար իսէ տէ, ախլագճա իլլէթլէրինին տէֆի
չարէսինտէ պիւթիւն պիւթիւն պիգայո պու-
լունտուգլարընտան, կէրջի հէման հէր մէմլէ-
քէթտէ իյի ֆէնա հէքիմէր բէյտա օլմուշ-
լար, ֆագաթ ֆէյլէսօֆլար նատիրլէն կէօրիւլ-
միւշտիրլէր : Հալ պու քի, էսէֆ իտէճէք
եէրի շուրասը տըր քի, վիճուտճա իլլէթլէ-
րին, էկէր ճիւմլէսինին տէյիլ իսէ, հէման
էքսէրիօինին սէպէպի, ախլագճա իլլէթլէր
պուլունմագատ տիրլէր :

Հէր նէ հալ իսէ, նիյէթիմիզ հէքիմլէք
իւզէրինէ միւթալաա իթմէք օլմայուպ, առ-
ճագ միւթալամըզա պիր մուգատտէմէ իթ-

մէքոնէն իսլարէթ պուլունմաղին , վիճուտճա հէքիմլիյի վէ իլլէթի պիր միսալ թուլթարագ , ասըլ մագսէտիմիզտէն պուլունման պաղը միլլէթճէ վէ ասլագճա իլլէթլէրտէն պահս իւտէլիմ :

Հէր այրը այրը ատէմին վիճուտճա օլմամայուպտա , ագլ ու Ֆիքիրճէ օլան իլլէթինէ , ասլագճա եախօտ թապիաթճա իլլէթ տէտիւ կիմիզ միսիլլու , միլլէթճէ ումուսմէն օլան իլլէթիմիզէ տախի , միլլէթճէ իլլէթ թապիրի նի իսթիմալ իթմէյի քէնտիմիզճէ միւնասիպ կէօրիւրիւղ :

Պիր ատէմին վիճուտինտէ պիր իլլէթ ալըղ օլտուգտա , կէլէն հէքիմ , էկէրչի ուսթա իսէ , էվվէլա իլլէթին նէ իտուկինի վէ նէտէն նէշէթ իթտիկինի անլամայա չալըչըր , վէ պատէհու լաղըմ կէլէն մուալիճէյի թէրթիպ իտէր : Աէրչի մուալիճէ իլլէթ տէֆ օլուր , լաքին էկէրչի կէլէն հէքիմ ճահիլին պիրիսի օլուպ , իլլէթի վէ սէպէպինի անլայըպ տինլէմէզտէն , եալընըղ քէյֆսիզին վիճուտինի պիրաղ ուլուշտուրարագ աղըրսընը ունուլթուրաճագ իլաճլուր վէրիր իսէ , թապիաթիլլէքէյֆսիզին հալի հէմ էվվէլքիտէն ֆէնա օլուր , վէ հէմտէ էօմրիւ թէհլլէքէյէ կիրէր . վէ պուսուսն կիպի տախի , էկէրչի քէյֆսիզ եախօտ իլլէթ սահիպի , քէնտի իլլէթինի հուսուլլէ կէթիրէն սէպէպտէն կէրի տուրմագ

Եախօտ քէնտուլի սագընմաղ իսէ , արթըդ օլ վագըթ հէքիմին ուսթալըղը տախի հէվայէ կիտէրէք , էվիլէլքի իլէթ եհնիտէն , վէ պէլ քիտէ տահա ֆէնա սուրէթտէ պաշ կէօս թէրմէյէ պաշար : Պինաէն ալէյհ , միլէթճէ իլէթլէրին հէքիմլէրի , եանի միլէթ իտարէ սինի տէր իւհատէ իտէն զաթլար , էվիլէլա միլէթին իլէթինին նէ օլտուղուն , վէ նէրէ տէն կէլտիկին , լայըգըլա անլայըպ տիյնէմէք սիղին , ըասթ կէլա պիր մուալիճէ թէրթիպ իտէրլէր իսէ , օլ վագըթ թապիյաթիլէ միլէթին հալի տախի էվիլէլքինտէն հէմ ֆէնա օլուր , վէ հէմտէ մուխաթարատա պուլու նուր :

Սիլէթիմիղին շիմտիքի իտարէսի Սահմա նադրական տըր , պիղիմ նիյէթիմիղ զէրրէճէ շու հալէ գարշը սէյլէյիպ վէ հագարէթ իթմէք օլմայուպ , իլլա մուղայիրի օլարապ , ըիալէթի քեամիլէմիղտէն նաշի , տահա զիյատէ իսլահընա տայիր , խալիսանէ էֆքեարըմըղը պէյան իթմէքտէն իպարէթ տիր , էկէրշի ճիւղ իւ քիւլլի տիգգաթ ու գապուլէ շայեան պուրուլուր իսէ , պիտ սիւրուր իֆթիլ խար իտէրիղ , էմմա մուղայիրի զուհուրա կէլլի իմիշ , զաթէն էֆքեար սէրպէսթիյէթինէ ըիայէթ իտէնլէրտէն պուլունտուղումուղ տան , միլէթիմիղի իտարէ իտէն ագլ ու էֆքեարըն , սէմէրէսինէ պէքլէրիղ :

Ղանիւր վէ ճանսըղ մախլուգաթըն թապիի պինլերճէ գանուըլարա վէ թէէսսիրլերէ թապի պուլունսուղու միսիլու , աէվէթ , միլլէթ վէ ֆամիլէա իտարէսի տախի , հիսապարղ թապիի գանուըլարա , թէէսսիրլերէ , վէ եախսոտ սէսէպլէրէ թապի պուլունմագատ տիր :

Հէր միլլէթ պիր սուրէթատ իտարէ օլու նամատըղը միսիլու , պիր միլլէթատ հէր վագըթ պիր սուրէթատ իտարէ օլունամաղ , իմ տի պունտանտա նէշէթ իտէր քի , միլլէթ իտարէսինէ ճէսարէթ իտէն ատէմ , իտարէ իտէճէկի միլլէթին օլ կիւնտէ քի հալինէ , վէ խուսուսիլլէ կէլէճէք վագթէ նիսպէթլէ կիտիշինէ . լայըգըլա տիգգաթ իթաիքուէն պաշգա , տիւննանըն ումումի կիտիշինէ տախի տիգգաթ իթմէլի տիր , զիրա հէր կիւն վէ հէր սաաթըն , հէր միլլէթ իւզէրինէ , պաշգա պաշգա թէէսսիրլերի վար տըր :

Իկէր պու ալէմտէ էն զըյաաէ կիւճ պիր շէյ վար իսէ , օ տախի անճագ պիր միլլէթ իտարէսի խուսուսուտուր տէնսէ ճայիզ տիր , վէ պունուն ինքեար գապուլ իթմէզ պիր սահիշլէք օլտուղունու տախի , եալընըղ պիր էվլատ , պիր չըրագ , վէ պիր խըտմէթքեար իտարէ իթմէքտէ պուլունանլար , չէքտիքլէրի կիւճլույիւ , պիր գաշ միլիոն իլէ զարպ իթաիքլէրի հալտէ , գօլայճա ֆէհմ իտէպիլլերլեր :

Վազաա հէր միլէթի խտարէ իթմէք կիւճ տիւր , լաքին միլէթիմիզ կիսլի միգտարի քիֆայէ ատապ ու թէրպիլէտէն , վէ քէզպլէր էմրի խտարէյէ լայրգըլա գատորը էշխաստան մահրում պիր միլէթին խտարէսի , տահա զի յատէ վէ բէք չօդ զիյատէ կիւճ տիւր :

Նէ պիր ատէմ հէր իշտէ վէ հէր սանաթտա , վէ նէ տէ հէր ատէմ պիր իշտէ վէ պիր սանաթտա մահիր օլապիլեր , մէսէլա պիր սաաթաթ , չիլինկիրլէքտէ , տիւլպէնաթիլէքտէ , սարաֆըգտա վէ հէքիմիլէքտէ վէ սայիրէտէ վէ սայիրէտէ մահիր օլամաթըլը միսիլլու , հէր սաաթաթ , հէր գունտուրաթ , հէր սաաթաթ վէ հէր թէրզի տախի , քէնտի իշ ու սաաթաթնտա մահիր օլամաթ :

Սիլէթ խտարէսի պիր գաչ տիւրլու օլապիլեր , լաքին պիզիմ շիմտիքի խտարէմիզ Սահմանագրու թիւնճա օլտուղունտան , անճագ խտարէյի մէզպուրէ իւզէրինէ պահա իաէրիզ :

Կէրչի Սահմանագրական խտարէ , հագգաւ նիլէթի հըֆզ ու վիգայէ իտէպիլմէնին էն ի յի վէ սօյըու պիր թարիզի տիր , լաքին օնտանտա միւշքիլ պիր խտարէ օլամաթ : Հէյլէ քի սայիր խտարէլէքտէ , եա վաճիպէյի զիմ մէթ , եա զայրէթի միլիյէ , վէ եատա էօրֆ ու շիտտէթ լազըմ կէլտիկի , վէ պիր եախօտ պիր չօդ քիմէսնէնին հիւքմ ու րէյինէ մէնութ պուլունտուղու թագտիրտէ , Սահմա-

Նաղրական խտարէտէ իսէ , հէր ատէմին այ-
րը այրը , հէմ քէնտինէ , վէ հէմտէ պիւթիւն
միլէթէ հիւքմ իթմէսի , վէ գարշըլդօ օլա-
րադ տախի , հէր ատէմին , այրը այրը , հիւքմի
թահթընտա պուլունմասը լազըմ կէլախկին
տէն , պաշըճա իքի շէյէ ինթիյաճը շէտիտ
էլգէմիյէթտէն տիր , եանի պիրինճիսի հո-
գո-գ ու վաճիպալին նէ օլտուղունու լայրգը-
լա թանըլպ բիայէթ իթմէք , վէ իքինճիսի
տախի հուգուգու մուհաֆազա , վէ վաճի-
պաթը իճրա իտէպիլմէք :

Պիզ տէրիզ քի միլէթիմիզ Սահմանա-
դրական խտարէ թահթընա կիրէլիտէն պէրու ,
պիր ազիմ իլէթէ տիւչար օլմուշ օլտուղու
շէյլէ տուրսուն , շու իլէթին իլաճընը տա-
խի արամադ զըմննտա զէրրէճէ նիլէթ վէ
ղայրէթ կէօրիւլմէքտէ օլմատըղընտան , իֆ-
րաթ մէրթէպէ աճընաճադ պիր հալտէ պու-
լունմագտէ տիր :

Կէրջի , միլէթիմիզին շիմտիքի հալի իչին
Սահմանադրական խտարէտէն պաշգա միւնա-
սիպ վէ մէնֆաաթըլ պիր խտարէ վար տըր
տէյէմէյիզ , ֆէգաթ ֆէվգ էլ ատէ պիր ֆէ-
թանէթ , պիր մուհապպէթ վէ պիր զայրէթ
ու ֆէտաքէարըդ սարֆ օլունմատըգճա , մէզ-
քիւր Սահմանադրութիւնուն տախի , լայրգ-
ը սուրէթտէ իճրա օլունմապաճաղըն տախի ,
էսէֆ իտէրէք սէյլէրիզ քի , գաթան ինքէար
իտէմէյիզ :

Սիլվէթիմիդ իտարէյի մէզպուրէ եիւզիւն տէն պիր ազիմ իլէթէ տիւչար օլմուշ տուր տէտիք , մէզքիւր իլէթին բէք չօգ տալարը վէ պուտագլարը վար խէ տէ , ագբպէթ քեար , պիր աղաճ միսիլու , քէօքիւ պիր օլ տուղունտան , էվիլէլա քէօքիւնտէն միւսպա շէրէթ իտէրիդ :

Սէզքիւր իլէթ աղաճընըն քէօքիւ , պիղ ճէ միլէթճէ հէր պիր մէմուրիյյէթին , մէմուրինէ անգարիա թարիգիյէ , եախօտ խաթըր սուրէթիլէ գապուլ իթտիրիլմէսի տիր :

Սէմուրիյյէթի մէզպուրէլէրին իչինտէն եալընըլ Նրեսփոխանըղըն օլ սուրէթլէ իճրա օլունապիլէճէկին ինքեար խաէմէյիդ , չիւնքի հէր վագըթ թէճէմմիւ իթմէսինէ իհթիյաճ օլմատըղընտան , բէք աղըր պիր եիւք տէյիլ տիր , հալ պու քի , անըն տախի , հաթթա տահա իլք տէֆալարը օլտսւղու , վէ էն միւ հիմմ իշէր պուլունտուղու թագաիրտէ , հէմ լայըգըլա թէճէմմիւ իթմէմէսի , վէ հէմտէ պիր քիւչիւք սէպէպ , վէ հաթթա պիր ճէնագէ սէպէպինտէն էքսէրիյյէթ պուլ լամատըղը չէնտ տէֆա կէօքիւլմիւշ տիր :

Նէ գատար աճընաճագ հալ , պիր եա իւ քի հայաթտա եախօտ ահրէթտէ պուլունան քէսանըն սէպէպինտէն , պիր գաչ միլիօն միլէթին , պինլէրճէ պին իշէրի հաթթալարճա կէրույէ գալմագ :

Անգարիա՝ Եախօտ խաթըր նիյէթիյէ չալըշան մէմուր իլէ , մաաշը մէմուր պէյնինտէ հիտապսըզ Ֆարգ պուլունատուղու միսիլու , անգարիա Եախօտ խաթըր սուրէթիյէ թէս վիյէ օլունան իշ իլէ , պօրճ վէ մէսուլիյէթ սուրէթիյէ կէօրիւլէն իշտէ տախի հիտապսըզ Ֆարգլար պուլունաճաղըն զանն իտէրիզ քի , ֆէրտի վահիտ ինքեար իտէմէզ :

Հայտէ եալընըզ պիր տագըզա իչին , միւմ քինսիզ շէյի միւմքինլի աիր կիպի ֆարզ իտէրէք , միլէթճէ մէմուրիյէթ գապուլ իտէնլէրին , այլըզը մէմուրլար կիպի ճանտան վէ գօրգարապ չալըշաճագլարընր գապուլ իտէլիմ , լաքին հէր կիւն իշ կիւճ իտէրէք կէլիպ սապահտան ախշամա գատար օթուրապիլէճէքլէրինտէ , ապլա խէյալիմիղտէն կէչիրէմէյիզ եա : Հայ պու քի , զաննէն իւշ միլիօն նուֆուստան իպարէթ պիր միլէթին , բուհանի վէ ճիսմանի պինլէրճէ պին իշլէրինլին թէսվիլիյէսի , հաֆթատա անճագ պիր եա լէքի կիւնտէ , վէ անճագ պիր գաշ սաաթ պագըլարապ , մէկէրչի միւմքին օլապիլմիմի : Խուսուսիյէ էօյլէ պիր միլէթտէ քի , տահա նիզամ ու գանուլն նէ իտուկին եէնի կէօրմէքտէ , թաւրաֆկիրլէք վէ խաթըր իւմիտի թա իլէքլէրինէ իշլէմիշ , հուգուգ ու վաճիպաթ նէ իտուկին պէլմէզ , քիթապէթ ու մէտէնիյէթի աճը հաճաղ տէրէճէլէրտէ . . . եանի տիմէք իս .

Թէրիդ քի, Թէրպէյէլի պիր միլէթին պիր ի-
շի մէսէլա պիր սաաթտա Թէսլլիյէ օլունու-
պիլսէ, այնի իշ իշին պիզէ պիր դաշ սաաթ
ղկատէ եօրուլունմայա իհթիյաճ վարտըր:

Ընգարիա Թարիգինին ֆայիտէսիզ պիր
Թարիգ օլտուղուն պիլտիկիմիզտէն, եալընըզ
Խթանպօլ Քաղաքական ժողովունուն հալինի
կէօլլումիլզ էօնիւնէ կէթիրիրիզ: Քաղաքա-
կան ժողով 20 ազատան միւրէթԹէպ օլունպ,
Եիկիրմիսինին տախի միւթէպէր վէ իշ կիւճ
սահպի զաթլար օլտուղու մալիւմուուր: Ալա-
գտա ալէսսէվլիյէ ազգասիրուԹիւնլարը սէպէ-
պինտէն, շու աղըր մէմուրիյէթի գապուլ
իլէ, ամմէնին շիւքրանիյէթինի մուճիպ օլ-
մագտէ տիրէր, ֆէգաթ, վաճիպէյի զիմմէթ-
լէրինի վէ արղուլէրինի լայըզլա իֆայէ միւզ-
Թէտիրմիտիրէր, մէկերշի հաֆթատա պիր
տէֆատան զկատէ Թէճէմմիւ իտէպիլմէլէրի,
վէ հէր տէֆատէ տախի էքսէրիյէթ պուլմալա-
րը միւմքի՛նմիտիր, պիզ տէրիզ քի հաշմ, զիրա
գանդի ատէմ միւհիմմ պիր իշի պուլունտու-
ղու Թագաիրտէ, պիր ղուրուշ, պին ղու-
րուշ, վէ իշինէ կէօրէ օն պին վէ Եիւզ պին
ղուրուշ զարար ու քեարը, Թէհլէքէյէ գօ-
յարագ, ալէլ աճէլէ Բաթրիգխանէյէ գօշա-
պիլլըր. վէ էօյլէ պիր հալտէ գօշսա տախի
ճայիլ միտիր, վէ պու հալին ագլ ու ինսա-
ֆըն խարիճինտէ պուլունտուղու շէօյլէ տուր-

սուն , ագալի երկիրմի սէնէլիք թէճրիւպէ տախի , սէօյլէտիկիրմիզ օահիհիյին չէհատէ-
թինէ քեաֆի տէյիլ միտիր : Սայիր Քաղաքա-
կան ժողովար , Կրօնական ժողովար , Խոր-
հուրդար , Հոգաբարձութիւնար , Թաղա-
կան խորհուրդար , Յանձնաժողովար վէ
Սասնաժողովար տախի պունա քէզա :

Սէզպուր իլէթ աղաճընըն քէօքիւ իւզէ-
րինէ պու գատարճըգ սէօյլէտիքսէն սօնրա ,
կէչէլիմ տալ վէ պուտագլարընա :

Պաշըճա տալարընտան պիրիսի , հալէա պու
կիւնէ գատար . Բնդհանուր ժողով թարաֆըն-
տան , հէր մէմուրիյյէթ ու մէմուրինէ տա-
յիր , նիզամաթ ու գաւանինի լաղըմէ գալէ-
մէ ալտորմագ իւզըն , պիր Քաւանին գօմիթէ-
սի թէչքիլ իլէմէտիկի , եախօտ հէր մէմուրիյ-
յէթ ու մէմուրինին նիզամաթ ու գաւանին
տէն մահրում գալարագ , հուգուգ ու վաճի-
պաթ նէ իտուկին պիլմէտիկի , վէ էհալիյէ
տախի թապիյաթիլ պիրտիրէմէտիկի տիր :

Պիրիսի տախի միլէթճէ տախիլի վէ խա-
րիճի թէսվիյէսի լաղըմ կէլէն մէսալիհին չօգ-
լուղունա նիսպէթլէ , սարֆ օլունաճագ վագ-
թին ազլըղը տըր քի , շու խուսուս թապիա-
թիլլէ , բէք չօգ տէֆա , պիր մուարազանըն
տէյիլ տէֆ ու իղալէսինի , իլա պիր գաչ պիր
պիրինտէն պիւլիւք քիւչիւք գօլլարըն տախի
արթմասընը պայիս օլմագտա տըր , նասըլ քի ,

Բնդհանուր ժողովուն իւք թէճէմմիւի կիւ-
 նիւնտէ , սապրգ մուվագգաթ մէճլիս ատե-
 նապետի իզգէթլիւ Բարունակ պէյ թարա-
 ֆընտան օգուենան պիրնութգ , սէջլէտիկիմի-
 զի թաստիգ իթմէքտէ տիր : Աութգը մէգ-
 պուրտա , պէյան օլունաուղունա նազարէն ,
 պիր պուչուգ իքի սէնէ միւտտէթտէ , Բաթ-
 րիքխանէտէ իւչ պին գըթայէ եագըն մէսա-
 լիհ թէսվլէյ օլունմուշ , վէ վագթին ու էշ-
 խասըն քիֆայէթ իթմէտիկինտէն իսէ , պիգ-
 զարուր նիչէ գուսուրլար տախի վուգուա
 կէլմիշ տիր : Ավվէթ , էջլէ օլտուղսենա պիգ
 տախի իսքեաթ օլուպ վէ շէհատէթ իտէպի-
 լըրիւ , զերա մէճլիսի մէզպուր իքի սէնէ միւ-
 թէմատիէն տէվամ իթմիշ , վէ հէր հաֆթա
 տախի թէճէմմիւ իլլէմիշ , վէ հէր տէֆատէ
 տախի ագալի ալթըշար սաաթ օթուրուպ
 պիր տիւղիյէ մէշղուլ պուլունմուշտուր տէ-
 յու թուլթուլտուղու հալտէ , 100 հաֆթատա
 600 սաաթ թէսվլէյի մէսալիհէ սարֆը զիհն
 ու էֆքեար օլունմուշ օլմասը , վէ պէհէր սա-
 աթտա իսէ , 5 գըթա իշ կէօրիւմիւշ պուլուն-
 մասը լազըմ կէլիր , հալ պու քի տիւնեատէ
 պունտանտա ագլէ մուղայիր վէ աճընմայա շայ-
 եան պիր հալ օլապիլըր մի , արթըգ օլ այլար-
 ճա պիր տիւղիյէ սիւրիւպ , նիչէ իշլէրէ հիչ
 նէօպէթ պըրագմայան մուաճճիղ իշլէրի պէր
 թարաֆ իտէրիղ , վէ շունու տախի ունութ-

մայալում սէօյլէմէյէ քի , եկէր Բաթրիքիա-
նէնին էօյլէ պիր մուվաքգաթ իտարէսի ,
վէ չօգլարըն մէյուսիյէթ իւզըէ Սահմա-
նադրուծիւնա պէքլէտիքլէրինտէն , անճադ
բէք նաչար գալանլարըն , մէճիսի մէզպուրէ
միւրաճաաթ իթտիքլէրի հէնկեամընտէ , սէնէ-
տէ պին պէշ եիւղ գալէմ իշ կէլմիշ օլտու-
ղու թագաիրտէ , շիմտիտէն սօղրա հէր թա-
րաֆտան հէր քէսին գօշուշաճաղը ճիհէթլէ ,
ատէտի մէզպուրուն պիր գաթ վէ պէլքիտէ
պիր գաչ գաթ տահա իզտիյատ պուլաճաղը
ազլէ եագըն տըր : Եւմա պունա գարչըրգ ,
շիմտիտէն սօնրա հէր թարաֆտա նիզամըն-
տա մէճիպլէրիմիզ պուլունաճաղընտան , բէք
չօգ մէսալիհին մահէլլինտէ թէսվիյէ օլունա-
ճաղը , վէ պու սէպէպէ մէպնի , Բաթրիք-
իտանէնին եիւքիւնիւն , տէյիլ արթաճաղը .
իլլա էքսիլէճէյի ճէվապը , պաղըլար թարա-
ֆրնտան պէյան օլունուր իմիշ , խի , լաքինպիզ
տէ ճէվապ վէրիրիզ քի , վագաա պիզ տախի
էօյլէ պիր մուհասսէնաթը էզ ճան ու տիլ
արզու իտէնլէրտէնիզ , ֆէգաթ , իտարէյի միւ-
լէթ նիզամընա կիրտիքճէ , շու միլլէթիմիզ
ճէհալէթ վէ պաթըլիյէթ թարլաորնտա ,
էնվայի մէտէնիյէթ վէ տտապ ու թէրպիյէ
պինալարընըն իպնա ու ինշասը էհէմմիյէթ-
տէն պուլունաճաղընտան , կերչի մէսալիհին
սուրէթի կիթտիքճէ տէյիշլէճէք տիւ , լա

քին, գալիէնտէ՛եօյլէ իթիգատ իտերիզ քի,
հէմ սայրսր արթաճադ տըր, վէ հէմտէ տա-
հա զկյատէ նէզաքէթ ու աղըրըգ քէսայ ի-
տէճէք տիր: Իմաի, սօրարըզ զէրրէ գատար
ագըլ օլանլարա քի, Ժողովարըն վէ Խոր-
հուրդլարըն եախօտ սայիր մէճլիսլէրին հէր
տէֆա, կիւնիւնտէ վէ սաաթընտա թէճէմմիւ
իթմէլէրի, վէ հէր տէֆատա տախի ալթըշսր
սաաթ օթուրապիլմէլէրի միւմքի՛ն մի տիր,
վէ հէր սաաթտա իւսթ իւսթէ իւչէր պէշէր
վէ օնար օն պէշէր մասլահաթ թէսվիյէ օլու-
նապիլմէսի իհթիմալտէ՛ն մի տիր, հաթթա
իհթիմալտէն օլմուշ օլտա տախի, լայըգըլա
թէսվիյէ օլունմուշ օլապիլնրմի: Պունլարտան-
տա գաթինազար, Իսթանպօլ միւթէպէրա-
նընըն եախօտ հալ ու վազթի ճիւղիճէ եէ-
րինտէ օլանլարընըն, ագալլի ալթը այ եաղըն
քէօյլէրէ չէքիլմէսինի, վէ շու ճիհէթլէ, միւ-
լէթճէ խըտմէթլէրէ պիլ միւնասէպէ թախ-
սիս գըլընմըլ օլան եօրթու բազար վէ ճու-
մաա կիւնլէրի, չօգ տէֆա նիշէ զէվաթըն մէճ-
լիսէ կէլէմէմէսինի, վէ հէման հէր քիպար ճէ-
նազէսինին, տիւլիւնիւնիւն, վէ իսմի կիւնիւ-
նիւն, նէչէլէրին վէ խուսուսիյէ ըուհպան
կիւրուհինին, մէճլիսէ կէլէպիլմէսինէ մանի
օլսկէլմէսինի, վէ տահա պուրնլարա մանէնտ
նիշէ սէպէպլէրին, միլէթճէ մէճլիսլէրին թէ-
ճէմմիւինէ սէքթէ վիլմէսինի, քիմ ինքեար
իտէպիլիր:

Սէղպուր իլէթ տալլարընտան պիրիսի տախի, հէր գանդի խըտմէթ իչին օլուր իսէ օլուռն, ինթիխտպ օլունմուշ օլան զէվաթըն պիլ նէզաքէ իսթիֆալարընն գապուլ օլունմայարագ, իպրամէր օլունմասը, վէ իպրամէր ու ըէճուլէր իլէ գապուլ օլունմուշ պիր անգարիա խըտմէթտէն, թապիյաթիլէ պազըլարըն, հագգ ու նահագգ պիր շէյէ կիւճէնտիկի անտէ իսթիֆա իթմէյէ գալլըշմասը, վէ շու սէպէպէ մէպնի, գարշըսընտաքիլէրինին տախի, աման իսթիֆա իտէրտէ եալընըզ գալըրլար գօրգու եախօտ միւլահազասըլա, չարնաչար տայիմա միննէթ ու միւտահէնէյէ մէճպուր պուլունմասը տըր :

Հիլէ մէզհէպճէ վէ խուսուսիլէ նիքեահա տայիր պազը թաաիլ ու թէսվիլէյէ միւհթաճ պուլունան խուսուսլարըն, տին ու տէվէթէ վէ միլէթէ մուղայիր օլմատըղը հալտէ, եալընըզ պաթըլիլէթ սէպէպինտէն, էօյէճէ հալէթի ապիլէսինտէ պըրագըլմասընը ասըլա քէօշէյի խաթըրտան իխրաճ իտէմէյիզ :

Իլէթ աղաճը տալ ու պուտագլարընտան պիրիսի տախի, բարասըզըզ սէպէպինտէն նիչէ մուհասսէնաթ ու մէնֆաաթտան մահրում գալընտըգտան պաշգա, պիր իչին իւզէրինէ թէֆէքքիւրէ պաշլանըրը պաշլանըլմազ, փարաճա պիր լիւզում կէօրիւլմէմէսինէ տիգգաթ օլունմասընըն, շարթը էվիլէ օլարագ պէյան օլունմասը տըր :

Պէտքէ իրիլն ու ֆագլը տաճա նիչէ իլլէթ-
 էրիմիլ վար իսէ տէ . միւրաւորմըզ եէկէան
 եէկէան սայմագ օլմայուպ , անճագ պաշլը-
 ճաւարընտան պիր գաչ միսալ իպրաղ իտէրէք
 օգույանլորըմըլն տիգգաթը թամմէսինի
 տալէթ իթմէք օլտուղունտան , պիրտէ շու
 ինթիխապ խուսուսունտա վուգուա կէլէն
 ույղունսուզլուղուն զիբրին կէչէրէք , իշ պու
 իլլէթ պահարմըզա իսթամ վիրիբիլ : Ագգաա
 մէմուրին ինթիխապաթը Սահմանադրութիւ-
 նա մուվաֆըզ օլտուգճա , տալընա պիր մա-
 նէա վիրմէք իսթէմէյիլ , չիւնքի պիլ տախի
 տարլ Սահմանադրութիւն հագգընտա լաղըմ
 կէլէճէք միւթալանըն , վագթի միւնասիպէ
 թէրք օլունմասընը ճայիլ կէօրէնլէրտէնիլ ,
 ֆէգաթ շու գատարընը սէյլէրիլ քի , հէր
 քէտտէ ինթիխապ իտէճէյի քիմէսնէնին ,
 թէքլիֆ օլունաճագ իլտումէթճէ էհլիյէթ ու
 լիյագաթընը լայըգըլա ֆարգա գուարէթի
 պուլունմատըգտան պաշգա , պագըլար իսէ ,
 գուրա վէրմէյի իշ եէրինէ գօյմայըպ , ատէ-
 թա պիր էյլէնճէ մագամընտա թութարագ ,
 վէ եախօա պաշա կէլմիշ պիր անգարիատան
 գուրթութլագ նիյէթլէրինտէ պուլունարագ
 րասթ կէլա գալէմլէրինին ուճունա կէլէնի ,
 վէ եախօա տօսթ վէ եա տա պիր ղայրէթքէշ
 թարաֆընտան քէնտույէ թէքլիֆ ու իպրամ
 օլունանը եաղտըգըրընտան , նիչէ քիմսէլէր ,

քենտի մէհտրէթլէրինին մուղայիրինտէ պիր
խրտմէթ իշիւն գուրա գաղանմագ տատրըլար :

Բ .

Ի Լ Ե Ն

Ս իճուտճա պիր իլլէթին պիր գաչ տիւր
լիւ իլաճլարը պուլունտուղու միսիլլու , մա
նէվի իլլէթլէրին տախի պիր գաչար տիւրլիւ
իլաճլարը պուլունմասը , վէ հէր հէքիմին
այրը այրը վէ հիջ աէյիլ իսէ ֆարգլը ֆարգլը
իլաճ գուլանմասը մալիւմ տուր :

Ս արիֆէթ եալընըլ իլլէթի պիլմէք օլմա
յուպ , լաղըմ կէլէն իլաճը տախի թէրթիպ
իթմէք օլտուղունտան , պիլ տախի քենտի
միղճէ միւնասիպ վէ միւ ֆիտ կէօրտիւ կիւմիւզ
պաղը իլաճլարըն պէյանիլլէ , արթըգ պաչ
գալարըն թէրթիպ իտէճէքլէրի եախօտ իթ
աիքլէրի իլաճլարտան ֆարգլընը , ումունմուն
միւթալասընա հավալէ իտէրիլ :

Ս ապաա պիղիմ թէրթիպ իտէճէյիմիլ ի
լաճլարըն պիր ալ սէրթճէ վէ ֆիյաթլըճա օ
լաճաղըն ինքեար իտէմէյիլ , լաքին խաթթէյի
էօլիւմուն գուրթարմագ զըմիւրնտա հէր նէ
վի զայրէթ ու ֆէտաքեարլըղըն կէօլէ ալըն
մասը էլլէմիյէթինի տախի ինքեար իտէմէյիլ :

Իմո՛ի պիղ տէրիդ .քի , միլէթիմիղտէքի
 խըամէթլէր իքիյէ թագսիմ օլունմալլալըր ,
 եանի պէր թագըմը փարասըլ , վէ տիկէր
 թագըմը փարա իլէ իճրա իթաթիլմէլի տիր :
 Իմմա միլէթիմիղ ֆուգարա իմիշ , շիմոիքի
 հալ վագթի վէ գուտրէթի եօգ իմիշ , վա-
 գաա էօյլէ տիր , լաքին նաշար իլէ վէ անկա-
 րիտ սուրէթլյէ կէօրտիւրիւլէն խըամէթտէ
 տաիսի , արզու օլունան սէմէրէնին հուսուլի
 իհթիմալտէն մի տիր . ֆուգարալըգ ֆուգա-
 րալըլը , վէ նիզամնըլըգ նիզամնըլըլը տա-
 վէթ իտէճէկի պիր սահիհլիք աէյլմի տիր .
 պու խուսուստա պիր միսալ պէյան իտէլիմ ,
 պիր ֆագըրն պիր աղըր .քէյֆսիղի օլաուղու
 թագսիրտէ , հէքիմ կէթիրմէյէ վէ մուալիճէ
 եարարումայա հազըր փարասը օլմաղսա , ֆէ-
 գաթ միւրատ իթաիյի սուրէթտէ , կէրէք
 .քէֆիլ վէ րէհին թարիֆլյէ , վէ կէրէք սայիր
 պիր թարիֆ իլէ իսթէտիկի գատար ագճէ
 պուլպիլիր իքէն , կէրէք իհմալինտէն , կէ-
 րէք վաղիֆէսիղլիյինտէն , վէ կէրէք թամա-
 րնտան նաշի , եա էօյլէ թապիաթըն հիւքմիւ-
 նէ հալալէ , վէ եախօտ մահալլէ գօճագարը
 լարընըն էֆսուն վէ տուալարընա թէսլիմ ի-
 տերէք , պիչարէ .քէյֆսիղին պաշ ուճունտա
 պէրլէսէ , վէ .քէյֆսիղտէ եա էօյլէ վէ եատա
 տահա ֆէնա հալէրէ աիւշար օլսա , իյի պիր
 շէյ օլմըր միմ , վէ եալմըլ պիր շաիտ հագ .

գընտա էջլէ պիր շէյ ճայիղ կէօրիւլէ մէտիկի հալտէ , գօճա պիր միլլէթին սըհհէթ ու սէ-
ատէթի հալի զըմընտա փարասըղըգ պէհա-
նէսիյլէ , եէթիշիլէն եէրէ պաղլայըպ կէշմէք
մէպատիսինի (սկզբունք) թու թմագ զիմէթ
ու ինսաֆ սայըլապիլըր մի : Քէզալէք պիր ա-
տէմին պիր գաշ թարլատը օլտատա , թօհու-
մու օլմատըղըն պէհանէ պիրլէ , մէզպուր թար-
լալարտան հիշ տէյիլ իսէ պիրիսինի սաթըպ
տիկէրլէրի ուզըունա սարֆ իլէ , մահսուլու-
նու ալաճագ եէրտէ , էջլէճէ երլարճա
թարլալարընը խալի պըագսա , ագըլլըլըգ սա-
յըլապիլըր մի :

Ի վիլէթ միլլէթիմիղին փարասը եօգ իտու-
կին պիզ տաիի բէք ալեա պիլիբիզ , լաքին
շունու տա սիւալ իտէրիզ քի , եալընըզ Իս-
թանպօլու միտալ թու թտուղումուզ թագ-
տիրտէ , աճէպա միւրատ օլունսա , լիւղու-
մու միգտար ագճէ պուլմանըն եօլու եօգ
մուտուր . վէ միլլէթիմիղի փարասըզ սու-
րէթտէ իտարէ իթմէյէ չալըշմագ , փարա
պուլմայա չալըշմագտան տահա կիւճ տէյիլ մի
տիր : Փարա իլէ մէմուրլար նասպ օլունմանըն
խայր ու մուհասսէնաթընը , զանն իտէրիզ քի
քիմսէ ինքեար իտէմէզ . լաքին պաղլայըր թա-
րաֆընտան անճագ շու ճէվապ վէրիլմէքտէ
տիր , եանի , « Պիզ շիմտիքի հալ միլլէթի պօր-
ճա կիրիֆթար իթմէքսիղին պէջլէճէ իտարէ

խտէ լիմ աէ , պատէհու լազ թի կէ լիպ միլէթ
 ղէնկին օլաուգուա , վարսըն իսթէտիկի թա-
 րիգի թու թաուէն : « Ող պու պաթըլ էֆրեա-
 րա գարշըլդ օլարագ , վէ էսէֆ իտէրէք սէօյ-
 լէրիլ քի , միլէթիմիլ շիմալյէ գասուր ղէն-
 կին օլամամըլ վէ եախօտ ղէնկինլյէն հըֆլ-
 իտէմէմիլ տիր , վէ պուհտան սօնրա տախի ,
 պու կիտիշ իլէ , տէյիլ ղէնկին օլաճագ , իլա
 կիւնտէն կիւնէ տահա ղիյատէ ֆուգարա օ-
 լաճագուր , պու էսէֆէնկիլ սահիհլյէ սէօյ-
 լէմէք վէ գանալըմագ , վագաա պիր աղ աղըր
 տըր , լաքին չի չարէ քի , պէօյլէ տիր , ղիւա ,
 հասըլ քի եօգարտա տախի սէօյլէտիք , ֆու-
 գարալդ ֆուգարալըլ տավէթ իտէր եա-
 խօտ տօղսըրուր , վէ միլէթին ղէնկին օլմասը
 իտէ , պիր աուէմին ղէնկին օլմասընա պէնդէ-
 տիկինտէն , պիր աուէմ հէր կիւն գաղանտը-
 ղընը հէր կիւն եէյէճէք գատար գաղանձը
 պիր իլէ պաշտուրըլ թագաիւտէ , աղա ղէն-
 կին օլամագ , մէսէլա բէնճպէրլիք վէ համալ-
 լըգտա , պիր աուէմ նէ գատար չալըստ , վէ
 նէ գատար տիրայէթլի օլտա , եիննէ պիր թիւճ-
 ճար գատար ղէնկին օլամագ , չիւնքի պիչա-
 բէնին հէմ սէրմայէսի միւսաատէ իթմէղ , վէ
 հէմ տէ իշի :

« Պիր միսալ տահա կէթիրէլիմ , պու կիւն
 լհատօլուտա աէմիր եօլ եօգ տուր , հալ պու
 քի աէմիր եօլուհտա ղէնկինլյէ բէք չօգ

Ֆախտէօի վար տըր . իմոխի , եկէր Անատօրու
ահալիսի պու կիւն Ֆուգարա տըր , զէնկին
օլսուհտա էօյլէ աէմիր եօլ եաբսըն տէյի
պէքէնիլիրտէ . հիչ պիր վագըթտա օլ միւ-
րատ հասըլ օլամաղ , լաքին եա հիւքիւմէթ
թարաֆընտան վէ եախօտ սէրմայէ սահիպէ-
րի թարաֆընտան նիյէթ ու հիւմմէթ օլսու-
տուղու հալտէ , բէք չաբուգ իճրայէ կէլէ-
ճէյի շէմն կիպի աշիքեար տըր . էմմա , Անա-
տօրու էհալիսի շիմոխտէն ագընը պաշնա
ալըր վէ վար գուվվէթինի պաղսւյա վէրիր-
տէ , պիր շիրքէթ թէշքիլէյէ էօյլէ պիր թէ-
շէպպիւսաթէ միւպաշէրէթ իտէր վէ միւյէս
սէր օլսըր իմիշ , ծնու տախի գապուլ իտէ-
րիզ , վէ իշթէ պիզիմ տախի միւրատըմըզ ան-
ճապ օլ .բէօշէյի անլաթմապ տըր .քի , Ֆու-
գարայըզ տէյերէք օթուրմադ վէ իգպալ
գուշուհա պէքլէմէք սլաթըլիլէթ աիր , զէն-
կին օլմադ իշիւն , զէնկին օլմանըն եօլսուհու
թութմադ զըմնընտա , հէր նէվի զսըրէթ ու
ֆէտաքեարըզ կէօղէ տընմալը տըր , կէրչի
միլլէթիմիզ պու կիւն Ֆուգարա տըր , լաքին
միւրատ օլսուհտուղու թապտիրտէ , զէնկին
լիին եօլսուհա գաաէմ պատըմադ իշին , լաղըմ
կէլէճէք գատար սէրմայէ թէտարիք իտէպիւ-
լէճէյի տէ տալա ինքեար օլսուհամաղ : Պիզ-
տէն ագըլըլար , միլլէթիմիզին , պիր գաչ սէ-
նէլիք իտարէօի իշին պէր պիւլիւք սէրմայէ

բէյտա իթմէսինին եօլունու տիւշիւնէտիւ
 լիւլէր խտ տէ , պիզ եալընըզ պիր նաչարի
 թարիգ իպրազ խտէպիլիւրիզ . եանի , աճէպա
 պու կիւնքի կիւն , իսթանպօլտա քեպլին
 պիւյիւք քիլիսէլէր թարաֆընտան , քէֆալէթ
 կէօսթէրիլտիլի թագտիրտէ , կէրէք թարա
 ֆը սալթանսթը Աէնիյէէտէն , վէ կէրէք
 թիւճճար ու սարաֆանտան միգտարի քիւ
 ֆայէ պիր մէպըզ իսթիգրազ օլունամազ մը ,
 հիչ շիւփհէլէր իսթէմէզ . զիրա , նիչէ քիլիւ
 սէյէրին քէնտի իսմէրինէ , խուսուսիլէ իս
 լամլարտան ճիւղէի պիր ֆայիլիլէ , իսթէտիք
 լէրի գատար ագճէ ալտըլլարը բէք չօգ տէ
 ֆա կէօրիւլմիւշ տիւր , վէ հալէա տախի
 կէօրիւլմէքտէ տիր :

Հէմտէ շիմտիքի իտարէմիլին իգթիլա
 սընճա , ընդհանուր գորդ տախի վարտըր քի ,
 էհալիլէ պիր սէմէրէ կէօսթէրիլտիլի թագ
 տիրտէ , լիւզըւմունտան զլյատէ փարա թօբ
 լանըլարագ , օլունաճագ պօրճուն գօլպճա
 թէտիլյէ օլունապիլէճէյի , զաննէն տէյէպիլիւ
 րիզ քի , շիւքհէտէն միւսթէզնի տիր . պիւ
 զիմ էհալիմիզ փարա վիւմէզ տէյիլ , լաքին
 շիմտիլէ գատար վէրտիքլէրինէ գարշըլդ ,
 անճագ շու շիմտիքի սէֆիլ հալի կէօրտիւ
 կիւնտէն , պէրրէճէ էմիլիլէթի գալմամըշ , վէ
 հալթա իւմիտ քէսիքլիլինէ տիւշմիւշ տիւր ,
 տիմէք տիր քի , շու իլլէթին տէֆի իչին , միւ

լէթճէ պիր մէնֆաւթ վէ էմնիլէթ կէօսթէ-
րիլմէլի տիր . վէ պիր խուսուստա փարա իս-
թէնիլմէք լազըմ կէլաիկի թագտիրտէ , էվիլէ-
լա նէ իշէ գուլանըլաճաղը ալէնէն պէյան
օլունմայը , վէ պատէհու խթէնիլմէլի տիր ,
զերա էհալի շիմաի հէր շէյի պիլիպ վէ անլա-
մագ արզուսուստա տըր :

Պիղճէ էն պէյատէ տիգփաթ օլունաճագ
մատտէ պու փարա մատտէսի օլտուզունտան
խուսուսու մէղպուր զըմնընտա ուզունճա
սէ օլէտիկիմիզ իշիւն մազուր տիլէրիզ :

Եվիլէ էմրտէ փարա թէտարիքինէ պա-
գըմաարըլը էճիլտէն , միլէթճէ իըլումէթլէ-
րին թապիյաթիլէ տայիմա անգարիա սուրէ-
թինտէ գալաճաղը , վէ թապիաթիլէտէ միլ-
լէթին իշէրինին թէրաքիւմ խաիպ , վէ ա-
ղըրլաճաղը պիր իշթիպահ օլտուզունտան ,
պիղճէ , հիշ տէյիլ իսէ Իսթանպօլտա այլըլը
վէ տիրայէթ ու լիյագաթլը պիր թագըմ մէ-
մուրին թայէին օլունարագ , հէր կիւն վէ
հէր սաաթ մէսալիհի միլլէթ թէսվլէ օլուն-
սա իլի օլուր : Սէսէլա , Քաղաքահան ժողը
փուն հիւքմիւ թահթընտա օլարագ չէնտ նէ-
ֆէրտէն միւրէթթէպ այլըլը պիր գօմիթէ
թայէին օլունսա , վէ հէր կիւն Իսթրիքիա-
նէտէ թէճէմիլ իտէրէք , քեաֆֆէյի մէսա-
լիհի լայըվըլա վէ կէնիշ կէնիշ տիյնէյիպ վէ
միւղաքէրէ իթտիքտէն սօղլա , բէյիսի մէճլիս

պուլունան Ռաթրիք էֆէնտի հաղթեթլէրի
րէյի իւղըէ , պաղը պէճիտտ իշլէրի քէնտու-
սի թէսվլյէ իտիպ , վէ պաշգալարը հագգըն-
տա տախի լաղըմ կէլէն մաղպաթալարը հա-
ղըրլատըգտան սօղըա , Ռաղաքահան ժողովա
թապտիմ իյլէսէ , վէ հաթթա Ռաղաքահան
ժողովուն կիւնիւնէ պէքլէթաիրիլէսի ճա-
յիղ կէօրիւլմէյէն նիջէ միւհիմմ մաղպաթա-
լարըն , Ռաթրիք էֆէնտի հաղթեթլէրի թարա-
ֆընտան այրը այրը հէր պիր ազայա պիրէր
սուրէթի կէօնաէրիլէրէք , րէյլէրի թախսիլ օ-
լունտուգտան սօնըա , էքսէրլյյէթի արա
ահքեամընճա , իճասըր իճրասընա պապըլտա ,
աճէպա իֆրաթ մէրթէպէ պիր գօլայըգ վէ
իյիլիք օլմաղ մը :

(Իմոիքի ուսուլիմիղճէ , պիր իշնէ գանափըր
միւհիմմ , վէ պիր սաաթ տախի պէքլէթաիրիլ-
մէսինտէ մահղուրու նիւմայան օլմուշ օլսա
տախի , եինէ մէճլիօ կիւնիւնէ պէքլէթաիրիլ-
մէք զըմնընտա օլան մէճպուրիյէթ շէջլէ
տուրսուն , պաղը տէֆա , պիր սէպէպէ մէս-
նի մէճլիսի մէղպուրուն եա հիջ թէճէմմիւ
իտէմէյէճէկի , վէ եախօտ էքսէրլյյէթ պու-
լունամայաճողը տախի ինքեար օլունամաղ :
Պունտանտա գաթինաղար , իւշ միլիօնտան ի-
պարէթ պիր միլլէթին մէսալիհի միւթէատ-
տիտէսի , մէկէրջի հաֆթատա պիր եա իքի
կիւն , վէ օ տախիանճագ պիրէր գաչար սաաթ

պաշարմագլա թէսվիյէ օլունդայիլմէսի միւմ
քին մի տիր , պունա առէմք մի տայանըր ,
գուվլէթ մի եէթիշեր : Ուննւթ մայալըմ սէ-
նէտէ նիչէ հաթթալարըն պիւթիւն պիւթիւն
պօշա կիտէճէքլէրին : Այլըգլը պիր գօմիթէ
թայեին գըլընմասընտա բէք չօգ գօլայլըգ ,
մէնֆատթ , վէ մուհասսէնտթ հասըլ օլաճաղը
տէքքեար իսէ տէ , հէլէ պաշգա պիր մու-
հասսէնտթ բէք տիգգաթէ շայեան տըր ,
եանի մէղքիւր գօմիթէյէ աղա պուլունան-
լարըն տայիմա վաճիպէսին էտայէ մէճպուր
պուլունմասը արը քի , մաաշարղ մէմուրինտէն
տալա պու մէճպուրիյէթի պէքլէյէմէյիզ ,
չիւնքի անգարիա տըր , չիւնքի իշ կիւճ սա-
հիպլէրի զաթլարարըլար , վէ չիւնքի նիչէլէրի
տաիի , անճագ քէնտուլէրինէ օլունան բէք
չօգ իպրամլէրէ տայանմայարագ գապուլ
իթմիշ աիրլէր :

Եալընըղ Քաղաքական ժողով տէյիլմէսի
հուրդլար , վէ Հոգաբարձութիւնլարտա , վէ
հաթթա պաղը եէրլէրին թաղական խոր-
հուրդլարընտա տաիի շու թարքիին էլլէմի-
յէթի կէօրիւլմէքաէ տիր :

Պու թարիգ , եալընըղ միլլէթին մէսալի-
հի , հէմ չաբուգ վէ հէմտէ լայրդլա թէու-
վիյէ օլունմասընա ֆայիտէլի օլմայուպ , իլա
պաշգա պիր մէնֆատթ տահա վարտըր քի ,
օնու տաիի պիլաիրմէք մէնֆատթտան խալի

տէյիլ տիր : Լշանի տիմէք իսթէրիգլ քի , օլ վագըթ միլլէթիմիդտէ թապկյաթիյլէ էհլիյէթ ու լիյադաթը եէրինտէ զաթլար մէյտանէ կէլմէյէ պաշարլար , զիրա պու ալէմտէ , պիր շէյտէ թիճարէթ կէօրիւլմէտիքճէ , օլ շէյէ սիւլիւք իտէն օլամազ , մէսէլա , միլլէթիմիդ տէն նիշէլէր Լվրօպոյա կիթմիշէր , վէ պիր գաշ ոանաթա խըտմէթ իթմիշէր իսէ տէ , շիմօթի հալ հէքիմլիքտէն պաշգա , քէնտի էմէք ու մէսարիֆաթլարընա գարշըլդ պիր միւքէաֆաթ կէօսթէրէն սանաթ կէօրէմէտիքլէրինաէն , թապկյաթիյլէ հէման հէր կիտէն հէքիմլիյէ եէլթէնմէյէ մէճպուր օրնուշ , վէ ագըլլըլդ սայմայա պաշլամըշտըր : Հալ պու քի , միլլէթ իտարէսինէ միւգթէտիր օլմազ , հէր պիր սանաթ ու իլիմտէն միւշքիլ պուլ լունտուղու հալտէ , հալէա պու կիւնէ գատար , միլլէթիմիդտէն շու իլմէ հէվլէս ու խըտմէթ իտէն հիշ պիր քէս կէօրիւլմէմիշտիք , վէ հէմտէ կէօրիւլմէղ . լտքին օլ խուսուստա պիր թագըմ քէսանըն փարա վէ շէրէֆ գազանտըղը կէօրիւլմէյէ պաշլատըղը թագտիրտէ , իլմի մէզպուրուն տախի թահսիլ վէ հիշ տէյիլ իսէ միւթալտասընա սիւլիւք իտէնլէր զսհուրա կէլէճէյի թապկի տիր :

Միլլէթիմիդտէ , միլլէթ իտարէսի տէնիլէն իլմէ մալիք հէման քիմսէմիդ պուլլունմուաըղընտան , թապկյաթիյլէ , միւմքին մէրթէ-

պէ , տիրայեթ ու զայրեթի թապիխէսի , վէ
միլէթճէ մուհապպէթի եերինտէ պուլունան
ղէվլաթը արամապտայըղ . վագաա հէր քէստէ
էլինտէն կէլտիկի գատար , հէր նէվի իլէթի-
միզէ պիրէր իլաճ թէրթիպ իթմէքտէ տիրլէր ,
լաքին , սանաթլարը ասլազ ու թապիաթ հէ-
քիմլիյի , եանի ֆէյլէսօֆլըւզճա մալիւ մաթլարը
օլմայուսլ , վէ ապըլ իլէթին սէպէպի նէ տիր ,
վէ օլսէպէպլին էօնիւ նէ իլէ ալընապիլիր , այըդ
տէյիլ եա , պիլմէտիքլէրինտէն , անճագ մու-
վագէաթ սուրէթտէ գուլանա պիլմէքտէ իսէ-
լէրտէ , չըպանըն պիրիսին գաբաթըր գաբաթ-
մաղ , էօթէտէն իւչիւ պէշի տահա պաշ կէօս-
թէրմէյէ պաշլատըղըն կէօրաիւքլէրինտէն , եա
պիւթիւն պիւթիւն մէյյուս օլուպ , պիր
թարաֆա չէքիլմէքտէյիլիրլէր , վէտէ եախօտ
քէնաիլէրին շաշըրաքնագ , իլէթի թաշըյան
պիչարէ իլէ պէրապէր , աղըյըսլ էսէֆ իթ-
մէքտէ տիրլէր :

Աիլէթիմիլլուտէ փարասըղ սուրէթտէ , եանի
անճագ թարհ օլունաճագ մահէլլէ վէրիկի-
լէրինտէն հասըլ օլաճագ մէսլաղէ նազա-
րէն մէսարիֆաթ գաբուսու աշըլմայա տիգ-
գաթ օլունաճագ իսէ , տահա սայիր զա-
րարլարտան պաշգա , մէկթէպճէ զարարլմըղըն
հիսապսըղ սուրէթտէ օլաճաղըն , շիմտիտէն
էսէֆ իւզըն թէֆէքքիւր իսէրիլ . զիրա
մէքթէպճէ օլան զարար , քիրաղ հիսապը տէր-

լէր պիր հիսուս վար տոր քի , տայիմա , մէվճուտ
 պուլունան եէքիւն քէնտի միսիլիլէ դարպ օլու-
 նարագ արթար , մէսէլա 2 քէրրէ 2 , իտէր 4 , վէ
 4 քէրրէ 4 , իտէր 16 , վէ 16 քէրրէ 16 , իտէր
 256 , վէ սայիրլէրի տախի , օնա կէօրէ
 օլաճագ տոր : Հէլէ պունա միսալարրմըզ
 բէք չօդ վար տոր , շէօյլէ քի , նիչէ ֆուգա-
 րա էվլատլարրմըզ , թա Ղ'եմարան կիւնիւն-
 տէն պաշայարագ , պիրէր եօլ եախօտ պիրէր
 համի պուլարագ , թահսիլի ուլումու ֆիւնուն
 իթմիշ օլտուգլարրնտան , պու կիւնքի կիւն
 հէմ միլէթիմիզլին շէրէֆինի պայիս օլմագտէ
 տիրլէր , վէ հէմտէ սէատէթի հալ իւզրէ
 պուլունմագտէ տիրլէր , վէ թապիյաթֆիլէ էվ-
 լատլարրնա վէ ագրապալարրնա տախի ուլում-
 ու ֆիւնուն թահսիլ իթտիրիպ , քէնտուլէ-
 րինտէն ալէա հալ ու րիւթպէլէրէ նայիլի-
 յէթլէրինէ դայրէթ իտէրլէր , հալ պու քի ,
 էկէրչի օլ զաթլար , եա բէտէր ու վալտէլէրի-
 նին ֆագրը հալլէրինէ մուվաֆրդ սուրէթ-
 տէ պիրէր իշէ գօնուլմուշ , վէ եախօտ քէն-
 տի հալլէրինէ պրրագրմըշ օլտա իտիլէր , հէ-
 ման չօգլարր , եա շիմտիքի , սանաթլարր եօլ
 միւշ իշճիլէրտէն , վէ եախօտ սէֆալէթ իւզ-
 րէ էօմիւր կէչիւրէն սաթըճըլարրտան օլաճագ
 իտիլէր , նասըլ քի պինլէրճէ միսալլէրին հէր
 սաաթ կէօրմէքտէյիլ : Սիլէթիմիզ պիր պիւ-
 յիւք սէրմայէ բէյուա իտէրէք , լալըզլը ու-

լուսմ ու ֆիւնուսն մէքթիպլէրից վէ խուսուս
սիյէ տիր դաչ կէճէլի կիւնաիւզլիւ մէքթիպ-
լէր քիւշաւինէ տէսթրէս օլտա , վէ պիւթիւն
տիպգաթ ու զայրէթինի օնլարտ սարֆ իթսէ ,
տճէպա սէքիլ օն սէնէյէ գատար , սօնուստա
պալլըգճը պայըգճը վէ հիջճի օլաճագ , նիչէ սա-
հիպ ճէվհէր չօճուգլարտան , նիչէ ալիմլէր վէ
նիչէ էհլի հիւնէր ու էհլի սանաթլար քէյտա
օլմաղլար մը . վէ միլլէթիմիլլին իլէրու կիթմէսի
իլին իսէ , տիրայէթ ու լիյագաթը , վէ իգպալ
ու սէրվէթի եէրինտէ ատէմլէր հաւսուլինէ
չալըչմագտան պաշգա պիր եօլ վար մը տըր .
էմմա պու կիւն փարամըզ եօգ իմիշ , մէկէր-
չի պուհտան սօնրա կէօտէն զէմպիլ իլէ լի-
րալար տիւշէճէյինէ պիր իւմիտի գալիմիլ
վար մը տըր . էվլէլ ու ախըր , հէր նէ վա-
գըթ օլտա , էօյլէ խայրը թէչէպպիւսաթ զըմ-
նընտա , հէր հալտէ պօրճ իթմէյէ , վէ ետիսա
հէր նէ թարիգ իլէ օլուր իսէ օլտուն , փարա
թէտարիքինէ մէճպուր օլաճագ տէյիլմիլիզ ,
մատամ քի սօն վուրաճաղըմըզ գաբու տա-
խի օ տուր , պարի շիմտիտէն վուրսագտա ,
հէմ օլ շէրէֆի , վէ հէմտէ օլ պէհալար
եէթիլմէզ սէնէլէրի , էկէր սահիհէն միլլէ-
թիմիլի սէվէր իսէք , պիլ գազանմըշ օլ-
սագ , ագլ ու ինտաֆէ բիպէթ իթմիշ օլմաղ-
մըլըզ , վէ սօրը հէքիմլիլին վէ ֆէյլէսօֆլու-
ղուն տախի , էն պիւշիւք շարթ ու նատիհա

Թը , պիր իլլէթին սէպէպինին պիր ան էվլէլ մահվ ու իզալէսինէ չալըշմագ տէյիլ մի տիր :
 Վ է ֆագբըրըղընտա սէպէպի էվլէլի ճէհալէթ
 օլտուղուն ինքեար իտէպիլթրմիյիլ :

Վ իճուտճա իլլէթլէր պագը գալարգարը
 Թագտիրտէ , սայիր իլլէթլէր տախի տալէթ
 իթտիբլէրի միսիլու , ախլագճա եախօտ ապըճա
 իլլէթլէր տախի սայիր իլլէթլէրի տալէթ իտէ-
 ճէքլէրինաէն , վէ միլլէթիմիզտէ իտէ բարա-
 սըղըրգ սէպէպինտէն հէրնէվի Թէշէպպիւսաթ
 զըմիլնտա զայրէթսիզլիք վէ ճէսարէթսիզլիք իլ-
 լէթի հիւքմ իթմէքաէ օլտուղունտան , շիմ-
 տիտէն շու իլլէթի միւհլէքէնին էօնիւ ալըն-
 մաարըր սուրէթտէ , իլէրուտէ , հէման պուն-
 տան եալընըզ օն սէնէ սօղրա , միլլէթիմիզին
 սէրլէթճէ հալի , պիր գաչ տէրէճէ սահա ա-
 շաղըտա պուլունաճաղընտան , էհալի իւղէրինէ
 պիւթիւն պիւթիւն պիր ույուշուգլուգ չէօ-
 քէրէք , աիւչարը մէյեուսիյէթ օլաճաղը շիւք-
 հէտէն միւսթաղնի տիր . խուսուսիյլէ , շիմ-
 տիքի Թէճրիւպէլէրէ էյիճէ տիգգաթ օլուն-
 տուղու հալտէ , պիլտէ պիր Թապիաթ տա-
 հա պուլունմագտէ տիր , շէօյլէքի , հէր նա-
 սըր իտէ էհալինին կէօղիւ դօրգմուշ վէ էմ-
 նիյէթսիզլիք Թաքէմիքլէրինէ գատար քեար
 իթմիշ օլտուղունտան , հէր նէ գատար պիւ-
 յիւք վատլէր օլունսա վէ գանտըրըմայա չալը-
 շըլա , էինէ բիւլի զահմէթ հէվայէ կիթմէքտէ

տիր . պունձու սէջլէ մէմիզէ , է հայրմիզտէ իլէ-
րու կիթմէյէ արզու վէ նկէթ էքսիքլի վար
արը տէմէք իսթէմէյիպ , անճագ շունու ան-
լաթմագ իսթէրիզ քի , նասըլ քի էվվէլ տա-
խի սէջլէտիք , է հայրմիզտէն էն գօլայ վէ
իւմիավար օլարագ փարա իսթէմէնին եօլու ,
էվվէլա պիր սէմէրէ կէօսթէրմէքտիր :

Պաշլըճա իլաճլարտան պիրիսի տախի , հիչ
տէյիլ իսէ , պաշլըճա մատտէլէր հագգընտա
նիզամաթ ու գավանինիմիզէն պուլունմասը
օլապիրի , չիւնքի Սահմանագրական իտարէ ,
ասլա նիզամսըզ սուրէթտէ իճրայէ կէլիպ վէ
թէմէլ թուլթամազ , զիրա Սահմանագրու-
թիւնուն էսասը հուգուգ ու վաճիպաթ իւ-
ղէրինտէ տիր , եանի հէր առէմ , հէր մէ-
մուր , վէ հէր մէճլիս ու հէյեթ , միլէթճէ
քէնտի պօրճունու վէ հագգընը թանըմալը
արը : Իմտի պու սէջլէ տիկիմիզէ նաղարէն , եա-
նի Սահմանագրութիւն տէնիլէն շէյին էսասը
ահքեամընճա , հաթթա Բնդհանուր Դադը-
փուսուղսն տախի , պիր հուգուգ ու վաճի-
պաթ գավանինի պուլունմալը տըր , եօլսա մէ-
մուլ օլունան մէյիլէ , սատագաթ , վէ մուհաս-
սէնաթ հասըլ օլամազ . մէսէլա , պիր գաչ տէ-
ֆա տըր , մէճլիսի մէզլուր թէճէմիլ խլէ-
տիքճէ , 80 գատար ղէվաթ , իշլինի կիւճիւնիւ
թէրք իլէ , եալընըզ պիր միլէթ ղայրէթի վէ
մուհապպէթի իշիւն գօշուպ կէլմէքտէ իսէլէր-

տէ , եօթէսէ եօյլէ զաթլար վար տըրլար քի . հիջ պիր տէֆա կելլմէտիքլէրինին սէպէպին պէյան իլէ , նէ եօզիւր տիլէմէքտէ տիրլէր , վէ նէ տէ իսթիֆա իթմէքտէ տիրլէր . հաթթա իչլէրինսէ եօյլէլէրտէ վար տըրլար քի , պիզզաթ կելլմէտիքլէրի շէօյլէ տուրսուն , պազէն հինի իգթիզատէ մէքթուպ իլէ իսթէնիլէն գուլ րալարընր տախի կէօնաէրմէմէքտէ տիրլէր : Պիզէ մէրգու ման զաթլարըն կելլմէսինէ ճէպըր օլունապիլիւր տէյէմէյիզ , լաքին հիջ տէյիլ իսէ վաճիպէյի զիմմէթլէրին տէր իաթըր իլէ , եա կելլմէտիքլէրինին սէպէպին պէյան իլէ եօզիւր տիլէմէկէ , վէ եախօա եկէրչի հիջ կէլլմէյէլ ճէքլէր իսէ , իսթիֆա իթմէյէ պօրճլու պուլ լունաուգլարընտա ինքեար իտէմէյիզ , զիրա շու խուսուս կէլլէնլէրին հուգուգունա թօ գունմագ օլտուգ տան պաշգա , էհալինին տախի հուգուգունու աչագ ալթընտ ալմագ , վէ թապիաթիլէ մէսալիհի միլլէթին րէվիլինէ սէքթէ վիրմէք տիմէք տիր :

Պէօյլէ շէյլէր իչիննիզամ ու գանուն տախի վաղ օլունաա , եինէ պաշլըճա պիր շէյ տահա էքսիլիւր , եանի միւքեաֆաթ ու միւլ ճաղաթ , զիրա , պիր գանուն իլէ պէրապէր , հուգուգ ու վաճիպաթընր թանրյանլար հագգլարընտա շայեան կէօրիւլէն միւքեաֆաթ , վէ թանըմայանլար ալէյհինտէ տախի միւլճաղաթ իճրա օլունմատըգճա , սույու կէ-

Թիրէն իւլէ Թէսթիյի գըրանըն իբխի պիր ա-
յարտա Թուլթուլմուշ օլաճաղընտան , սա-
տըդ ու ֆաղըլ վէ ֆէտաքեսար ու զայրէթ-
քէշէրին պիր կիւն կիւճէնէրէք պիր Թարաֆա
չէքիշմէլէրի կէօրիւլէճէկի շիւբհէտէն միւս-
Թէզնի վէ միւճէրրէսլ տիր :

Պիղիմ Սահմանագրուլ Թիւնուսուզ միւ-
լէթճէ վէ տախիլի պիր շէյ օլտուզունտան ,
հիւքիւմէթճէ տօղրուտան տօղրույա միւ-
քեաֆաթ ու միւճաղաթ օլունամազ իսէտէ ,
տօլայըտան օլապիլիւր զանն իսէրիւլ , շիւնքի
միլլէթիմիլլէ տօղրուտան տօղրույա սատըգա-
նէ վէ ճանսիքէրանէ խըտմէթ իթմէք , Թա-
պիաթիլլէ տօլայըտան միւլք ու տէվլէթէ
տախի խըտմէթ իթմէք տիր , վէ իտարէյի
միլլէթիմիլլէ միւրատ իթախի Թագտիրտէ ,
շու սէօլլէտիկիմիլլէ , տօլայըտան տէնիլլէն միւ-
քեաֆաթ ու միւճաղաթը , շայէսթէ եա-
խօտ միւսթաճադդ պուլունան զէվաթ հադ-
գընտա , Թարաֆը հիւքիւմէթտէն Թահսիլ
իսէպիլիք զանն իսէրիւլ :

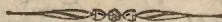
Սիւքեաֆաթ ու միւճաղաթ իքի նէվի օ-
լապիլիւր , եանի պիրինճիտի մատտի , մէսէլա
աթիլլէ օլունմագ , նիշան վէ րիւթպէ վէ-
րիլմէք վէ մատաշ պաղլանմագ , եախօտ ճէրիմէ
ալընմագ , տղ ու նէֆ օլունմագ , վէ մահ-
պէսէ իլլէա գըլընմագ կիպի , վէ տիկէրի տա-
խի մանէվի , մէսէլա շիֆահէն եախօտ Թահ-

ըրբէն իզհարը թէշէքքիւր վէ եախօտ սիթէմ
օլունմագ , քիլիսէլէրտէ տուա իթտիրիլմէք
վէ եախօտ լանէթ օգուլթուրուլմագ , վէ
նիհայէթ զտղէթալար վասէթասըլլա ալէնէն
մէտհ ու սէնա իթտիրիլմէք վէ եախօտ թայ-
յիպ գըլտըրըլմագ կիպի :

Սատտի միւքեաֆաթ վէ միւճաղաթ պաշ-
լըճա հիւքիւմէթէ մախսուս օլուպ , վէ միւ-
լէթճէ օլապիլէճէք միւճաղաթ ու միւքեա-
ֆաթ իսէ , պաշլըճա մանէվի սուրէթտէ օլա-
պիլէճէկինտէն , իտարէյի միլլէթիմիզ , շու-
տիւնեա սաաթընըն զէմպէրէյի վէ եախօտ եսյը
վէ հէր նիղամաթ ու գավանինին ճանը միսիլու-
պուլունան մատուէյէ , չէշմանը տիգգաթ իլէ
նազար պուլուրուա , գաթան եանըլմազ տէյի
խտաա իսէրիզ :

Սիլլէթճէ իլլէթլէրիմիզէ իլաճ օլաճագ
տահա բէք չօգ շէյլէր վար իսէ տէ , միւթա-
լաամըզըն մուխթաաարըզը միւսաատէ իթմէ-
յէճէկինտէն , վէ ինթիխապ խուսուսուսնտա
միւշահէտէ օլունտն պազը տիգգաթէ շայան
հալլէր արթըգ օլմուշ պիթմիշ օլտուղուն-
տան , անլէրին պէյանընտան սարֆը նազար ,
վէ շու միւթալաաթըմըզը տէյիլ ալիմլէր ,
իլա հէր քէս իչին եազմըշ օլուպ , վէ օգու-
մագ վէ օգուտուղումուղու անլամագ զըմըն-
տա տէրքեար օլան եաեանըզըմըզը բանա պիլ-
տիկիմիղտէն , խասսէթէն պէօյլէ ուզուն սէօյ-

լէյիշէրի , վէ պագէն տախի թէքէրրիւ ,
տի իրթիքեապ իթմիշ օլտուղումուղու իս-
թար իլէ , պիրապոա , միլլէթճէ իլլէթլէ-
րին սէպէպինին տէֆինտէն սօնրա , սըհհէթ
ու աֆիյէթ իւղրէ պուլունա պիլմէքլիւին չա-
րէսի իւղէրինէ պահս իտէրիզ :

ՍՐ. Հ Հ Ի Թ.

Ս իճուտճա սըհհէթէ տէվամ վէ տրւգա
թըքեամիլլէ իթմէք , մէսէլա սօուգտան սը-
ճագտան սագընմագ , գարարընտա եհմէք իչ-
մէք վէ ույումագ , դէվգ ու սէֆա , իյշ ու
իշրէթ վէ շէհվէթ էյէսիլլէ էօմրիւ իբրէն-
տիրմէմէք , վէ սայիրէ վէ սայիրէ , կէրշի հէր
ատէմին իշի տէյիլ իսէ տէ , մուղայիրինտէ
հարէքէթ օլունտուղու թագտիրտէ , պէլա-
սընա եագընաա տիւշար օլունմագ թէճրիւ-
պէսի , հէման հէր քէսին պաշընա ազ չօգ կէլ-
միշ պիր շէյ օլուպ , վէ մէյտանտէ եանի մատ-
տի օլան հալ ու հարէքէթլէրէ ազլ իրտիրէ-
րէք իսքեաթ օլմագտա , բէք չօգ սիւհուլլէթ
պուլունտուղունտան , միւմքին մէրթէպէ ու-
մումէն էհալի թարաֆընտան , շու իսուսուսա
տիգգաթ ու բիայէթ օլունմագտէ տիր :

Մյոր տյոր շախս իւղէրինէ տիւշիւնիւլ-
աիւքտէ , ազլու ախլադճա սըհհէթնէ իտու :

կինն անլաթմագտա բէք չօգ կիւճիւք կէօրիւլ
մէքտէ տիր, չիւնքի, պէնիի ատէմին թապլյա-
թընը միգտարի բիֆայէ անլոմագ վէ անլաթ-
տըրապլիւք իչին, ֆէյլէսօֆլուղա միւրաճա-
աթ օլունմագ էլլէմիյէթտէն պուլունմագ-
տէ, վէ հալ պու բի ֆէյլէսօֆլուգ տէնիլէն
միւպարէք իլիմ իսէ, հէման պլէսսէվիյէ-
հէր քէստէն նամալիւմ պուլունմագտէ տիր :

Ինսան տօղուչունտա եապանի պիր հալ-
տէ, վէ պիւթիւն պիւթիւն ճէհալէթ բէն-
չէսինտէ պուլունտուղունտան, կէրչի սօնրա-
տան սէվ՛ ու իսէթատան արի մէլէքլէր օլա-
մաղար, լաքին պինլէրճէ սէնէլիք թէճըիւ-
պէլէր սէմէրէմի պուլունան տէրպէր սպէ-
սինտէ, ատապ ու թէրպլյէ գապուլ իտէպի-
լիլէր :

Ինսանլարըն այրը այրը ախլաֆճա սըհէթ-
լէրի իչին մէզհէպ ու ատապճա տէրպլէրէ
լիւղում կէօրիւնտիւկիւնտէն, շու խըտմէթի
միւպարէքի ըուհպան կիւրուհի շիմտիյէ գա-
տար իճրա իտէկէլիչ, վէ հալէպ տախի իճրա
իթմէքտէ տիր, լաքին հէր ատէմ այրը այրը
եաշամայըպ, եէկտիկէրիյէ տայիմա պիրլիք-
տէ վէ հէմտէ միւնապէլէթ իւղը եաշայու-
ճաղընտան, լաղըմ կէլէն շիրքէթճէ շիրաղէ
վէ սըհէթի հալին հըֆղ ու վիպայէսի զըմ-
նընտա տախի, էմրի զապըթա վէ հիւքիւմէ-
թին էլլէմիյէթի տախի անլաշըմըշ տըր :

Կերչի փափառածա վէ հիւքիւմէթճէ պահ-
սա կիրիշմէյէ ասլա իհթիյաճըմըղ եօգ իսէ
տէ , եալընըղ շու գատարընը պէյան իտէրիղ
քի , պիր իտարէ թահթընտա պուլունան
պիր թագըմ ճէմիյէթլէրին վէ եախօտ միւ-
լէթլէրին , ախլագճա սըհհէթլէրի հըֆղ ու
վիգայէսինտէ , օլմէրթէպէ կիւճլիւք կէօրիւլ-
միւշ տիւր քի , նէ բուհպան կիւրուհլէրինին ,
վէ նէտէ հիւքիւմէթլէրին հիշ պիրիսի , արղու
խլէտիքլէրի մուհասսէնաթըլաղըմէյէ մուվաֆ-
ֆագ օլամամըչար տըր , եանի աիմէք իսթէրիղ
քի , նէ բուհպան կիւրուհլարընըն ահրէթճէ
գօրգուլարը , լանէթլէրի , վէ եագմալարը եըգ-
մալարը , վէ էնվայի իշքէնճէլէր իլէ հէլաք ու
իտամ իթմէլէրի , վէ նէտէ էն պարպար տէ-
նիլէն հիւքիւմէթլէրին , գըլըճ ու գըրպաճ-
լարը վէ սաթըր ու գուրշունլարը , ինսան
թապիաթընտա պուլունան ֆէնալըղըն էօ-
նիւնէ գատիմի պիր սէտտ չէքէմէմիշլէր տիր ,
վէ հալէա տախի չէքէմէմէքտէ տիրլէր , չիւն-
քի մէղպուր իքի գօլ հիւքիւմէթ թարաֆըն-
տան տախի , էհալլիյէ , ֆիւլան ֆիւլան ամէլ
ու հարէքէթին ֆէնա օլտուղու վագաա խա-
պէր վէրիլմիշ տիր , լաքին մէղքիւր ֆէնալըգ-
լարըն ֆարգընա վարապիլէճէքլէրի գատար ,
թահսիլի մալիւմաթ իթտիրիլմէլէրի ասլա
տիւշլիւնիւլմէմիշ տիր , շէօլէքի էհալլի տա-
յիմա անճագ ահրէթճէ վէ տիւնէաճա պիր

գօրգու կէօրիւպ , քէնտի ճիւրմ ու ճինայէ-
թինին ճեղատընը չեքտիկի վագըթ կերչի տէր
խաթըր իթմիշ , ֆեգաթ արաաան ճիւղի պիր
վագըթ կէչէր կէչմէղ , եինէ ունուտու վէր-
միշտիր , շիւնքի ինտան հէր նէ գատար հայ-
վանաթըն սէրֆիրազը իսէտէ , ճահիլ հային-
տէ հէման պաղը հայվանտան տախի աշաղը
պիր ճէհայլէթտէ օլտուզունտան , գըրգ տէ-
ֆա պաշընը ճամա վուրսւպտա կերի չէքիլէն ,
վէ գըրգ տէֆա տախի , օրատան կէչէմէյէճէ-
կին տիւշիւնէմէտիկինտէն , եինէ թէճրիւպէ-
յէ չըպըշան նիչէ շաշգըն գուշար , վէ պիր
չօգ տէֆա տայագ եէտիրտէն սօնրա , եինէ
ունուտարագ էվլէլլէի գապահաթընը ունու-
տան նիչէ սայիր հայվանլար միօիլու , պայա-
ղը խալգտա տախի ունութմագ թապիաթը ,
վէ եախօտ քէնտի հըրս ու հէվլէսինէ գուլ
վէ եէսիր օլարագ , պիլա իթթիյար մաքինա-
վարի հէր պիր ճինայէթի իշլէմէք դաաֆը
պուլունուտուզունտան , պինլէրճէ սէնէ , շու
ճինս , քէնտի խըլգաթինէ պիր հագարէթ
սայըլմայա շայէսթէ պուլունան պիր հալէթի
տէհէթամիզտէ պագը գալմըշ տըր :

Պու սէօլէտիքլէրիմիզին սահիհլիյի էհ-
լի մալիւմաթա մալիւմ տուր , ֆեգաթ տիւն
եա թարիխինէ աշինա օլմայանլարընտա թէ-
աճճիւպ վէ շիւբհէ իլլէմէյէ հագպըրը օլ-
տուզունտան , էլան մէյտանտէ պիր միտալ

օլմագ իւզրէ, մէզհէպճէ թէտսիւպ հագ-
գընաա Իսբանեա իլէ Ռամանըն հալինի կէօս-
թէրտիքտէն պաշգա, հիւքիւմէթճէ շիտտէթ
հագգընտա տախի, Չին, Ղաբօն վէ Հինտիւ-
թան թարաֆլարընտա պուլունան հիւքմտար-
լար հիւքիւմէթինտէ, հալեա պու կիւնէ գա-
տար, պիղլէրճէ էնքիւշիւք պիր ճէղայա միւս-
թահագգ ատո Օլունան նիչէ թագսիրաթլար
էիւզիւնտէն տէօքիւլէն գանլար շէօլէ տուր-
սուն, հաթթա Ղճէմիսթանտէ տախի, բէք
չօգ էմրի շիտտէթ պուլունմագտէ իբէն,
էինէ էհալի պէյնինտէ կէօրիւլէն արսըղարըն
վէ սէֆալէթ ու ֆէնալըղըն սայրսը, պիղտէ
զուհուրա կէլէնլէրէ նիսպէթլէ, բէք չօգ
զիյատէ պուլունտուղուն պէյան իաէրիլ:

Ունութմայալմ շունու տախի սէօլէմէ-
յէ քի, պու ֆէնալըղլար եալընրզ էհալինին
ճահիլ օլմտընտան նէչէթ իթմէյիպ, իլա
վէ այնի տէրէճէտէ, բուհպան վէ հիւքմտա-
րան կիւրուհլէրի ճէհալէթինտէն տախի:

Իմտի պու սէօլէտիքլէրիմիզտէն նէչէթ
իտէր.քի, էհալինին ախլագճա եախօտ մա-
նէվի սըհհէթինի հըֆզ ու վիգայէ զըմնրնտա,
բուհպան կիւրուհուլնտան վէ զտպիթան ու
հիւքմտարանտան պաշգա, վէ հէմտէ իւսթիւն
սուրէթտէ, պիր գուվլէթ իգթիլա իթմէք-
տէ օլուպ, ումումէն էհալինին օլ գուվլէթին
ալթընտա պուլունմասը, վէ բուհպան ու

զատիթան գուլվէթինին խտ , անճագ շու
ու մու մու եօլանն չրգանլարն , թէէտիպ ու
թէրպլէտինէ տիգգաթ ու խըամէթ լըլէ
մէսի լաղըմ կէլմէքտէ տիր :

Ելիմ ու քեսամիլ հիւքիւմէթլէր շու գուլ
վէթի բիւր էսէրին էրդէմլէթին ֆարդ ու
ֆէհմ իլէ , միւրտաճաթ իթմէյէ միւսարա
աթ իթմիչլէր , վէ բէք չօգ մէնֆուաթըն տա
խի կէօրմիւլլէր , կէօրմէքտէ տիրլէր , վէ իլա
նիհայէ տախի կէօրէճէք տիրլէր :

Շու գուլվէթի աղիմէ վէ մուգատտէսէ
նին , անճագ ուլում ու ֆիւնուէն օլաուղուն ,
զանն իտէրիղ քի , ֆէրտի վահիտ ինքեար ի
տէմէղ :

Եվլէթ , ագըլ ու քեսամիլ հիւքմտարլար
անճագ էհալլէրինին ճէհալէթ զէնճիրլէրի
նի գըրարագ , պիչարէ էհալլի գան տէօք
մէքտէն , վէ հայվան կիպի եաշումագտան իտ
լաս իլէ , հէմ պայիսի սէատէթլէրի օլապիլ
միչլէր , վէ հէմտէ քէնտի գալպ ու զաճիրլէ
րլինի րահաթ իթտիրէպիլլիլլէրի շէյլէ տուր
սուն , պիր թագըմ պէհայիմ միսիլլու նա
տանլար հիւքմտարը օլաճագ եէրտէ , մէտէ
նիյլէթ ու ինսանիյլէթ իլէ բէրվէրտէ ա
տէմլէր հիւքմտարը օլմագ իգպալ ու շէրէ
ֆինէ նայիլ օլմուլլար տոր : Երթըպ պու պուպ
տէ սայիր Եվրոպա միլլէթ ու տէվէթլէրի
իւզէրինէ աթֆը նիկեահ իթմէյէ հաճէթ օլ

մատղղնտան , պիղզաթ մէմալիքի մահրու-
սէյի Շահանէտէ ագալի 30 սէնէտէն պերու-
թահսիլի մալիւմաթը շակիրտան վէ ումում
նիյէթի խայրիյէսիյէ , քիւշատինէ սայ ու հիմ-
մէթ պույրուլան միւթէատտիտ մէքթէպլէր
վէ տէրսիանէլէր , վէ սարֆ օլունան հիսապ-
սըլ փարալար վէ ագլ ու վագթլար , հագը-
գաթի հալի , գաթ պէ գաթ թաստիգ իթ-
մէքաէ տիրէր տէյէպիլիլիզ :

Քիւշիւք պիր քէօյտէ տօղմուշ վէ պէօ-
յիւմիւշ ատէմ , քէնտի հուտուտունտան
տիշարը չըգարագ պաշգա եէրլէր կէօրմէտիք-
ճէ , կէօրմէյէ տախի չօգլուգ արզուքէշ օլա-
մաղ , լաքին ճիւղիճէ եօլճուլուգ իթմիշ վէ
կէօզիւ աջըմըշ ատէմ , քիւրէյի արզըմըզն
հէր թէրաֆընը , էլնտէն կէլտիլի թագտիր-
տէ կէզիպ սօլաշմագ արզուսինտէ պուլուն
տուգտան պաշգա , պազէն հատտի իթիտալի
թէճավուզ իլէ , իէյալաթ տէրէասընա տա-
լարագ , այ , կիւնէշ , վէ երլարզլարա գատար
չըգարագ , կէզիպ կէօրմէք արզուսինտէ տախի
պուլունուր :

Վագաա ինսանըն հէր պիր արզուսու էօլ-
ջիւսիւզ տիւր , վէ հէմտէ արթտըգճա ար-
թար , լաքին ուլում ու մալիւմաթ , եանի
պիլմէք արզուսու , հիջ պիրիսինէ գըյաս օ-
լունամաղ , չիւնքի , իլմին տախի էօլջիւ վէ
հուտուտու էօգ տուր :

Լ'որըմըդ պիլմէք ասորըտըր , մէմալքիմիդ
տէ իլմին գրյմէթի կիւն պէ կիւն պիլնմէք-
տէ տիր , վէ թահսիլ իլմէ բէք չօգ սուհու-
լէթ վէրէն լիտանը ֆրանսէվի , հէր կիւն վէ
հէր սաաթ քէօշէ վէ պուճագլարըմըդա գա-
տար եայրլարագ , պիւյիւք քիւչիւք , ֆագըր
զէնկին , վէ քեամիլ ու ճահիլ , պիլա թէաս-
սիւպ վէ հասէտ ճիւմլէմիզին ելինտէն թու-
թուպ , հէր իլմ ու սանաթըն բունարընա կէօ-
թիւրմէքտէ տիր :

Հէր միլլէթին ախլագճա սըհհէթի իչին ,
միւլքին մէրթէպէ էնվարը ուլում իլէ թէն-
վիր (լուսաւորութիւն) գրլընմասը էլզէմիյ-
յէթտէն իսէ տէ , միլլէթէր պիրէր իտարէ
թահթընտա պուլունուպ , վէ հէր իտարէ
տախի պիր սուրէթտէ օլմատըղընտէն , իլմ
ու մալիւմաթը վէ եախօտ էֆքեարճա սէր-
պէսթիյէթի տախի , իտարէսինին թարզ ու
տէրէճէսինէ մուվաֆրզ օլմասընա տիգգաթ
օլունմագ էհէմմիյյէթտէն տիր , եանի տիմէք
խսթէրիզ քի , տէսքօթճա պիր հիւքիւմէթ
թահթընտա պուլունան պիր էհալինին ու
լում ու մալիւմաթը էկէր պիր տէրէճէտէ
իսէ , թապիյաթիլէ սէրպէսթիյէթլէ մէկուլֆ
պիր հիւքիւմէթ զիրի իտարէսինտէ պուլու-
նան պիր միլլէթինքի , լիւզըւմի միգտար տէ-
րէճէտէ զիյատէ օլմալը տըր :

Ը իմտիյէ գատար սէջլէտիքլէրիմիզտէն

ասը միւրաւոր , ագըպէթքեար միւթալաւամը-
զըն միլինի միլէթիմիզ սըհհէթի մանէվիսի
իւզէրինէ չէվիւմէքտէն իպարէթ օլտուզըւ
մալիւմ տուր :

Սէտէնիյէթտէ իլէրուլէմիշ միլէթէրին
իտարէլէրի , պիզիմքինտէն բէք չօք քօլայ տըր
տէյէպիլիւրիզ , չիւնքի , էօյլէ միլէթէրին աիւ
լապարընը , քէնտի հաքիմ ու ֆէյլէսօֆլարը
պինլէրճէ տէֆալէր թէշրիհ ու թէֆթիշ իւ
տէրէք , էն քիւչիւք էսրարլարընա տախի վա
պըֆ օլմուշ տուրլար , հալ պուքի , պիզճէ օ
գումապ վէ եազմագ , վէ խուսուսիլէ քէն
տի թապիաթ ու ահվալմըզը պիր խիւլասա
իթմէք , հէման ֆիքրիմիզտէն տախի կէշմիշ օլ
մատըրզընտան , ալէսսէվիլէ կիտիշիմիզ “ Քէօ
րիւն թաշը , վէ քէօրիւն գուշու . ” տարւը մէ
սէլինէ մուվաֆըզ պուլլունմագտէ տիր :

Ճէր նէ հալ իսէ , գաբայալմ օլ եաբ
րագլարը տա , չիւնքի իյի պիր շէյ կէօրէմէյէ
ճէյիք , շու շիմիքի ահվալը հազըրէմիզ իւ
զէրինէ պիր կէօզ կէզտիրէլիմ :

Շիմտի միլէթիմիզ , Սալթանաթը սէնիլէ
տէ պիր Սահմանադրութիւնա մալիք պու
լլունմագտէ տիր , տէմէք տիր քի միլէթճէ ,
եանի տէյիլ հիւքիւմէթճէ , իլա տախիլէն
քիլիսէ , մէթէպ , խասթախանէ վէ սայիրէ
ճէ իտարէմիզ Սահմանադրական տըր :

Սահմանադրութիւնուն թիւքքճէ աջը

մանասը հուտուտ եախօտ էօլլիլ գօյմադ տ
մէք տիր, լաքին պու մանեատսն էհալիճէ
հէման հիչ պիր շէյ անլաշըլամայաճաղընտան,
հէր քէսին իսթէտիկի կիպի մանեա վէրէճէկի
աշիքեար տըր :

Սահմանադրու թիւնլարըն տախի տերէճէ-
սի պուլունտուղու հալտէ, պիգիւքինին էսա-
սը իսէ, էն զկատտէ միլլէթճէ էֆքեար սէր-
պէսթիյէթինէ մուվաֆըզ պուլլանան էսաս-
լարտան պիրիսի տիր :

Սահմանադրու թիւնտան միւրատ, պաշլը-
ճա իքի շէյ անլամալըյըզ, եանի պիրինճիսի,
հէր քէս քէնտի միլլէթճէ պօրճուռու թանը
մազ, վէ իքինճիսի տախի, հէր քէս միլլէթ-
ճէ հազգընը թանըմազ, մէսէլա պիր մէմլէ-
քէթէ պիր առաջնորդ լաղըմ, տէմէք տիր քի
մէրդու մառաջնորդուն քէնտի իտարէսի թահ-
թընտա պուլլանան հէր առէմտէն այրը այրը
իթաաթ ու ըիայէթ պէքլէմէյէ հազգը օլա-
ճազ տըր, լաքին գարչըլըզ տախի, հէր ա-
տէմին խայր ու մէնֆաաթընա չալըլմայա
պօրճու օլաճազ տըր, վէ պուլնտան տա նէ-
շէթ իտէր քի, միլլէթին հէր պիր մէմուրու-
նուն, իսթրիքտէն թա յամգոչա վարընճայա
գատար, էհալիտէն հէր պիրիսինտէն, այրը ա-
յրը հազգը օլուպ, վէ քէզալիք գարչըլըզտա
հէր պիրիսինէ, պօրճու օլմասը լաղըմ կէլէճէք
տիր :

Հալպուլ քի, Թարաֆէյնտէն հէր տտէմ
քէնտու քէնտույէ, հուգուգ ու վաճիպա-
թընա, եախօտ հագգընա վէ պօրծունա իւ-
թէտիկի կիպի պիր գարար վէրիպ վէ հու-
տուտ կէօսթէրէմէյէ ճէկինտէն, պիր միլէ-
թին եախօտ պիր էհալինին վագթ ու հալի-
նէ կէօրէ գալէմէ ալընտըգտան սօնրա, ու-
մում Թարաֆընտան գասուլ օլունմուլ օլան
պիր հուգուգ ու վաճիպաթ նիզամնամէսի իւ-
ճապ իթմէքտէ, վէ իշթէ օլ գանուհնամէյէ
տախի Վահմանագուլի իամի վէրիլմէքտէ տիր :

Պիրազ տահա աջըգ սէօլէյէլիմ, էվիլէլէ-
րի միլէթճէ իտարէմիդ, բասթ կէլա պիր եա
պիր գաչ ատէմին էլինտէ օլուպ, իգպալ ու
խոպարըմըգ տախի անլէրին քէյֆինէ, աիրա-
յէթինէ վէ զիմմէթինէ Թապի պուլունմագ-
տէ իտի, լաքին շիմսիտէն սօնրա, քէնտի իւ-
տարէմիդ քեամիլէն պիղզաթ քէնտի էլիմիզտէ
օլաճագ տըր, չիւնքի հէր պիր մէմուրա, մէ-
մուրիյէթի, քէնտի գուրամըգ իլէ պիղզաթ
քէնտիմիդ վիլմէքտէյիդ, աիմէքտիր քի, հէր
մէմուր քէնտի մէմուրիյէթինի էհալիյէ
պօրճուլ, վէ էհալի տախի ալաճագը պու-
լունաճագ տըր. վէ իշթէ պուհտանտա աշիքեար
անլաշըլըր քի, էհալի հէր սաաթ քէնտի
նասպ իթտիկի մէմուրինին միլէթճէ հէր
պիր հարաքեաթ ու ամէլիյաթընը, պիլիպ ան-
լամալը տըր :

Վազաւ , մէմուրինի միլէթի էհալի ին
 թիխապ իթմիշ օլտուգճա , հէր ճիհէթէ
 էմնիյէթ իթմէսի լաղըմ տըր կիտի զիւիւմ օ
 լունապիլըր , լաքին մէղքիւր զիւիւմ հազ
 քանիյէթէ մուղայիր օլտուղուն բէք գօլայ
 լըգլա իսպաթ իտէպիլըրիզ : Վիլէթ մէմուրի
 նի էհալի ինթիխապ իթմիշաիր , վէ էլպէթ
 տէ էմնիյէթի տախի օլմալը տըր , հալ պու
 քի հէր էմնիյէթին տախի պիր հուտուտու
 պուլունմալը տըր . զիրա հէր մէմուր ինսան
 տըր , հէր ինսանտա հըրս վար տըր , զարազ
 վար տըր , վէ թամա վար տըր , վէհասըլ հէր
 ատէմ պիլմէյէրէք եանըմագտէն , վէ եախօտ
 պիլըրէք խէթա ու թագսիրաթը իրթիքեապ
 իթմէքտէն խալի տէյիլ տիր , վէ օլամագ . մէ
 սէլա պիր թիւճճար քէնտի սանտըղընը պիր
 էմնիյէթի աաէմէ թէսլիմ իտէպիլըր , լաքին
 իսթէտիկի վագթ հիսապ սօրմագլըգ , վէ ֆիլ
 ու հարէքէթինէ տիգգաթ իթմէքլիք հու
 գուգունտան տախի վազ կէչէմէզ . հազը
 գաթէն պիր սանտըգքեար սաորգ օլապիլիր ,
 լաքին պէնիի ատէմ օլտուգճա , սէհվ ու խէ
 թա վէ իրթիքեապտան , մուլթագ սուրէթտէ
 արի պուլունաճաղըն իտտաա իտէմէզ . մէ
 կէրչի պիր վագթ սատագաթ իւղըէ խըրոմէթ
 իթաիքտէն սօնրա , եա թէնպէլլիյէ , եա իհ
 մալէ վուրմասը , վէ եախօտ սէֆիհլիք ու
 տիգգաթսըղըղա տիւշմէսի տախի , հէր կիւն

վէ հէր ստաթ իհթիմալտէն , վէ տայիմա ու-
յանըգ վէ էմիի պտտիրէթ իւզրէ պուլուն-
մագ տախի , քէնտի էֆէնտիսինին պօրձու-
տէյիլ մի տիր : Իշթէ թըպգըստըր միլլէթ-
ճէ մէմուրինին հալի տախի , կէրչի պիր խոր-
հուրդ պիր արալըգ քէնտի խըտմէթինի սա-
տագաթ իւզրէ իճրա իտէր , լաքին սօնրա-
տան թագսիրաթտա պուլունտապիլիր , քէզա-
լիք Քաղաքահան ժողով , պիր վագթ Սահմա-
նադրութիւնուն ահքեամընտան ասլա շաշ-
մագսըղըն տէվամ իտէպիլիր , լաքին սօնրա-
տան տէսթօթլուղա սաքմասը տախի բէք չօգ
իհթիմալտէն օլուպ , վէ հէմտէ միւճէրրէ ,
տիր , քէզալիք , Բաթրիք վէ հաքէզա Բնդհա-
նուր ժողով , վէ սայիրէ վէ սալիրէ :

Հիմալիէ գատար տէրքեար օլան աթիգ
իտարէմիզճէ , միլլէթճէ պիր աղլըր մէսու-
լիյէթ օլամագ իտի , չիւնքի հիչ պիր մէմու-
րու թայյին իտէն միլլէթ տէյիլ իտի , լաքին
շիմտիտէն սօնրա , հէր պիր մէսուլիյէթ միլ-
լէթին իւզէրինտէ օլաճագ տըր , տիմէք տիր
քի , թապիրաթիլէ միլլէթտէ քէնտի մէմու-
րինի իւզէրինէ տէօրթ կէօլ իլէ պագաճագ
տըր , Եախսու պագմալը տըր :

Ֆէգաթ , նէ միլլէթտէ հէր ատէմ , պու-
լունտուղու մահէլլտէքի մէմուրինին հէր
թագսիրաթընը կէօրիւպ անլայապիլիր , նէ
պիր պիրինէ ճէվապ վիրմէյէ պօրձլու , Եանի

մէսուլպուլունան մէճլիսլէր, պիր պիրլէրինին
ամէլու հարէքէ թլէրի հապգընտա գօլայըզլա
մալիւ մաթը սահիհէ ալապիլիլէր, նէ թաշրա-
լարըն հալլէրինէ մէրքէվէր, վէ նէ տէ մէր-
քէվէրին հալլէրինէ թաշրալար վագթինտէ
վէ լայըզլա վագըֆ օլապիլիլէր, չիւնքի
քիմնէ քէնտի թագսիրաթընը պաշգասընա
պիլսիրմէք իսթէմէզ, թապիի տիր, չիւնքի
հալէա իսաթըր սոյըպ թարաֆիլիլէք իթմէ-
յէ ալըշմըշ պիր հալաէ պուլունտուղու մուգ-
տան, ֆուգարալար, զէնկին վէ նուֆուղու օ-
լան մէմուրլարըն, վէ սօֆուլար տախի, բուհ-
պանլարըն թագսիրաթլարընը սէթը իտէճէք-
լէրի զկատէսիլէ ագլէ մագրուն տուր, վէ
չիւնքի էհալիմիզ ալէստէվլիյէ նատան օլուպ,
վէ էհալինին շու նատանըղընըն իսէ, մէմուրի-
նին տէսթօթլուղա սաթմասընա ճէսարէթ վէ-
րիպ վէ պինաէն ալէյհ, Սահմանադրու թիւնուն
թէքրարէն թէհլէքէյէ տիւշմէսինէ պիր վէ-
սիլէ վէրէճէյի, իհթիմալին խարիճինտէ տէ-
յիլ տիր :

Միլլէթիմիլիին իտարէսի Սահմանադրա-
կան օլտուգճա, շու մալիւ մաթճա միւլհագաթ
ու միւնասէպէթին էլլէմիլէթինին տէրքէար
պուլունտուղու միսիլլու, մէզքիւր միւլհագաթ
ու միւնասէպէթաէ օլմասըզճա, Սահմանա-
դրու թիւնուն լայըզլա իճրա օլունամայաճա-
ղը, վէ պինաէն ալէյհ սըհհէթի միլլէթին պօ-

զուլաճաղը տախի աշխբեար տըր :

Պունուռն պիր չարէսինի պուլմագ իջին ,
թէհի եէրտէ ագլ ու ֆէբր եօրմագ իսթէ-
մէզ , զաթէն հէր մէվսիմին քէնտի մահսու-
լունու վէրտիյի միսիլու , աւրմըզ տախի
քէնտի մահսուլունու վէրմիշ օլտու զունտան ,
քիւրէյի արզըն էհլի մէտէնկէթ գըսմընը
թէնվիր վէ իհեա իսէն քիթապլար , ըիսալէյի
աէվսիյէյէր , վէ խուսուսիյէ զազէթալէր , չու
խըտմէթի միւհիմմէյի քեամիլէն իճրա իթ-
մէքտէ տիրէր :

Իմտի , մատամքի Սահմանագրական իտա-
րէնին ասըլ թէմէլի միլէթճէ հուգուգ ու
վաճիպլաթը թանըմագ վէ պիլմէք տիր , մա-
տամքի պիլմէք պիլտիրմէքլէ օլտալիլիր , վէ
մատամքի պիլտիրմէնին տախի էն գօլայ վէ
պիրիճիք չարէսի քիթապլար վէ զազէթալար
տըրլար , տիմէք տիր քի , միլէթ իտարէսինճէ
սըհհէթի մաթլու պէմիզլին հրֆզ ու վիգայէ-
սինին պիրիճիք չարէսի տախի , քիթապլար վէ
խուսուսիյէ զազէթալար տըրլար :

Սթալաթըմըզ զէնճիրինին սօն հալ-
գասը , կէլիպ կէլիպ աէ զազէթատա իլիշտի-
յինաէն , ճիւզիճէ տախի զազէթա իւզէրինէ
պահա իթմէյի միւնասիպ կէօրիւրիւզ :

Թարիլիւրէ տիգգաթ իաէնլէր պիլիւրէր քի ,
հէր եէնի իճաա օլունան շէյէ , էհալի թարա-
ֆընտան մանեալար վէրիլիպ , վէ բէք չօզ մու-

մանաաթլար օլունմուշ տուր , հաթթա , պու-
կիւնքի կիւն ալէմի իհեա խալպ , պէնիի ատէմին
գատորնը թէրֆի գըլմագ տա օլան , վաքօրլարըն ,
տէմիր եօլլարըն , թէլէղրաֆլարըն վէ կազա-
րըն իհտաս վէ իճրալարը ալէյհէրինտէ տախի ,
հատտէն ղիյատէ մումանաաթլար , վէ մուղերը
տիրլէր , մահղուրլարը վար տըր տէնիլէրէք ,
թէշէքքիլէր օլունմուշ տուր , վէ հագըգաթէն
տախի մահղուր ու մազարաթլարը կէօրիւլ-
միւշ տիւր , մէսէլա , վաքօրլարըն իշլէմէսիյէ
նիչէ կէմիլէր մուաթթալ գալմըշլար , նիչէ
գարատա քեսյին վէ թիճարէթ մէրքէղի պու-
լունան նիչէ մէմէքէթլէր էվվէլքի իթիպար-
լարընտան տիւշմիւշլէր , վէ նիչէ գաթլըճը-
լար պօշտա գալմըշլար տըր . վէ քէզալիք տէ-
միր եօլլարըն իհտատըլա , նիչէ խըրտըզար թար
ու մար օլմուշլար , նիչէ քիրաճըլար թիճա-
րէթլէրինտէն մահրում գըլընմըշլար , վէ նիչէ
խանլար խարապ գալմըշլար տըր . վէ պինա-
պէրին թէլէկրաֆլարըն իճատըլա , նիչէ մատ-
րատաղլար էսկի քեարլարընը ղայպ իթմիշլէր ,
նիչէ տօլանտըրըճըլըգլար մահվ օլմուշլար ,
վէ նիչէ ասըլար տայիրէյի իթաաթա տուխուլ
իթմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր . վէ նիհայէթ
կազըն իճատըլա տախի , նիչէ միւֆսիտ ու
ղատտարլար վէ եօլքէսիճիլէրին , վէ նիչէ ֆի-
թիլճի վէ գանտիլճիլէրին իշլէրի պիթմիշ տիր ,
վէ սայիրէ վէ սայիրէ , վագտա պունլարըն

հէր պիրերլէրի , պիրէր թագըմքէսան հագ-
գընտա մահզուր ու մաղարրաթ սայըլա պի-
լըրէր , լարին մէղքիւր իճատլար եիւզիւն
տէն , ումում հագգընտա հուսուլէ կէլմիշ
վէ կէլմէքատ օլան մէնֆաաթ ու մուհաստէ-
նաթըն եանընտա , էօյլէ զարարլարըն ճէսա-
մէթի , հէման պիր Գօճա տաղ եանընտա , պիր
քիւշիւճէք թէքէ տախի գասուր եօգ տուր
տէյէ պիլըրիդ :

Երբէթի պէշէրիյէյի (մարդկային ընկե-
րութիւն) իհեա իտիպ , վէ մէտէնիյէթի իլէ-
րու կէօթիւրէն էն պիւշիւք իհտասաթտան
պիրիսի տախի , զաղէթալարըն թապ ու նէշըի
օլմուշ , վէ սայիր իհտասաթտան զիյատէ ճիւ-
հէլա թարաֆընտան ասամլէթ ու խուսու-
մէթ կէօրմիւշ տիւր :

Ղաղէթալարըն վէ եախօտ տահա սահիհի
քիթապէթ սէրպէսթիյէթինին ֆայիտէսի հէր
շէյտէն զիյատէ օլտուղու թափարատէ , հէր
շէյտէն զիյատէ , իքի եիւզ սէնէտէն պէրու
թաղէիգ օլունմուշ վէ հալեա տախի պաղը
եէրլէրատէ ճիւզ իւ քիւլլի թաղէիգ օլուն
մագտէ իսէ տէ , զաղէթալարըն պաշըճա
մէնֆաաթը ումում հագգընտա օլտուղուն
տան , զանն իտէրսին քի , պիր հիքմէթի րէպ-
պանիյէյէ մէպնի , հէր շէյտէնտէ զիյատէ իլէ-
րու կիտիպ , վէ հէր սընըֆ տիւշմէնէ զալէ-
պէ իթմէքատ պուլունմուշ տուր :

Գալիէն տէյէպիլիրիզ քի, զաղէթալար սա-
յէսինտէ Լ՛մէրիգա վէ Լ՛վրոպա էհալիսի եէնի
պիր րուհ, եէնի պիր զայրէթ, վէ եէնի պիր
ճէսարէթ գաղանմըշ տըր : Պիլտէ զաղէթա
օգույան նաաիր պոլլունմագտա օլուպ, վէ
մուղայիրի օլարագ, տիւնեանըն մէզքիւր գը-
թալարընտա իսէ, զաղէթա օգումայան նա-
աիր պոլլունմագտէ տիր. էվվէթ օրալարտա
լոգանթա գաբուճուլարը, կերէք գարը վէ
կերէք էրքէք, միւսաֆիրլէրտէն էվվէլ, վէ
խրոմէթքեարյար տախի, էֆէնտիլէրինտէն
էվվէլ, զաղէթալարը կէօղտէն կէչիրմէքտէ
տիրլէր. պրագալըմ արթըգ պիր թարագիտ
համմալարըն, սիւրբիւնթիւճիւլէրին, վէ ա-
րագաճըլարըն, պիլիմ Լ՛նճնանուէր ընկե-
րութիւնուն չըրագլարը միսիլու, գայուր-
ըլմար իւզէրլէրինտէ սաաթլարճա զաղէթա-
լար միւթալաա իթտիքլէրինի :

Սիլլէթիմիզէ քիթապէթ սէրպէսթիյէ-
թի իւզէրինէ սէյլէմէլտէն էվվէլ, ճիւզի-
ճէ քիթապէթին ումումէն մէնֆաաթը իւ-
զէրինէ սէյլէյէլիմ :

Ինսան օլտուղումուզ թագտիրտէ, պաշ-
գա հայվանլար միսիլու, թապիաթտան վէ-
րիլէն պիր տուլղունսւն բէհպէրլիկի իլէ եա-
շայամայաճաղըմը մալիւմ օլտուգտան պաշ-
գա, թէրպիլէլի միլլէթլէր սըրասընտա, շիր-
քէթի պէշէրիյէյէ տախիլ, վէ շէհրի պիր հալ-

տէ պուլունտուղունուզ էճիլտէն , եապանի
թայիֆէլէր միսիլու , օրմանլարուա վէ կէօլէր
տէնիղէր . քէնարլարընտա ավար իլէ , եապա-
նիլէր հալինտէ եաշայամայաճաղըմըլ տախի
մալիւմ տուր :

Հայվանլար իլէ եապանիլէր , վէ եապա-
նիլէր իլէ շէհրիլէր վէ եախսու էհլի մէտէնիլ-
յէթլէր պէյնինտէ պուլունտան պաշլըճա ֆարգ ,
գաշճա , կէօլճէ , պօշճա , բէնկճէ : վէ վիճուտ
ու գուվլէթճէտէ օլմայուպ , իլլա հայվան-
լարըն եապանիլէրտէն , վէ եապանիլէրին տա-
խի սահիպ թէրպլիլէրտէն , ազ պիլմէլէրին
տէ տիր : Սահիպ մալիւմաթ օլմանըն , եանի
ջօգ պիլմէնին քէրամէթինի քիմէ ինքեար ի-
տէմէզ , շէօյլէ քի , հէր թէրպլիլէր միլէթ-
տէ հաքիմէր , զապիթլէր վէ հաթթա բու-
հանի բէյիսլէր թայյինի իլին , տայիմա ալիւմ
ու քեամիլ զաթլար արանըմագ ատէթի գա-
տիմէտէն օլտուգտան պաշղա , էն պայաղը
վէ եապանի թայիֆէլէրտէ տախի , պաշգա-
լարընա նիսպէթլէ , էն զիյատէ սահիպ լիյա-
գաթ օլանլար իլէրու կէշմէքտէ տիրլէր :

Կէրչի ճահիլլէրտէ տախի պու ֆարգ ու
ֆէհմ տուլղուսու պուլունտուղու ինքեար
գապուլ իթմէզ սահիլիլլէրտէն պիրիսի իտէ
տէ , ատի վագթտա մէզքիւր տուլղույա մա-
քինավարի իթաաթ իթմէքտէ , ֆէգաթ էք-
սէր տէֆա հըրս ու հասէտլէրի զալէպէ ի-

լէտիկինաէն , քէնալլէրինտէն զլյատէ պիլէն
լէրէ , վագթ ու մահէլ ինէ կէօրէ տիւրլիւ
պէհանէլէր պուլարագ , տինսիլլէր , ճահիլ
լէր , խաֆիֆլէր վէ սայիրէ վէ սայիրէ չաղըւ
մագտէ , վէ հաթթա տահա նիչէ թահգիրաւ
միզ քէլամլէր իլէ , իզհարը խուսուլէթէ
տախի չըգըմագտէ տիրլէր :

Եւ յլէ ճէհալէթ վէ գապալըգ լագըրտը
լարընը պէր թարաֆ իտէլիմ տէ , քէնտի
պահալմըգա պագալըմ :

Տիւնեատա պիլէճէք բէք չօգ շէյ վար տըր
վէ պիլմէք տէ իքի սուրէթլէ օլապիլըր , եաւ
նի պիրինճիսի կէօրէրէք վէ իշիտէրէք , վէ իւ
քինճիսի տախի օգուլարագ :

Բիթապ պասմագ իճստը մէյտանէ կէլին
ճէյէ գատար , հէր սանաթ ու հիւնէր պիւ
րէր սըրը մագամընտա թուլթուլտուղունտան
թապիաթիլէ էհալի ումուլէն ճէհալէթ կիր
տապընտա գալըր իմիշ , վէ թապիաթիլէ ճէ
հալէթ տէ այըպ սայըլմագ իմիշ . հալ պու
քի շիմտի օնուլն մուղայիրի պիր հալտէ պու
լունտուղումուղտան , մուհագգապ օլարագ
ճէհալէթ այըպ սայըլմագտա տըր :

Եւ վիլէլի հէր միլլէթ եախօտ հէր տէվլէթ
այըր այըր եաշամագտա , վէ միւլհադաթ բէք
միւշքիլ պիր հալտէ պուլլունտուղումտան ,
պիր մէմալիքին էհալիսինին , աիկէր պիր մէմա
լէք էհալիսի բօլլիթիգատը , ախլ ու իթասը

վէ սայիրէսի հագգընտա քէսպի մալիւմաթ
իթմէյէ նէ իհթիյաճը վար իմիշ, վէ նէտէ
էօյլէ պիր միւմքինսիզ շէյի խաթրընտան կէ-
շիրիր իմիշ, հալ պու քի շիմտի, պաշգա պիր
տիւնեատա եաշամագտա օլտուղումուղտան,
միւմքին մէրթէպէ, հէր պիրէրլէրիմիզ, հէր
կիւն վէ հէր սաաթ, հիշ տէյիլ իսէ, պիւ-
յիւք մէմալքլէրտէ, վէ խուսուսիյլէ միւնա-
սէպէթիմիզ պուլունան մահէլէրտէ կէշիմիշ,
կէշմէքտէ օլան, վէ կէշէճէք պուլունան հալ-
լէրէ վագըֆ օլմայա մէճպուր պուլունմագ-
տէյիզ:

Արլէթիմիզին պաշգա մահէլէրտէ պու-
լունանլարընը պէր թարաֆ իտէլիմտէ, եալը-
նըզ իսթանպօլ Հայլարը իւղէրինէ սէօյլէ-
յէլիմ: Արւն վէ սաաթ կէշտիքճէ, իսթան-
պօլ Հայլարընըն տախի, քէար ու քիսպ վէ
թէայիւշ հագգընտա թէշէքքիլէրի չօղալ-
մագտա սըր, վէ վագաա հագգլարը տախի
վար տըր, լաքին եալընըզ թէշէքքիտէն նէ
հասըլ օլուր, սէպէպին եախօտ իլլէթին ա-
րայըպ, վէ տէրմանըն պուլմայա տալա չալըշ-
տըգլարը կէօրիւլմէքտէ տէյիլ տիր: Աէտիր
պու ֆէնա կիտիշէ սէպէպ, եինէ էվլէլքի
ատէմլէր տէյիլ միիզ պիզ, Ալահտան պիր զա-
ղապ մը վար տըր իւղէրիմիզտէ, հաշա, զի-
րա զէնկին վէ րահաթ օլան միլլէթլէրին մէզ
հէպճէ ֆազիլլէթլէրի պիզտէն զէյատէ տիր

տէյէմէյիզ , չիւնքի , նէ բէրհիզ թու թար-
լար պիղատէն զիյատէ , նէ քիլիսէյէ կիտէրլէր
պիղտէն զիյատէ , վէ նէ տէ սատագա վէրիւ-
լէր պիղտէն զիյատէ . իմտի նէ տիր սէպէպ ,
պիլմէք , ետնի հիւնէր ու սանաթ , ախզ ու
իթա վէ զիրատթ , վէ բօլիթիգա վէ մէտէ-
նիյէթ զըմնընտա տէրքէտար օլա՛ն էքսիքլիյի-
միզ : Պրէնքլէրին իսթանպօլա տօլմալարը
հագգընտա չօգլար լիսանընտան նիչէ պէտ
տուտլար իշիթմիշիզ տիր , չօգ իյի , լաքին նէ
ֆաիտէ հասըլ ոլուր օնտան , վագթի հալին
ագընթըր , սիւրաթ իւզըէ պիզի ալըպ տէրին
կիրտապլարա՛ կէօթիւրմէքտէ տիր . պիզ պու
հալի պիլմէլի , վէ օնա կէօրէ չարէսինէ՛ գօ-
շուշմալըյը : Ի վիլէթ Պրէնքլէր կէլէլի նիչէ
սանաթլարըմլը վէ ախզ ու իթալարըմլը
պաթմըշ ալըլար , լաքին Պրէնքլէր կէլիլիտէ
Հագգ թէալա հաղըէթլէրի ագլ ու ֆիրա-
սէթիմիզի պաշըմըգտան ալմըշ տէյիլ տիր .
միւրատ իթտիկիմիզ թագտիրտէ , պիզ տա-
խի Պրէնքլէրին կէզինտիկի ճատտէտէ կէզիւ
նէ պիլլերիզ : Ի մմա , իւք թէպէտտիւլաթ
վագթինտէ պէհէմէհալ պիրազ զարար վէ
զահմէթ չէքիլի իմիշ , մանի տէյիլ տիր . ֆե-
գաթ էլվէրիթ իտի քի տնիտէ վագթի հալին
կիտիշինէ ույմայա չալըշմըշ օլայտըգ : Հայ-
տէ օթուղ սէնէտէն պէրու , Պրէնքլէրին
պիլտիկինի պիլմէք իսթէմէտիք , օնլարըն կիթ-

տիկի եօջարտան կէջմէյի տախի թըֆրա սայ-
տըզ , վէ շիմոի տէ կէօղ եաշլարըմըզը սիւ-
մէք իշին մէնտիլէր արտամագտայըզ , պարի
հիշ տէյիլ իսէ , շիմտիտէն սօնրա ագլըմըզը
պաշըմըզա թօբլամալը տէյիլ միյիդ , մէքթէպ-
լէր , մէքթէպլէր վէ թէքրար մէքթէպլէր քիւ-
շատինէ , ընկերու թիւնլոր թէշքիլինէ , վէ ա-
լիմէր թէշվիպինէ չալըշմալը տէյիլմիյիդ : Իմտի
սօրարըզ շիմտի շու միլէթիմիզին հալի հագ-
գընտա աճընրպ թէշէքքի իտէնլէրէ , նէ տիր
պիղիմ Ֆրէնքլէրտէն ֆարգըմըզ , հէր խու-
սուստա անլէրտէն անճագ աղ պիլտիլիմիզ ,
եանի ճէհալէթ ու պաթըլ խյէթիմիզ տէյիլ
մի տիր :

Ի վէթ Ֆրէնքլէր վէ Լոնանլար պիզ-
տէն զէնկինն օլուրլար , վէ պիզլէր կիւն պէ
կիւն ֆագըր տիւշէրէք , անլէրէ խըտմէթքեար
օլուրուզ . նիշին , չիւնքի օնլար պիզտէն զիւ
յատէ պիլըրլէր , չիւնքի օնլար պիզտէն զիւ
յատէ օգուրլար չիւնքի օնլար սէրպէսթճէ իս-
թէտիլլէրի քիթապը վէ զաղէթալը օգուր-
լար , հէր պիրինտէն պիրէր մալիւմաթ ալըր-
լար , վէ էջլէ օգույանլարը տինսիզ տիր , մէզ
հէպսիզ տիր , վէ . . . տիր տէյի , պիղիմ գա-
տար ֆաու ու զէմմ իթմէզլէր . չիւնքի օն-
լար էվլատլարընա մէքթէպլէրտէ թահսիլի
մալիւմաթ իթտիրիլլէր , չիւնքի օնլար , ա-
տապ ու թէրպիւն , վէ իլմի իտարէ քիթապ-

լարընա ըիայեթ խտերլէր . վէ պիզեմ կիպի
խորաֆ իթմէիպ , գազանտրգլարընը հըֆզ
իթմէնին եօլունու էօյրէնիրլէր : Այնի տէ-
րէճէտէ զէնկիլիքտէ պուլունան պիր Ֆը-
րէնք վէ եախօտ պիր Աունան , վէ պիրտէ Հայ
գօնաղընտան իչէրի կիրէլիմ տէ , պիր իյիճէ
տիգգաթ ու միւթալաա խտէլիմ . էվվէլքի-
լէրտէ կէօրիւրիւզ պիր սառնէլէք , պիր խաա-
րէ , անճաֆ պիր գաչ խըրոմէթքեար , ֆէգաթ
պիր քիւթիւպխանէ , պիր չօգ քիթապլար վէ
ղազէթալար , գարր էքքէք , վէ իսթիյար չօ-
ճուգ , վագթիլնէ կէօրէ օգույուպ միւթա-
լաա վէ միւճատէլէ իթմէքտէ տիրլէր , հալ
պու քի Հայ գօնաղընտա , աթլար արապա-
լար , աչըլլար , այվաղլար , պէսլէմէլէր վէ
սայիրէլէր , տայիմա սայըտա զիյատէ , լաքին
մուղայիրի օլարագ , անճաֆ սիւս իչին պիր
քիւթիւպխանէ եա վար եա եօգ , հէլէ ի-
չինտէ պուլունան քիթապլար տախի ալէսսէ-
վիյէ պիհուտէ շէյլէր , ըիսալէ վէ զազէթա
գարուտան իչէրի կիրմէյէ պէլքիտէ եասագ :

Պու պահալարըն սօնու կէլմէզ , վէ խու-
սուսիլէ ըիսալէմիզին քիւչիւքիւլիւ , տահա
զիյատէ սէյլէմէյէ միւսաատէ իթմէզ խտէ
տէ , թէքէրրիւրէն սէյլէրիզ քի , միլլէթճէ
էն պէօյիւք նօգսանըմըզ , օգուամօգ պապըն-
տա տէքքեար օլան պիգայտլղըմըզ պուլուն-
մագտէ տիր , եա Ֆրէնքլէր իլէ պէրապէր

եաշատըգճա , անկէր կիսի ինսան օլանա պօրճ
օլանը էօրէնմէլիլ , եանի կիճէ կիւնտիւզ
օգուլլու պէսպի մալլումաթ իթմէլիլ , վէ
եատա եապանիլի իրթիքեապ իտէրէք , պը-
րագըպ եապանի մահէլէրէ չէքիլմէլիլ , էմ
մա պու կիւն քէնտի քէյֆիմիլ իւզրէ իրթի-
քեապ իթմէլ իմիշիլ , պէյիս եօգ , չօգ աէ-
յիլ , հէման պուճտան եիկիրմի սէնէ սօնրա ,
մէճպուր օլաճաղըմըզա հիչ շիւպհէլէր իս-
թէմէլ : Հէր իշտէ մուվաղէնէ վէ իմթիղաճ
լաղըմ տըր , ալիմ միլէթէր իլէ ճահիլ միլ-
լէթէր ապլա պիր մէվքըտէ պուլունամաղսըր ,
վէ ճէհալէթ իլէ քէմալէթ զէրրէճէ իմթիղաճ
իսթմէլ :

Իհթիմալ տըր պաղըլսըր , միլլէթիմիղտէ
օգումաթ արզուսու օլմատըղընա սէպէպ ,
լայըլլ քիթապլար վէ զալէթալար պուլուն-
մատըղըն պէյան իտէճէք աիրլէր , լաքին պիզ-
տէ ճէվապ վէրիլիլ քի , հէր գանղի շէյ օ-
լուր իսէ օլսուն , նէ գատար չօգ սաթըլըր ի-
սէ , օլ գատար տահա վլյատէ խիսի զուհու-
րա կէլիլ . հալ պու քի , հիչ սաթըլմայան
շէյ , հէր նէ գատար խի օլուր իսէ օլսուն ,
մահվ օլուպ կիտէր :

Պրոագալըմ պաղը վանքլար մայէսինտէ զու-
հուրա կէլէն քիթապլարը , օթուզ գըրգ սէ-
նէտէն սէրու , գանղի սահիպ քիթապէթ
րահաթ պիր էօմիւր կէշիրմիշ , վէ գանղի

գալէմ սահիսլի միլլէթտէն ալէշ փարտ գա-
ղանմըշ տըր , գաճնղի շիրքէթ ֆախտէլի քի-
թապլար թէրճիւմէ իթաիրմիշ տէ սէրմոյէ-
սինի չըգարմըշ , վէ գաճնղի Սէկէնտա իթաի-
կի ֆէտաքէարլըղա միւքէաֆաթ օլարադ ճիւղ
իւ քիւլի քիթապէթքէրվէրլէք կէօրմիւշ
տիւր , քէզալէք գաճնղի միլլէթտէ էվվէլ է-
միրտէ Պագօնլար , Տէգարթլար , Լօգլար վէ
Գօնտիյյադլար , Լամարթինլէր վէ Շիւկօլար
չըգմըշ տըր , վէ գաճնղի մէմլէքէթտէ պիրտէն
պիրէ լ'իսթօրասիօ ճոնէալար , վէ լէ Սէփասիօն-
լար , լէ Բէնիփէլէր վէ լ'իսթէ Կէր լ'իսթի Ի-
մէլէր , վէ Լար Կը Բանէ , վէ Լար Կը Բէլլէլէր ,
Սէփասիօնլար վէ Սիլլէրապլըլար թապ ու նէշը
օլունտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր : Շէր թար-
լա քէնտի մահսուլունու վէրիւր , միլլէթիմիզ
պէօիւք միւլէլիֆլէր , վէ եիւքսէք թէէլի-
ֆաթլար կէօրմէք իչին , շիմալքի հալ պու-
լունանլարա թապիմ ու րիայէթ պիրլէ , թէր-
ղիպ ու թէշվիգ իթմէլի տիր , Եօխսա , պու-
լունան գատարընա տախի լայըգ օլմատըղըն
ալէնէն անլաթտըրմըշ օլուր : Տահա պիղլմ
միւլէլիֆլէրիմիզ , հէր միլլէթին զալըմ վէ
գապա վագըլթլարընտա կէօրիւլտիւկիւ մի-
սիլու , պէօիւքլէրտէն վէ քիւշիւքլէրտէն ,
զաթէն իթաիլլէրի զարարտան պաշգա , պիր-
տէ հագարէթլէր իշիթմէքտէ տիրլէր :

Նիշէլէր քիթապէթէ շէօլէ պիր հագարէթ

իլէ պագբալ , վէ պիհուտէ պիր շէյ եերինէ
 գօմադտա տրըլար , վէ վագաա պու պիր է-
 սէֆ իսէճէք հալ տիր . լաքին պաղըլար պու
 գատարա տախի գանատթ իթմէյէրէք , չօգ
 օգուժագտան տինսիղլէք չըգար կիպի միտէ
 պուլանտրըրճը իֆթիրալար իլէ , հէրքէսի
 օգուժագտան սօուլթմագաէ օլտուգլարընտան
 թան ու սիթէմէ տախի շայէսթէ պուլուն-
 մագտէ տիրէր : Շաչքընլար , պիրտէֆա տիւ-
 շիւնմէլի տիրէրքի , ճահիլ օլան մը Մլլահ
 ապիմիւլչանլին աղամէթինի տահա իյի անլա-
 յապիլիր , եօխսա քեամիլ օլան մը . պու-
 նուն զըտտընը իտտաա իթմէք , աաթթա պէ-
 յազա սկյահ տիմէք կիպի տիր : Պիր տէֆա
 տախի շունու տիւշիւնմէլի տիրէրքի , տա-
 հա պիզտէ պիր քիթապ վար իսէ , Լվրոպա
 լիսանլարընճա , պիրիմիլէ գարչըլըք պիր մի-
 լիսն , վէ պիզտէ պիր տէրէճէ քէնտի իթի-
 գատլարընա մուղայիր քիթապ վար իսէ , ան-
 լէրտէ միլիոնլարճա տէրէճէ մուղայիր քի-
 թասլար պուլունտուղու հալտէ , մէկէրչի
 Լվրոպա էհալիսի տինսիլ մի օլմագտէ տիր ,
 մէկէրչի պիլ օնլարտա՞ն տա մը տգրլը պու-
 լունմագտէյիլ : Պիրտէ ֆարզ իսէլիմ քիպա-
 զըլար իւզէրինտէ մէզհէպճէ պաղը ֆարգլար
 միւշահէտէ օլունուր իմիչ , պունտան նէ հա-
 սըլ օլուր , աճէպա էն ճահիլ վէ հիչ օգու-
 մագ եաղմագ պիլմէյէնլէրիմիլտէն նիչէլէրի ,

միւտաէթի էօմրէրինտէ , պիր դաջ մէզհէպ
տէյիշթիրմէքտէ , վէ պու սուրէթլէ տինսիզ
լիք կիրտապընա տիւշմէքտէ տէյիլ միտիրլէր :
Պունտան տա գաթի նազար , միլէթիմիզտէ
շիմտի Իսթանպօլտա , ազ չօգ օգուտու զունու
անըյա պիլէնլէրին , եիւզտէ հէման սէքսէնի ,
Լիքօպա լիսանլարընա աշինա պուլունարապ ,
էն զիյաոտէ ֆասլ օլունմուշ , վէ լանէթլէր
օգունմուշ օլան քիթապլարը օգումագտէ ,
վէ պու ճիւմլէ տախի , ճիւմլէմիզին ըիայէ-
թի քեամիլէսինէ մագհար պույրուլմագտէ
տէյիլ մի տիրլէր :

Խայր խայր , տինտարլար վէ սօֆուլար
տախի , էկէր գօրգաճագլար իսէ , ասլա ազ
չօգ իլմին գըյմէթին պիլէն վէ էնվարը ու-
լում իլէ միւնէվիլէր պուլունանլարտան գօրգ-
մայըպ , իլա ճահիլլէրտէն վէ ճէհալէթտէն
գօրգմատըլար , զիրա ալիմլէր վագաա Վօլ
թէրին , Ժ . Ժ . Բուսօնուսն , վէ Լընէսթ Բը-
նանըն քիթապլարընը օգուրլար , լաքին պու-
նուն իլէ պէրապէր , Պօսիւէ , Ֆէնէլօն , Լամ-
նէ , Լիմէ Սարթէն , Լիլէ ()մէր Սօրէթ վէ
Հանրի Լասէր¹ վէ սայիր միւնլլիֆլէրին տախի

¹ Ֆրանսիացի բաբապլարընտան Էրնէսթ Բընան իսմինտէ
պիր ֆէյլէսօֆ , բաբապլարըն թէլք իլլէտիքտէն պաշգա , պու
սէնէ լա վէ Գէ ժէլի- իսմինտէ Գրիստոսուն Ալանլըզընա
գարշը պիր քիթապ չըգարտըղը , վէ Էվրօյատա իտայիճէ
կիւրիլթիւլլէրի մուճիպ օլտուլու նիլէլլէրէ մալլում , վէ զանն

Թէ էլ ֆաթ լարընը օգուրընը : Խանյր, պիմէր-
տէն վէ պիմիքտէն գորգ մալը տէյիլ տիրլէր ,
զիրա գապտաւա պիր մէշհուր մէսէլ վարտոր
քի , քէնաիլէր բէք ալէա պիլիլէր , Ղահիլ
պօսիպան , քէաիլ պիշիլէն , քահա իյիլիլ : Վէ պու
սէջլէտիկիմիլին սահիհիլինի իսէ , շու սօն
պիր գաշ սէնէնին միլլէթճէ ույլուհուղ-
լուգլարը քէամիլէն Թաստիգ իթմէքտէ տէ-
յիլմի տիրլէր , գափնղի ատէմ օլարատէ կի-
տիպտէ մէզհէպինի տէյիլտիրմիշ տիր . հալ
պու քի ճէհալէթ վէ մէյուսիլլէթ սէպէ-
պինտէն . հէր կիւն մէզհէպ տէյիլտիրմէյէ չը-
գըշանլարը մէկէրչի կէօրմէքտէ տէյիլմիլիլ :

Եվրօպա շու շիմօիքի միւճիլլէ նէվինտէն
հալինէ , անճագ գալէմ սայէսինտէ մուվաֆ-
ֆագ օլապիլմիշ տիր . եագալմմ քիթապլարը ,
գըրալմմ գալէմէրի , վէ պաղլայալմմ տիրլէրի .
պիրտէ օն սէնէյէ վարմաղտան , ճէհալէթ
օրայա տախի հիւքմ իթմէյէ պաշար : Վէ
հասըլ , շիմօիքի մէտէնիլլէթին րուհու , վէ
ախտագը շիրքէթի պէշէրիլէնին սըհհէթինի
մուճիպ , անճագ քիթապ օլմագտա տըր տէր

Խտէրիլլէր , Ֆրանսիոյ ճա պիլէնէրտէն նիլլէր տախի մէզքիւր
քիթապը օգուհուշտուրլար : Եվրօպատա մէզքիւր քիթապ
գարշը բէք չօք քիթապլար չըգիլլէ օլուպ , շու սօնրաքի իքի
խիմիլիլ իսէ , մէզքիւր քիթապլարն միւլլէ իֆլէրինտէն տիրլէր
վէ հաթթա Հանրի Հատէրին Թէէլիլի , Եվլանիլի Ելլիլ Բէնան
խմինտէ օլարադ , իքի ոյ դարձնտա 16 տէֆա պաղլմմը
տըր 2

խոհք , զէրրեճէ խիլաֆ սէօյլէմիշ օլմայըղ :

Ումումէն գալէմ սերպէսթիյէթի իւզէ-
րինէ պու գաւորաճրգ սէօյլէտիքաէն սօնրա ,
պիրապոտա միլլէթիմիզտէ թապ ու նէշը օ-
լունմագտէ օլան ըիշալէլէր վէ զաղէթալար
իւզէրինէ պահս իտէլիմ :

Սայէյի Հահանէտէ , թա էվլէլտէն պերու
միլլէթիմիզ տախիլի մէսալիհինին իտարէսի
զըմնընտա , նիչէ իմթիյազաթա մազհար պու-
լունմագտէ տիր , տէմէք տիր քի , ումումէն
էհալիմիզ իւզէրինէ , իչիմիզտէն պապըլարը
ամիր մագամընտա պուլունմագտէ տիրէր :
Հու իտարէ շիմտիյէ գաւորա պիր սուրէթի
միւսթագիլէտէ կիպի պուլունմուշ , եանի
ամիր պուլունանլէր , առա էհալինին ըէյինի
թահսիլ իթմէքսիզին , քէնտի քէյֆլէրինէ ի-
տարէ իտէրէք , իսթէտիքլէրի ատէմի գալ-
տըրըպ , իսթէմէտիքլէրինի ինտիրմիշէր , իս-
թէտիքլէրի ատէմի Վաթրիք իտիպ , իսթէ-
մէտիքլէրինի ազլ իթտիրմիշէր , վէլհասըլ քի-
լիսէլէրի , մանասթըրլարը վէ մէքթէպլէրի ,
քէնտի միւրատլարը իւզըէ թահթը հիւքիւ-
մէթլէրինտէ թութմուշար իսէ տէ , վագ-
թի հալին իգթիզասընճա , եիկիրմի պէշ սէ-
նէտէն պերու , շու սուրէթ թէպտիլ օլու-
նուպ , ճիւզ իւ քիւլլի էհալինին հուգու-
գու տախի թանըմայա պաշատըգտան պաշ-
գա , իշթէ պու սէնէ իսէ , պա իրատէյի

հաղորէթի Փատիշահի , պիւթիւն պիւթիւն
Սահմանադրական պիր հէյէթ քէսպ իթմէ-
յէ մուվաֆֆազ օլմուշ տուր :

Սահմանադրական իտարէնին նէ օլտու-
ղուն , էվլէլճէ միգտարի քիֆայէ պէյան իւ-
լէմիշ օլտուղումուգտան , շիմուի տախի ան-
ճազ շունու պէյան իթմէք իսթերիզ քի ,
Սահմանադրական իտարէնին սըհհէթի , ան-
ճազ գալէմ սերպէսթիյէթի իլէ միւմֆին օլա-
պիլիպ , պաշգա տիւրլիւ միւմֆին օլամաղ :

Վալէմ սերպէսթիյէթի տիմէքլէ , ֆիքրիւ-
միզ հուտուտուղ պիր սերպէսթիյէթ լաղըմ
տըր տիմէք օլմայուպ , իլլա պիր նիզամ թահ-
թընտա սերպէսթիյէթ տիմէքաէն իպարէթ
տիր , վէ լաղըմ կէլէն նիզամաթ տախի , զա-
թէն թարաֆը հիւքիւմէթտէն տիւշիւնիւլ
միւշ վէ վաղ օլունմուշ տուր , նասըլ քի
քեուֆֆէյի զաղէթաճըլարըն մալիւմու տուր ,
եօխտա նիզամ վէ հուտուտ օլմայան իշտէ
սերպէսթիյէթ օլամաղ . վաղաա պուլ լազըր-
տըլարըմըզ պաղըլարա աճայիպ կիպի կէօրիւ-
նիւր իսէ տէ , նէ չարէ քի , հագըգաթը հալ-
էօյլէ տիր , եանի տիմէք իսթերիզ քի , նէ-
րէտէ վէ գանղի շէյտէ քի նիզամ ու գա-
նուն վար տըր , օլ շէյտէ սերպէսթիյէթ վար
տըր , վէ մուղայիրի օլտրագ , ներէտէ վէ
գանղի շէյտէ քի նիզամ ու գանուն եօգ
տուր , օրատա վէ օլ շէյտէ սալա սերպէս-
թիյէթ օլամաղ :

Շու տիպգաթէ շայեան սերպէսթիյէթ
 մէպատիսինի թափսիլէն պահս ու իյզահ
 իթմէյէ եերիմիզ միւսաատէ իթմէզ իսէտէ .
 բէք միւհիմմ պիր շէյ օլտուղունտան , հիչ
 տէյիլ իսէ գապաճա պիր միսալ պէյանիյլէ
 ճիւղիճէ մալիւմաթ վէրմէյի միւնասիպ կէօ-
 ըրիւրիւզ : Սէսէլա , սերպէսթիյէթ իյի շէյ-
 տիր զիւյիւմիւյլէ , շաշգըն հիւքմտարըն պիրի-
 սի , “ Հէրքէս , պիւլա նիղամ ու գանուն իս-
 թէտիկինի եաքմայա պունտան սօնրա մէզուն
 աուր ” տէյէրէք պիր տէլլալ չաղըրթտըրոսա ,
 նիճէ օլուր օլմէմլէքէթին հալի , թապիյաթիյ-
 լէ զիւյիւրալէր զէնկինիլէրին մալինի վէ բրղընր
 գաքըմայա չրգըշըրլար , վէ նիհայէթ կիւճիւ
 եէթէն կիւճիւ եէթէնէ օլուր , վէ թապիւ-
 թիյլէտէ ճիւղիճէ էվվէլ գուվվէթլու գօքա-
 րապ պիր թաքըմ շէյլէր գաքմըշ օլանլարըն
 էլլէրինաէն տաիսի , պիր գաշ զայիֆլէր պիր
 օլարապ պուլունանը գաքարլար , անլէրտէն
 տաիսի պաշգալարը գաքարլար , վէ հիչ պիր
 վաթթաա գաքըմանըն սօնու կէլմէտիքտէն
 պաշգա , ագըպէթքէար պիր պիրինի գըրմա-
 յա գալգըշաճագլարը տաիսի աշիքէար տըր .
 տիմէք տիր քի , սերպէսթիյէթ տէր իքէն ,
 հէրքէս պիր պիրինէ էսիր օլուպ , վէ զայգ
 ու զաղապընա գուրպան կիթմէյէ մէճպուր
 օլուր . հալ պու քի սերպէսթիյէթտէն ան-
 ճագ մագսէտ , հէրքէսին րահաթլըղք վէ մէն-

Ֆաաթը արը : Թըպգըսը զուհուրա կէլը , նիզամ Թահթընտա օլմայան Գալէմ սերպէս , Թիյէթի վագթինտէ տախի , մէսէլա զալէ Թաճընըն պիրիսի Գալգար զարաղընա պիրի սինին նամուս ու իթիպարընա Թօգունսը , տիկէրի տախի անընքինէ Թօգանը , զաղէթաւ ճը պաղըրըր չաղըրըր , խասմի զաղէթաւընը եագար երթար , վէ նիհայէթ քէյֆիյէթ Գաբույա տայանարագ , սահիպ ճիւնհա միւս Թահագգ օլտուղու ճէղայը չէքէր , վէ պուն տանտա նէչէթ իտէր Թարաֆէյնին զարարը , պիթէր սերպէսթիյէթ , վէ հիւքմ իտէր տէս բօթլուգ :

Հիմալիյէ Գատար սէյլէտիքէրիմիզտէն աշիքեար անլաղըմագտա տըր քի , միլլէթիմի զին իտարէսի Սահմանագրուկան օլտուգճա , զաղէթալարըն էլլէմիյէթի մութլագ սուրէթտէ տիր , զիրա Սահմանագրութիւն պիր Թէն տիր կիպի գըլաս օլունտուղու Թագ տիրտէ , ճանը անճագ զաղէթալար օլապիլիըլէր : Սահմանագրութիւնտան ասըլ մագսէտ էվլէլքի կիպի պիր Թագըմ մէմուրինին հէր պիր եաբորգլարընըն կիզլիտէ Գալմայըպ , իլլա էհալլինին անլայըպ պիլմէսինտէն իպարէթ տիր : Հու խուսուստա իսէ , զաղէթալարտան պաշգա պիր վասէթա պուլունամայաճաղընտան , մէգքիւր խըտմէթի անճագ օնլար իճրա իթմէլի տիրէր :

Ի վիճակ, զղղեթալար է հալի թարափըն
 տան վեքեալեթ իտերեք, հէր շէյի անլամալը
 պիլմէլի, վէ է հալիյէ տախի անլատըպ պիլ
 տիրտիքտէն պաշգա, քէնտի միւթալալարը-
 նը տախի այրըճա պէյան իթմէլի տիրլէր :
 Դղեթալարտա էօյլէ պիր մանէվի գուվվէթ
 վար տըրքի, միլլէթ խարիթասընը քիւշատ
 իտէր, վէ գաբիտան վէ տիւմէնճի տախի օ-
 նա կէօրէ տէրիւհտէ իթտիքլէրի թէքնէյի
 մէնղիլի մագսէտէ իյսալ իթմէյէ գատըր օլուր-
 լար, վէ հէմտէ մէզպուր գուվվէթ իլէ, է հա-
 լիյէ, եա սահիլի սէլամէթէ, վէ եատա միւհ-
 լիք կիրտապլարա տօղլու կիթմէքտէ օլտուգ-
 լարլն խապէր վէրէրէք, գաբիտանճա վէ եա
 խօտ տիւմէնճիճէ իճապ իտէճէք թէպէտաիւ-
 լաթէ թէշվիգ իտէրլէր : Վէլհատը Սահմա-
 նագրահան իտարէնին ճանը զղղեթա տըր .
 զղղեթալարըն սայըսը վէ լիյագաթը նէ գա-
 տար արթար իտէ, իտարէյի միլլէթ տախի
 օլ գատար քէսալի գուվվէթ իտիւպ, վէ է-
 հալի տախի էմին ու րահաթ օլուր . գալուր-
 րալըմ զղղեթալարը, անինտէ էօյիւր Սահ-
 մանագրութիւն : Իհթիմալ տըր պագըլսր,
 պիղիմ սօնրաքի հիւքմիւմիւզիւ աճայիպ կէօ-
 րէրէք, թէաճճիւպ իտէճէքտիրլէր, լաքին,
 էօյլէ օլտուղուն պիղ իսպաթէ գատըր իսէք-
 տէ, հէմ եիւքսէք պահսլարա կիրիշմէք պու-
 րիսալէմիգճէ ելվէրմէյէճէկինտէն, վէ հէմ

տէ իլէրուտէ այրըճա սէօյլէյէճէք օլտուղու
մուզտան , պուրաճըգտա եալընըզ շու գա
տարընը սէօյլէրիզ քի , էօյլէ զսթլար զանի
օլմագ իչիւն , հիչ աէյիլ իսէ պիրազ Վփրօպա
թարիիսէրինի , վէ խուսուսիյլէ 1947 սէնէսին
տէն պաշայան թարիիսէրի օգուժալը տըրլար ,
վէ իշթէ օլվագ թ կէօրիւրլէր վէ անլարլար քի ,
եալընըզ Վերմանիատա պուլունան պիւյիւք
քիւչիւք 38 ատէտ տէվլէթ ու հիւքիւմէթին
հէման քեաֆֆէսի , Սահմանադրութիւն իտ
տաասըլա ալթ իւսթ օլմուշար , վէ Սահմա
նադրութիւնտան էվլէլ իսէ , անճագ գալէմ
սէրպէսթիյէթինին թահսիլի իչին , պաղըըջպ
չաղըըջպ , վէ հէր նէվի զայրէթ ու ֆէտա
քեարըղը իհսա իթմիշ տիրլէր :

Պիզ տէրիզ քի Սահմանադրական իտարէ
վագթինտէ , զաղէթալար էհալի իչին նէ գա
տար իգթիղալը վէ ֆայիտէլի իսէլէր , մէ
մուրինի միլէթ հագգընտա տաթի , այնի տէ
րէճէտէ միւգթաղի վէ միւֆիտ տիրլէր . զի
րա , էհալի տայիմա քէնտի խէյալաթընա թա
պի օլարագ , մէմուրին թարաֆընտան միւ
լէթճէ բէք չօգ միւմքինլի միւմքինսիլ իյիլէք
լէր պէքլէր . հալ պու քի , նիչէ խուսուսլար
տա զուհուրա կէլէճէք վէ եախօտ մէվճուտ
պուլունան մէվանիյի տիւչիւնիւպ պիլէմէզ .
վէ մէմուլ իթտիկինի կէօրէմէտիքճէ քէնտի
քէնտիյէ թէչէքքիյէ պաշար , վէ հէրպիրհա

վատիսի Թէվաթուրաւան ալմայա մէճպուր օլ-
լուր . Թէվաթուրէն իշխտիլէն հաւատիսին
եիւղոտէ տօգսանը իսէ եա խիլաֆտան իպա-
րէթ պուլունուր, վէ եա տա սէհվլիաթաւան ,
էհալի պուլունուն ֆարգընա վարամատրղընտան ,
հէր իշիթտիկինէ քէյֆինճէ մանեալար վէրմէյէ
գալգըլըր , վէ մէմուրին պուլնլարը իշիթտիք-
ճէ , զայրէթտէն քէսիլիւր վէ պէլքիտէ մէյ-
եուս օլուր, վէ նէթիճէսիտէ ֆէնալըգտա գա-
րար գըլար . ֆէգաթ մուղայիլի օլարագ , զա-
ղէթալար սայէսինտէ էհալի հէր պիւր շէյէ
վադըֆ օլտուգճա , հէմ գալպի բահաթ օլուր
վէ հէմտէ ալէնէն օգուտուղունտան , զիյա-
տէ պիւր շէյ իւղէրինէ ույար ույմազ մանեա-
լար վէրմէյէ ճէսարէթ իտէմէզ : Վէ պուլն-
տան տա գաթինալար , պուլ ալէմտէ ինսա-
նըն զայրէթինի արթըրըր անճագ իքի շէյ վար
տըր . պիրիսի քեար , վէ տիկէրի շէրէֆ . իմ-
տի միլլէթ անգարիասընը շէքէն շունճա մէ-
մուրինին , էհալի Թարաֆընտան իպրազը
Թէշէքքիւր պիւրլէ , վէ հագգըլարընտա մէտհ
ու սէնալէր օգուլյարագ , Թէրղիպ ու Թէշ-
վիգլէրինի մուճիպ օլաճագ , մէկէրջի զաղէ-
թալարտան պաշգա պիւր միւնասիպ վտսէթա
օլապիլըր մի . էմմա , պաղը մէմուրին քէնտի
խըտմէթինճէ խիյանէթ ու սուլի հարէքէթի
իրթիքեապ իթտիկինտէն , զաղէթալար տէ-
րունինտէ ալէմէ ֆաշ օլունուրլար իմիշ , ար-

Թրգ պուհնա պիր շէյ տէյէմէյիդ . չիւնքի , կէ-
րէք բուհանի վէ կէրէք ճիսմանի հիւքմէրին
իգթիզասընճա տախի , խայրխահար հագգ-
լարընտա մէտհ ու սէնա եախօտ միւքեաֆաթ
նէ գատար էլղէմիյէթ ու հագգանիյէթ-
տէն իսէ , պէտխահար ալէյիլէրինտէ տախի
ֆասլ ու զէմմ եախօտ միւճաղաթ տախի , օլ
գատար էլղէմիյէթ ու հագգանիյէթտէն
տիր . եօղսա նէ տիւնեատա վէ նէ աէ ահ-
րէթտէ , ատալէթ տէնիլէն շէյին էսէրի գա-
լամատրգտան պաշգա , շիրազէյի շիրքէթի պէ-
շէրիյէ , վէ մուվապէնէյի մէտէնիյէթ միւմ-
քին օլամազ :

Վազէթալար հագգընտա Վրօպատա
պու կիւնքի կիւն կէօրիւլէն սէրպէսթիյէթ
ու իմթիյազաթա , էօյլէ մէմալիքի մահրու-
սէյի Վէարիֆիպէտէ նայիլ օլունուլտուղու
միտիլու , գօլպաճա մուվաֆֆագ օլունամա-
յուպ , իլլա օլ եօլտա բէք չօգ վէ պէլքիտէ
միլիօնլարճա գանլար տէգբիւլմիւշ տիւր .
շէյլէ քի ինկիլթէրրատա 1625տէն 1688է
գատար , վէ Վրանսատա տախի 1700տէն 1789ա
գատար , զապէթա մէսէլէսի բէք պէօյիւք կիւ-
րիւլթիւլէրի մուճիպ օլտուգտան պաշգա ,
հաթթա , 1830 սէնէսինտէ պիւլթիւն պիւ-
լթիւն Վրանսանըն ալթ իւսթ օլմասընը տա-
խի պալիս օլմուշ տուր :

Պու կիւնքի կիւն մաթպուլաթ սէրպէս

Թիւեթի զըմբնտա տիւնեայէ պիր պէջիւք
 իպրէթ վէրմէքտէ օլան ինկիլթէրրատա ,
 պուճտան 220 սէնէ գատար տգտէմ , օլ պտա-
 տէ օլ գատար մու մանտաթ կէօսթէրիլմիշ տիր
 քի , պիրինճի Շարլ գրալըն վագթինտէ , քեաֆ-
 ֆէյի ինկիլիզ մեմալքինտէ եիկիրմի առէտ-
 տէն զկատէ պատմութանէ պուլընմամտար ,
 վէ պէհէր պատմախանէտէ տախի , իքիշէր
 քիշիտէն զկատէ իշճի իշլէթտիրիլմէմէսի ,
 վէ բուխաթմարզ հիշ պիր շէյ պաստըրըմմա-
 սը , պէջիւք ճէզպար պէյանիլէ եասագ օ-
 լունմուշ , վէ էհալի թարաֆընտան տախի
 մէզքիւր սէրպէսթիւթին հըֆզ ու վիգա-
 յէսի իշին , բէք չօգ զայրէթ վէ թէաննիւտ
 իպրագ իտէնիէր էքսիք օլմաարղընտան , հաթ-
 թա Ղօհն իլպօրն իոմինտէ պիր հիճվքեար
 թու թուլարագ , պէշ եիւղ գըրպաճ վուրու-
 տուգտան պաշգա , էլլէրի վէ ալագլարը զէն-
 ճիրպէնտ օլարագ , էպէտի սուրէթտէ քիւրէյէ
 աթըմասընա շէրան հիւքմ օլունմուշ տուր ,
 հալ պուքի շիմտի , թնտրատա թապ ու նէշը
 օլունմոգտա օլան փունչ նամ բիսալէ , գրալ-
 արը իմբէրաթորլարը վէ սայիրլէրի , հէր հաֆ-
 թա հիճվ ու իսթիհգա իթմէքտէ , վէ հէր
 պիրիսինի պիրէր հէյյէթ ու գըլաֆէթէ սօգա-
 րագ , պիւթիւն ալէմէ թէշհիր իթմէքտէ
 տիր , նասըլ քի տահա կէչէն հաֆթա կէլէն
 փունչտա , իուսիա իմբէրաթօրու պիր այը

սուրէթինսէ այագտա տուրտուրուլարագ ,
պաշնա տախի պիր թաճ վաղ օլունմուշ ի-
տուկի կէօրիւմիւշ տիւր : Փարիզին Հարի-
վարիսի տախի , Փունչտան բէք աշաղը գալըր
շէյ տէյիլ տիր :

Փունչ զաղէթասընը միտալ կէթիրմէքտէն
միւրտուրմըլ , պուրատա տախի | օնորա գա-
տար գալէմ սէրպէսթիյէթի լաղըմ արը տի-
մէք օլմայուպ , անճագ , նէ հալտէն նէ հալէ
կէլմիշ օլտուղուն անլաթմագտան իպարէթ
տիր , եօխա պիղիմ հալիմիղէ նաղարէն ,
գալէմ սէրպէսթիյէթի հագգընտա թարաֆը
Սալթանաթը Սէնիյէտէն իհսան պուլրուլ-
մուշ օլան միւսատաթ , հատտէն զիյատէ
թէշէքքիւր օլունաճագ պիր մէրթէպէտէ
տիր :

Հէր նէ գատար իլէրուտէ մաթպուլաթ
սէրպէսթիյէթի իւզէրինէ թաֆսիլէն սէօյ-
լէյէճէք իսէքտէ , շիմաիտէն շու գատարընը
տախի պէյան իտէրիլ քի , տահա միլլէթիմիղ-
տէ պիր զաղէթանըն պօրճու նէ օլտուղու պի-
լինմիշ օլմաարղընտան , կիւնակիւն մանեալար
վէրիլմէքտէ , վէ ալէլխուսուս զաղէթալար-
տա պաղը կրօնաւորլարըն ֆաուլ ու զէմմ օ-
լունմալարը , նիլէլէրին կիւճիւնէ կէլմէքտէ
տիր : Հալ պու քի զաղէթալարըն պօրճու
անճագ ումումուն մէնֆաաթընը իլթիլամ
իթմէք օլուպ , վէ շախսա իֆթիրա իթմէք օլ-

մատուցող թագաւորաւ , կերչի պաղէն զաղէթու-
լար տախի շու հաւատուտու թէճալուղ իթ-
միչէր իսէլէրաւ , հէլէ մուղայիր սէօյլէյէն-
լէրին էքսէրիսինին զիւիւմիւ պաթըլ տըր :
Վէսէլա պիր տտէմ քէնտի էվինտէ սէրհօշ
օլուր վէ չողըրըր պաղըրըր իմիշ , պուհու
սէրհօշուն իսմի իլէ զաղէթայա . եազմայա
քիմսէնին նիզամճա հապգը եօգ տուր , չիւն
քի բէք ումում իչին զարարը եախօտ ֆայի-
տէլի պիր շէյ տէյիլ տիր , օնու մահէլլինէ
թէշէքքի իթմէք քէնտի առէմլէրինէ վէ մա-
հէլլէսինէ բաճի պիր քէյֆլէթ տիր , սայիր
գուհուրլար տախի պուհա քէզա . լաքին Վ-
ռաշնորդուն պիրիսի մէղհէպէ եախօտ առա-
պա մուղայիր պիր հարէքէթտէ պուլուն
մուշ , վէ եախօտ պիր մէմուր պիր քիլիսէնին
պիր մանասթըրըն վէ եախօտ պիր խասթա-
խանէնին փարապընը չալմըշ , վէ եախօտ է-
մանէթէ խիյանէթ եօլունտա պիր ճինայէթ
տէ պուլունմուշ , օնու ալէնէն եաղըպ էհալլէ
խապէր վիրմէք , պիղճէ պիր զաղէթաճընըն
պօրճու տուր , էմմա օլ սահիպ ճիւնհանըն
նամուտունա թօգանըր իմիշ , չօգ խի , ֆե-
գաթ սօրարըղ պիրաղ ագըլ պաշնտա օլուպ
վէ հիսապ պիլէն զաթլարա քի , նամուտու-
նու թանըմայարագ , վէ քէնտի վաճիպէյի
զիմէթինի այագ ալթընա ալարագ , պիր է-
հալլէ վէ եախօտ պիր միլլէթէ խիյանէթ ի-

տէն ատէ մին մի նամուսունու վեպոյէ իթմէք
պօրճ տուր , եօխօա պիր էհալինին վէ
եօխօա պիր միլլէթին քոզ ու նամուս վէ
մէնֆաաթընը մը արամագ պօրճ տուր , շու
եօլոա պիր գապա միտալ վէրէլմ , մէոէլա ,
մահէլլէ պագալընրն պիրիսի , եէվմիլէ կիտիպ
ախղ ու իթա իտէն ֆուգարայա հէմ էքսիք
վէրսէ , հէմ պէհալը վէ հէմտէ ֆէնա մալ
սաթսա , վէ ֆուգարա իսէ , աօլա ֆարգըն-
տա օլամայարագ էօյլէճէ սլտանմագ իւզրէ
լքէն , խայրխահ զաթըն պիրիսի մէյտանէ կէ-
լէրէք , մերգուժ պագալըն հէր պիր խիյանէ-
թինի մահէլլէլլէ եէկեան եէկեան խապէր
վէրսէ , վէ պու արատէ եա պիթթէսատիւֆ
վէ եատա մահէլլէլինին թէշէք.բիսի իւզրէ
պագալըն իբլքիսանէյէ կէօնտէրիլմէսի ճայիզ
կէօրիւլէ , օլ վագթ շու պագալըն խային-
լքլէրինի խապէր վէրէն խայրխահ զաթէ
հագարէթ իտէրէք , պագալը մը աճըմագ
ճայիզ տիր , եօխսա մերգուժ խայրխահ զա-
թէ թէշէք.բիւրլէր մի իթմէք ճայիզ տիր :
Իշթէ պիգիմ միլլէթճէ իշլէրտէ խիյանէթ ի-
տէնլէր տախի , պիայնիհի էօյլէ պիր պագալ
մագամընտա խայինլէր սայրլաճագլարընտան ,
գալպինտէ զէրէճէ միլլէթ , մէզհէպ վէ
հպգգանիյէթ զայրէթի վէ տուլզուսու օ-
լանպար , տէյիլ քի , էօյլէ խայինլէրի աճըմա-
լը վէ թարաֆկիրլք իթմէլի տիրլէր , իլլա

էջլէ պիր խիյանէթի վէ խոյինի ալէնէն խաւ
պէր վէրէն զաղէթալար հապգընտա պինկը,
ճէ թէշէք.բիւրլէր իթմէլի տիրլէր :

Վազաա միլլէթիմիզաէ պիր գաջ սէնէ,
տէն պէրու, պիր աիւղիյէ բուհպան կիււ
բուհինտէն նիշէլէրի ֆասլ ու զէմմ օլուն
մուշտուրլար, վէ հէր շէյաէն տէ զիյատէ
պու խուսուս չօգլարըն եա թէաճճիւպինի,
վէ եա տա թէհալվիւրինի մուճիպ օլմուշ
տուր : Վաքին պուհտա տախի նէ թէաճճիւպ
լաղըմ տըր, վէ նէ տէ թէհալվիւր . շիւնքի,
նասրլ.բի սէջլէտիք, զաղէթալարըն պօրճու
ումոււմուն մէնֆաաթընը իլթիզամ իթմէք,
վէ թապիաթիյլէ ումոււմա զարարլը օլանը
խապէր վէրմէք տիր . հալ պու բի, շիմուիյէ
գատար, պահթը սիյահմըլտան, բուհանի
վէ ճիսմանի մէսալիհիմիզին իտարէսի գարըշնգ
օլարագ, պաշլըճա բուհպանլար էլինտէ
պուլունտուղունտան, վէ շու եօլտա իտա
րէտէ իսէ, թապիաթը մասլահաթ գաթան
թագսիրաթ էքսիք օլամայաճաղընտան, վէ
պունտան տա գաթինազար, շիմուիյէ գատար,
հէր քէսին եաբտըղը եանընտա գալմասըն
տան ճէսարէթ ալարագ, էքսէր բուհպանլա
րըմըլ քէնտի մէմուրիյլէթլէրինճէ տիգ
գաթսըլ պուլունտուգլարընտան, թապիա
թիյլէ տախի, մէրգոււման թարաֆընտան բէք
չօգ ույղունտուղունգլար զուհուրա կէլմիշ, վէ

ղաղէթալարըն տա քէնտի վաճիպէյի զիմէթ
լէրինիէ տա իթմէսինէ , պիր պիւլիւք սէպէպիւ
յէթ վէրմիշ տիր : Վեանքի , եաղըլանլարըն
չօգլարը խիւաֆ օլտայտըլարտա , զաղէթալար
քիւլիւք տիւշսէյտիլէր . ֆէգաթ , չի ֆայիտէ
քի , եիւզտէ տօգսան տօգուզ զաղէթալարըն
եաղըլարը հապըգաթի հալտէն պուլուն
մուշ տուր . էմմա , եիւզտէ պիր եախօտ պիր
գաչ միւպալաղա եախօտ սէհվլյաթ տախի
պուլունմուշ իմիշ , օլ գատարը տախի օլմա
մագ իհթիմալտէն աէյիլ տիր . զիրա զաղէ
թաճըլար տախի սայիրլէր կիւի ինտան տըրլար :
Հէր միլէթտէ զաղէթա մէսէլէսի էն
պիւլիւք մէսէլէլէրաէն պիրիսի օլտուզու միւ
սիլու , պիր գաչ սէնէտէն , պէրու պիլտէ
տախի պիր մէսէլէ օլարագ , խայլիճէ էհէմմիւ
յէթ քէսպ իթմիշ , վէ հաթթա պունտան
իքի սէնէ ագտէմ , պաղը զաղէթալար ալէյ
հինտէ տալաճըլար բէյտա օլարագ , իմզա
լար թօբլատըլարը , վէ Րնդհանուր ժողովա
թագաթիմ իտէրէք , մէվքիւր զաղէթալարըն
գաբատըլմասընը իսթիտա իյլէտիքլէրի կէօ
քիւլիւք տիւր :

(Ը) վագթին Րնդհանուր ժողովու շու
մէսէլէնին հալ ու թէսվիյէսինի իլթիգամ
պիրլէ , միլէթճէ պիր նիզամ վաղ օլունմասը
զըմննտա պիր բէյ պէյան իյլէմիշ իսէ տէ ,
օնտան սօնրա միլէթճէ էսէֆէնկիլ պօրալար

իւնթէ կէտիկինսէն , պիր տախի նէ Բնդ-
հանուր ժողով թէճէմմիւ խաէպիլմիշ , վէ
նէ տէ օլ քէյֆիյէթէ պիր էհէմմիյէթ վէ-
րիլէպիլմիշ տիր :

Պու տէֆաքի¹ 23 նումէրօլու յաճմանի
նամ ըիտալէտէ , օլ վաղ ըթլարտա պիր Հանձ-
նաժողով մարիֆէթիյլէ գալէմէ ալլնան պիր
նիզամնամէ կէօրիւլմիւշ տիր :

Եւլվէլքի Սահմանադրութիւն վագթին-
տէ գալէմէ ալլնմիշ օլան պիր նիզամնամէնին
շիմոլքի Սահմանադրութիւն իլէ հիջ պիր
միւնասէպէթի եօգ իսէ տէ , խասսէթէն
Վարչութիւն Թարաֆընտան օլունան միւ-
սասաէ իւզէրինէ , Իւանատունտալն ալլնա-
նարագ ալէթթաճիլ իլան իլէ պէրապէր , իւ-
զէրինէ տախի ուզունճա պիր պահա եազըլ-
միշ օլմասընտա , պազը նիյէթի մախսուսէ է-
սէրի հիսս օլունմագտէ օլտուզունտան , օլ
պապտէ պազը մէրթէպէ միւթալտաթը ճա-
յիզ կէօրիւլմիւշ :

(Ը) վագթ քի Սահմանադրութիւնու միւ-
լէթ քէնտու քէնտույէ եաբմիշ , վէ Թարաֆը
Սալթանաթը Սէնիյէտէն Թաստիգ օլուն-
մասընը իսթիտա վէ նիյագ իլլէմէքսիզին իճ-
րայէ տախի պաշլամիշ իտի , ֆէգաթ էջլէ

1 Իշպու ըիտալէմիզ պունտան իքի հաֆթա գատար էվ-
վէ գալէմէ ալլնմիշ օլտուզունտան , պազը իֆատէլէրի օլ
կիւնէրի վէքը իթտիրմէքտէ տիր :

պիր Թէմէլիզ պինանըն ազ վազթաւն եր-
գըլաճաղըն , վէ անճագ պիր ֆուրթուհայա
պէքլէմէքաէ օլտուղսն , իլէրսլի էյիճէ
կէօրէպիլէն պաղը սահիպ ֆէթանէթ զաթ-
լար ֆէհմ ու քէշֆ իտէպիլմէքաէ իախսէ-
լէրաէ , պաղը միւլահաղալարա մէպնի , սիւ-
քիւթ պիրլէ նէթիճէսինէ միւնթաղըր պու-
լունմագաէ իտիլէր :

Հու Թէմէլիզ պինանըն էօմրիւ պիր
պուչուգ սէնէ գաաար սիւրտիւքաէն սօնրա ,
կէլաիլէր պօրալար , երգըլար պինա վէ ան-
լատը միլէթիմիզ էմրի պասիրէթ պըմնընտա
տէրքեար օլան քէնաի նօգսանիլյէթինի , գա-
ղատան նասիհաթ ալար , վէ գօշտու Սալ-
թանաթը սէնիլյէնին աղուշի ինայէթպաիւ-
շա վէ միւրատը աաալէթէֆլասընա , վէ հա-
գըգաթէն տաիի էլթաֆը սէնիլյէյէ . եանի
պա իրատէյի Հահանէ պիր գըթա Սահմա-
նագրութիւնա մագհար պուրուլտու :

Սիլէթիմիզ հէր ճիհէթաէ ճահիլ պու-
լունտուղու թագտիրաէ , բօլիթիլա պա-
պընտա տահա զիյատէ ճէհալէթի տէրքեար
օլմաղին , օլ խուսուստա նաորլ քի եանըլար
իսէ , զագէթալար հագգընտա նիղամ գօյմայա
չըգըլմասընտա տաիի , զանն իտէրիզ քի ,
այնի սուրէթաէ եանըլմըլ իտի , վէ իհթի-
մալ աիր , ինդհանուր ժողովտա մատտէյի
մէղպուր հագգընտա միւլաքէրէ աչըլարգ-

տա , հէմ եանըմագտէ օլտուղուն քէնտիսի տախի անլայաճագ տը , վէ հէմատ օլ վա- գըթքի զագէթալար էօյլէ պիր նիղամաթը ասլա գապուլ իտէմէյէճէքլէր իտի . չիւնքի հի-ի-մէթ իշինտէ հի-ի-մէթ , վէ Տէվէ- թին նիլաճը իւղէրինէ միլէթճէ նիլաճ օլա- մագ իտի : Օիրա , միւէլլիֆլէրի միլէթիմիզ- տէն պուլունան զագէթալար տախի , մէմա- լլէքի մահրուսէտէ թապ ու նէշը օլունմագտէ օլան , վէ միւէլլիֆլէրի միւթիթի միլէթ- տէն վէ մէզհէպտէն պուլունան սայիր զագէ- թալար իլէ պէրապէր , շիւքիւմէթ թարա- ֆընտան վաղ օլունմուշ օլան այնի գավանին թահթընտա պուլունտուգլարընտան , վէ խասսէթէն միլէթէ խըտմէթ իթմէք իշին , այլգը իլլաթիթիւլար օլմատըգլարընտան , հիւքիւմէթ գանունունտան պաշգա , հիշ պիր գանունա իթաաթ իթմէյէ մէճպուր տէյիլ- լէր իտի :

Պու ճիւմլէ , օլ վագըթտա կիւղէրան իթ- մէքտէ օլան հալլէրին իգթիղասընճու , զագէ- թալարա գանուն գօնուլմագ զըմնընտա աջը- լան մէսէլէնին թահթընտա , միլէթճէ ինճէ պիր բօլիթիգա պուլունտուղունտան , պիզ զանն իտէրիզ քի , մէզքիւր գանունուն ահ- քեամընտա , զագէթալարըն հուգուգունա թօգանըր , վէ շիւքիւմէթին գանունունուն մուղայիրինտէ պիր շէյ օլմայուպ , իլլա , շիւ-

քիւմէթին գանուհու տահա պիր աչքդ վէ էթ-
րաֆլը սուրէթտէ գալէմէ ալընարագ , գրզլըն
գաֆալարը թէսկին իթտիքտէն պաշգա , պիր
տահա պիրը պիլմէզ , անճագ պիր զարագ ու
նէֆտանիյէթտէն նաշի , զազէթալտը ալէյ-
հինտէ կէզէնլէրին , պիր սուրէթլէ սղըզա-
րընը գաբաթմագ նիյէթի մէմտուհէսինտէն
իպարէթ իտի . նասըլ քի մէզքիւր գանու-
հուն պիր իքի պէնտինտէն մատատարըն ,
քեամիլէն Հիւքիւմէթին գալանին ու նիլա-
մընա մուվաֆըզ պուլունմասը , սէօլէտիկի-
միզի թատտիգ իթմէքտէ տիր :

Վազէթաճըլըզ պիր սէրպէսթ էսնաֆըզ
օլտուգճա , վէ զազէթաճըլտը իշին . պաշգա
էսնաֆըլընքինտէն հէման տահա զիյատէ
միւնթաղամ սուրէթտէ , Հիւքիւմէթ թա-
րաֆլընտան վազ օլունմուշ պիր նիլամաթ , վէ
հաթթա ճէզա գանուհնամէսինճէ , մուղայիր
հարէքէթտէ պուլունանլար իշին , ճէզալար
տաթի պուլունտուգճա , վէ Վաթրիգխանէ-
նին , հիչ պիր էսնաֆա գարըմայա սէլահիյէ-
թի օլմատըղընա , ալզզաթ քէնտիտի տաթի շէ-
հատէթ իթտիքճէ , վէ պուլնարտան տա գա-
թինաղար . Սահմանագրութիւն իշինտէ շու-
մատտէյէ տայիր տէյիլ պիր պէնտ . հաթթա
պիր լուզէթ տաթի պուլունմատըղը մէյտան-
տէ օլտուգճա , էօլլէ պիր շէյի , պիլճէ թէ-
ֆէքքիւր տաթի իթմէք , հուգուգու միլլէ-

Թին խարիճինտէ օլտուգտան պաշգա , Թաս հին վէ գապուլ օլունմուշ պիր շէյ օլմաուր զընտան , մէգքիւր գանուն իւղէրինէ մանեա վիրմէք տախի , պիզճէ պիհուտէ իսէ տէ , օլ պապտէ եալընըղ իւչ մաաաէ իւղէրինէ միւ Թալաամըղը պէյան իտէրիլ :

Պիրինճի : Սէսէլա մէգքիւր գանունուն 6 ընճը պէնտի շու մաէլաէ պուլունմուշ տուր :

6. Պիր առէմ միլէթճէ պիր մամուրիյէթաէ տախի պուլունմուշ օլտա , եինէ մաթպուաթըն օլ առէմին հադ գընտա մապահաաէ եաղըպ վէ ֆաղ իթմէյէ հազգը եօգ տուր :

Վագաա պիր առէմին պիր Թագսիրաթըն տան ումումա պիր զարար իուպէթ իթմէք աէ օլմաուրգճա , օլ առէմին Թագսիրաթըն եաղըլըպ , վէ քէնտիսինէ հադարէթ օլուն մագ , շիւքիւմէթ նիզամը ահքեամընճա մէմ հուաթտան տըր , լաքին , բաթրիգխանէ մէճ լիսի աղասընտան պիրիսինին , մէաղալահ , ալէթթէվալի սէրհօշ օլուպտա սօգազլորտա րէզալէթլէ կէզաիկի , վէ եախսոտ պունա էմ սալ պիր հարէքէթի նա հեմլտրէտէ պուլ լունտուղու Թագաիրաէ , ումումուն մէն ֆաաթը , վէ եախսոտ միլէթին նամուսու խաթըր իչին , էօյլէ պիր առէմի զաղէթալա րըն էհալիյէ , վէ պինաէն ալէյհ Վաթրիգ խանէյէ խապէր վիրմէսի , հադգանիյէթէ մուղայիր մի տիր , մէկէրչի պիր նամուսունու Թանըմայան առէմին խաթըր իչին , ումումուն

նամուսունու բայիմալ իթմէք, ագլ ու ինսա-
նիյէթ իգթիզասընտա՞ն մը տըր :

Իքինճի : Ա՛նգքիւր գանունուն ահքեա-
մընճա , (Ղգգային վարչութիւնտան անկաթ
(սէրպէսթ) օլարագ , միլլէթին խասսէթէն
ղաղէթալար իչին պիր Գօմիթէսի պուլունա-
ճագ , վէ զաղէթաճըլարը մուհաքէմէ իթտիք-
տէն պաշգա , ճէզալարընը տախի թէրթիպ
խտէճէք իմիշ :

Պիղճէ պու խէյալաթ աչըրը մէրթէպէ
թէաճճիւպէ շայան տըր . զիրա , զաղէթա-
ճըլարը միլլէթ Տէվլէթին գանունունտան
պաշգա պիր գանուն թահթընա գօյմագ իս-
թէտիքտէն պաշգա , զաթէն քէնտինճէ գա-
նուն ու նիզամը պուլունմայան զաթլարը տա-
խի , իւղէրլէրինէ հաքիմ նասպիթմէյէ չըգը-
մագ տիմէք տիր . պու իսէ տիւնետաւէ ասլա
օլուր պիր շէյ տէյիլ տիր : Պիր տագըգա իչին
պէցլէ պիր շէյի միւմքին տիր տէյու ֆարզ
իթտիքտէն սօնրա , սիւալ իտէրիզ քի , աճէ-
պա օլ գօմիթէ պիր հագգսըլ շէրիաթ քէսսէ
իտի , զէվալլը զաղէթաճը նէրէյէ կիտէճէք-
տի . վէ գա՞նղի նիզամ ահքեամընճա քէնտի
հաքիմլէրինին ալէյինտէ թէշէքքի իտէճէք-
տի : Վաղաքակա՞ն ժողովա մը , օնուն տախի
քէնտինճէ պիր նիզամը եախօտ գանունու
եօգ իտի . (նգհանօւր ժողովա մը , օնուն
տախի պիր գանունու եօգ իտի , եանի զաղէ-

Թաճըլարք կիպի միլէթճէ պիր գանուէն Թահ,
 Թընտա տէյիլ իտի: Հայտէ տէյէլիմքի գօմիթէ
 հագգսըզ պիր շէրիաթ քէստի, պիր զաղէ-
 Թաճը տա անտէն եւս Քաղաքական վէ եւս
 տա Րնգհանուր ժողովա Թէշէքքի իթտի,
 վէ հագգըլ օլտուղու տախի Թէպէյեիւն ի
 տէրէք, գօմիթէնին հագգսըզըղընիա իլամ
 օլունտու, աճէպա օլ գօմիթէնին ճէզասը՞ նէ
 օլաճագ տը, վէ գա՞նղի նիզամաթ հիւքմիւն-
 ճէ իճրա օլունաճագ տը: Պաւնլար էօյլէ իչ
 իչէ ինճէ մէսէլէլէր տիրլէրքի, պիղճէ ճիւ-
 րաթ իտէն հագգընտա, Թէաճճիւպ իթմէք-
 տէն պաշգա հիչ պիր շէյ ճսյիլ կէօրէմէյիլ:

Իւջիւնճիւսիւ տախի շու տուր քի, մէզ-
 քիւր գանուէն մուճիպինճէ, զազէԹաճըլար
 հագգընտա, Տէվէթին նիզամաթընըն զայ-
 րիսի օլարագ, պիր գաչ տիրլիւ ճէզալար
 Թէրթիպ օլունմուշ տուր. հալ պու քի,
 պիղ գավիէն զանն իտէրիլ քի, զազէԹա-
 ճըլըգ բաբասըգ տիմէք օլմասըղընտան, զա-
 ղէԹալար իչին Հիւքիւմէթտէն պաշգա, Ֆէր-
 տի վահիտին ճէզա Թէրթիպ իթմէյէ, ղէրրէ-
 ճէ սէլահիյէթի օլամագ:

Հէր նէ գատար մէզքիւր գանուէնտա
 Թէաճճիւպէ շայեան քէօլէլէր վար իսէ տէ,
 շունու տախի ունութմայըլ սէօյլէմէյէ քի,
 մէզքիւր գանուէն Րնգհանուր ժողովա կէլիպ
 միւզաքէրէ օլունտուգտան սօնրա, մէճիսճէ

գաւուլինէ գարար վերիսէ իտի տախի, պա-
ղը մերթէպէ թատիլ ու թէսվիյէ օլունաճա-
ղը իհթիմալի գաւիտէն իտի : Օ իրա օլ հէն
կեամտէ կէրէք Նտենապետ սէատէթլու Սէր-
վիչէն էֆէնտի թարաֆընտան , Կարծեայ աղա-
պուրիան հագգընտա մէտհէ շայեան , վէ մէ-
տենիյէթէ մուվաֆըդ տուրէթտէ զուհու-
րա կէլէն հիմայէթ , վէ պէյան օլունան մէ-
պտտի , վէ կէրէք մէզքիւր գանուհա պիր
մուգատտէմէ օլմագ իւզըէ , գալէմէ ալընմըշ
օլան տէրին վէ տիգգաթ ու սէնայէ լայըգ պիր
միւթալաա , նասըւքի խամանակտա թաֆիւ-
լէն նէշը օլունմուշ տուր , քէնտի գըյասըմըղը
թաստիգ իյլէմէքտէ տիր :

խամանակտա պուհլարըն աճէլէթէն թապ
ու նէշը օլունմասը , պիղճէ հագըգաթէն
թէաճճիւպէ շայեան տըր , չիւնքի չէնա հաֆ-
թա ագտէմ , եանի շուկտեմբեր 19 տա , Սա-
սիսին 610 ունճու նիւսխէսինտէ , Քաղաքա-
կան ժողով թարաֆընտան զագէթալար իչին
զաթէն հաղըր պուլլունան պիր գանուհու
թէֆթիշ իթմէք իւզըէ , պիր Օրէնդըրախան
մասնաժողով թէշքիլ օլունմուշ օլտուղու ,
վէ ազալարընըն տախի քիմէքտէն միւրէթ-
թէպ պուլլունատուղու թապ ու նէշը օլուն-
մուշ օլմալին , հէմ Քնդհանուր ժողով ազա-
լարընտան պաղըլարընըն , վէ հէմտէ էհալիտէն
նիչէլէրին , թէհայիւր ու մէրագընը մուճիպ

օլմագտէ իտի : Պիրտէ պու արատէ զազէ-
 Թաճըլարըն Բաթրիքխանէյէ Ճէլպիյէ , մէզ
 քիւր գանուէն վաղ օլունունճայա գատար ,
 տէօրթ մատտէ հագգընտա իթաաթ իտէ-
 Ճէքլէրինէ տայիր իմղա իսթէնմիշ (իլէրուտէ
 նէ իտուկին կէօրէճէիլ) վէ մուհարրիլէրաէն
 4 քիշի իմղա վէրմիշ , վէ 2 քիշի իսէ վէրմէ-
 միշ իտի : Պու հէնկէամտէ մէզքիւր ()րէ-
 նըսգրական ժողովուն քեամիլէն իսթիֆա
 իթմիշ օլտուղու իշիտիլիպ , վէ շուքէյֆիլէթ
 հագգընտա , Բաղաքական ժողով Թարա-
 ֆընտան Սասիստէրէսմի պիր մալիւ մաթ պէք-
 լէնիլմէքտէ իրէն , կիւնիւնտէն էվիլէլ յամա-
 նակ մէյտանէ չըգարագ , Սասիստէ պէքլէնի-
 լէնիլէրի ¹ , պիթթաֆսիլ , վէ հաթթա սուրէթի

¹ Պու պսպտէ Ժամանակըն զայրէթքէշ միւլէլիֆիտէն
 քէնտի Թարաֆըրդտան Թէշէքքիւր իտէրիլ , չիւնքի պու
 տէֆա տախի Սասիստէ կէօրիւլմէսի մէմուլտան պուլունան
 պաղը պահալար , Ժամանակտա կէօրիւլմիւշ տիւր . վագաա
 պիլդէր միլլէթիմիղտէ պուլունան հէր վարագատա Ազգային
 վուզուֆիյյէթլէր կէօրմէյի հէմ արպու իտէնլէրաէն վէ հէմ
 տէ մէմուլ օլմըարտանըղ , լաքին շիմտիյէ գատար , կէրէք
 Սասիս միլլէթճէ նիմրէսմի տիր կիտի պիր զազէթա մագամընտա
 Թութուլմագտէ օլտուղունտան , վէ կէրէք ալէսսէվիյէ Ազգային
 վէ հաթթա միլլէթճէրէսմի պահալար անտէ օգուլունայա սըլ-
 շըվիշ պուլունտուղունտան , պու կիւնլէրտէ անտէն զիյտտէ Ժա,
 մանակտա օգուտուղումուլ իշին , Թէսճճիւպ իթսիկիմիլլէ
 պէրտպէր , շու շիւքհէյէ տախի զահիպ օլուլուղ քի , եա
 Ժամանակըն բիայէթլիւ միւլէլիֆի զիյտտէ զայրէթքէշ պու-
 լունմագտէ տիր , վէ ետտա Սասիսին բիայէթլու մուհարրի-
 րի , պու կիւնլէրտէ Ազգային պահալարա չօգլուգ վուզում
 կէօրիւպ վէ էհէմմիյյէթ վիւլմէմէքտէ տիր :

ղահիրէտէ ասլա բէտմի օրմայուպ , ֆէգաթ
ղըմնէն բէտմի տիր կիպի պիր շիւթհէյէ մու-
ճիպ օլապիլիր սուրէթտէ , հէմ հէր պիր շէ-
յի խապէր վէրտի , վէ հէմտէ , զոգէթալա-
րա մութլոգա պիր Օրէնք գօնուլմանըն
իւղէրինէ , սահիֆէլէրինի երիշէր երիշէր քիւ-
շատ իյէտի :

Ղաղէթա մէսէլէսի պու արտտա էհալի
պէյնինտէ օլ մէրթէպէ էհէմմիյէթ քէսպ
իթաի քի , տէօրթ թարաֆուա կիւնակիւն
մաննալար վէրիլմէյէ պաշլաօր , նասըր քի ,
պիղզաթ Քաղաքական ժողով տախի , չու ույ-
ղունսուզուղուն ֆարգընտա օլարագ , օլ
պապտէ մուգայէտ սուլունան Մտենագրու-
թիւնունու , կէչէն ճիւմա իրթէսի , եանի
նոյեմբեր 16 տա չըգարըլան 614 նիւմէրօլը
Սասիստէ , թապ ու նէշը իթտիրմէյի միւնա-
սիպ վէ էհէմմիյէթտէն կէօրմիւշ իտի :

Սէղքիւր ատենագրութիւն հագգընտա
պաղը միւթալամըղ վար իսէ տէ , էվիլլա
ժամանակըն օլ պապտէ տէրքէար օլան ուրդ
գաջ բէք պիւյիւք զիւիւմէրինին ճէվապընը
վէրմէյէ միւսարտաթ իտէրիլ :

ժամանակըն միւէլլիֆի ատթութումուլազտսը
սէվէրիլ . լաքին միլլէթիմիլին մէնֆաաթընը
քէնտիսինտէն զիյատէ սէվաիկիմիլզտէն , վէ
պու ալէմտէ միլլէթիմիլ իչիւն , մաթպուաթ
սէրպէսթիյէթինտէն պաշգա , հիչ պիր պիւ-

յիւք էյիլիք օլամայաճաղըն բանա պիլսիկի-
միւ իլէ պէրապէր . քէնտիսինն տախի միւ-
լէթ ղայրէթի չէքմէք արղու վէ նիյէթինտէ
պուլունտուղուն տախի պիլսիկիմիւղտէն , ֆա-
սիտ զիւիւմէրինի թասհիհ իթմէյէ չալըշմայը ,
քէնտիմիւղճէ ճիհէթ պէ ճիհէթ պիր ֆերի-
զէյի զիմմէթ աոտ իտէրիւ :

Ճամանակըն միւէլիֆի , եանի Պ . փա-
փազեան , վագաա ղաղէթալար իչին պիր ()-
րէնք լաղըմ տըր տէյերէք , պիր ուղուն պահս
եաղմը տըր , լաքին մէղքիւր պահստա հիչ
պիր մէպատի , եանի սկզբունք օլմայուպ ,
անճագ հալէրէ վէ վուգուաթլարա էհէմ
միյէթ վերիմիշ աիր , մէսէլա , էճղաճըլըգ
սանաաթընն , շիրքէթի պէչէրիյէ հագգըն
տա ֆայիտէլի եախօտ զարարլը օլտուղուն
իսպաթ իտէճէք եէրաէ , էճղաճըլարտան
պաղըսընն եանլըշ , պաղըսընն պայաթ , պա-
ղըսընն նօգսան էճղա գուլանտըղընտան , վէ
պաղը էճղաճըլարըն տախի մուալիճէյի կէ-
ճիքտիրտիկինտէն , միւշթէրիլէ պէտ մուամէ-
լէ իթտիկինտէն , վէ տահա պունլարա էմ
սալ թագսիրաթլարընտան պահս իլէ , պայա-
ղըճա ասըլ էճղաճըլըգ տէնիլէն միւպարէք
վէ միւֆիտ սանաթ ալէյհինտէ հագարէթ
իտէր կիպի , ղաղէթաճըլար թարաֆընտան տա
սահիհ ղայրը սահիհ , ղուհուրա կէլմիշ եա-
խօտ կէլէճէք օլան պիր թագըմ թագսիրաթ-

լարա է հէ մմիյէթ վէրէրէք , ասը զաղէթ աճը-
լըլըն միւսպարէք վէ միւֆիտ է սասընա թօգուն
մայօր գըյասիյէ թօգունմուշ տուր :

Պիղ պու պոպոտէ Պ . Փափաղեանըն . քէն-
տի աղը թաքրիրնտէն ալարապ , հագըգա-
թէն զաղէթ աճըլըգ մէսէլէսինին նէ պիւյիւք
մէսէլէ տիր , միգտարի . քիֆայէ պիլմէտիկին
գապուլ իթտիկիմիղտէն , այըպըյաճագ եէր-
տէ , զկստէսիյէ աճընրըլ :

Պ . Փափաղեանըն էն պիւյիւք եանըլը
շուրատա տըր քի , քէնտի պահսընա թէմէլ ,
մութլագա զաղէթ աճըլար իչիւն պիր () րէն
լազըմ աըր լազըրտըրնը իթմիշ տիր , վէ
պունտան իսէ , կիւյա զաղէթ ալար իչին , մէ-
մալիքի Սահրուսէտէ հիշ պիր () րէնք եօգ-
տուր կիպի անլաշըյապիլմէքտէ տիր : Հալ
պու քի , պու զիւիւմ պիւյիւք պիր խէթա
տըր , զիրա զաղէթ ալար իչին մէմալիքի Սահ-
րուսէտէ քէք ալեա օրէնք պուլունտուգտան
պաշգա , Ղէզա Գանունհամէսինճէ լազըմ
կէլէն ճէզարար տախի վար տըր , վէ հաթթա
պիղլաթ քէնտիսի տախի , այնի օրէնքին թահ-
թընտա պուլունմագտէ տիր :

Պ . Փափաղեան Տէվլէթճէ օրէնք պու-
լունտուգտան ինքեար իտէմէզ իսէ տէ , իհ-
թիմալ տըր , պուլունտան օրէնք քիֆայէթ իթ-
մէյօր տէյէրէք , միլլէթճէ տախի տիկէր պիր
օրէնք դօնուլմասընը արզու իթմէքտէ տիր ,

հալ պու քի, պու տախի պիւյիւք պիր խեթա
 տոր, զիրա, զաղէթալար հագգընտա էկէրչի
 պիր տիգգաթ լաղըմ իսէ, օ տախի, անճագ
 Հիւքիւմէթ թարաֆընտան օլունմայը տոր,
 վէ հէմտէ օլունմագտէ տիր, վէ էն պիւ-
 յիւք աէվիէթլէրին տախի, շէշմանը տիգգա-
 թընը, հէր շէյտէն զկաաէ զաղէթալարըն
 տավէթ իթմէքտէ օլմաոր, սէօյլէտիկիմիդի
 քեամիլէն թաստիգ իթմէքտէ տիր, իմտի,
 մատամքի Հիւքիւմէթ գավանինի մէվզուայը
 քեաֆի աոտ իթմէքտէ տիր, վէ մատամքի
 Նաթրիգխանէնին միլէթճէտէն, եանի քիւ-
 լիսէ վէ մէքթէպճէտէն պաշգա հիչ պիր մէ-
 սուլիյէթի, վէ բօլթիգաճա զէրրէճէ պիր
 վաճիրպոթը եօգ տուր, թապիաթիյլէ բօլի-
 թիգայա տայիր, վէ անճագ հիւքիւմէթին
 թէպոսիյէթի թահթընտա պուլունտան պիր
 էսնաֆ իւզէրինէ տախի, քէնտի թարաֆըն-
 տան այրըճա պիր գանուէն վազ իթմէյէ ասը
 հագգ ու սէլահիյէթի օլմամայը, վէ պու քէօ-
 շէ բէք նաղիքճէ պիր քէօշէ օլտուղունտան,
 հաթթա էօյլէ պիր թէշէպպիւսաթա գալ-
 գըշմագտան տախի, պիզճէ սարֆը նաղար իւ-
 լէմէլի տիր: Եմա զաղէթալար եիւզիւնտէն
 պաղըլարա ֆէնալըգ կէլմէքտէ իմիշ, օնա
 Նաթրիգխանէ գաթան մէսուլ տէյիլ տիր,
 տահա զաղէթաճըլըգ կիպի, միլէթատէն չօգ-
 լարընըն զարարընը մուճիպ օլունճու բէք չօգ

սանաթար վար տրուար , լաքին էջէ շէյէր
անճագ Հիւքիւմէթին պիլէճէյի շէյէր տիր
լէր . մէսէլա մէյսանէլէրտէ նիչէ Վրմէնիլէր
սէրհօշ օլույօրլար տէյի , Վրմէնի մէյսանէլէ
րինէ , թէաթրօ օյուկլարրնտա նիչէ կէնճէր
պաշտան չըգլօրլար , եախօտ պաղը ույղուն
սուգ խուսուսլարտա թէշվիգ օլունույօրլար
տէյի , Վրմէնի թէաթրօլարրնա , վէ պաղը
խասթէլէրի իյի իտէմէյօրլար եախօտ էօյոիւ
րիւյօրլար տէյէրէք , Վրմէնի հէքիմէրինէ , վէ
սայիրլէրէ վէ սայիրլէրէ հիւքիւմէթին () րէն
քինտէն պաշգա պիր օրէնք գօյմայա , Քա
ղաքախան խողսվուն ղէրրէճէ սէլահիյէթի
օլամուգ , վէ հէմտէ օլմամալը տըր , տէր իտէք ,
եանըմայըղ զանն իտէրիզ :

Պ . Փափաղեանն եաղըշնա նազարէն ,
կիւյա ղաղէթալար , նիչէ տէ ֆալար , նիչէ շախ
լարրն , վէ խուսուսիյէ բուհպոնլարրն նու
մուսլարրնա թօգունմուշլար իմիշ , վէ պու
խտէ բէվայի հագգ , վէ միլէթիմիլին շանըն
տան տէյիլ իմիշ : Չօգ իյի , ֆարզ իտէլիմ քի
ղաղէթաճրլար պաղը քէրրէ , եախօտ չօգ տէ
ֆա էջլէ պահսլար եազմըշ օլունլար , պուն
տան նէ չըգար , էկէր եազտըգլարը սահիհ
խտէ , վէ էկէրչի ումումուն մէնֆաաթընը
մուճիպ օլուճագ սուրէթտէ իտէ , միլէթճէ
թէշէքքիւր իթմէլիյիզ . եօգ էկէրչի եալը
նըզ ղարաղանէ , իֆթիրա , վէ նիզամա մու

ղայիր իսէ , օլ զաթլար Զի քիւմէ թէ շիքեա-
յէթ իթմէլի տիրէր , Էմմա քէնտիլէրի տօղ-
րուտան տօղրույա նամուսլարընը տաւա իթ-
մէյէ հաղըր եախօտ միւգթէտիր տէյիլ իմիշ-
լէր , թարաֆլարընտան եա պիրիսինի , վէ
եախօտ Բաթրիքիսանէյի բէք ալեա վէքիլ
թայեին իտէպիլիլէր .

Պ . Փափաղեան զաղէթալարըն եաղընը
ղարարը թարաֆընը կէօրիւպ , վէ իֆթիրա-
յէ ուղըայանլար իւղէրինէ գալէմինի օյնաթ-
միշ տըր , լաքին պիղ զանն խոէրիլ քի , ճիւ-
ղիճէ իլմի քադամա րիայէթ պիրլէ , զաղէ-
թալարտա ֆասլ օլունանլարըն հէման եիւզ-
տէ տօգսան տօգուզունուն գապահաթլը , վէ
միլլէթէ զարարը օլտուգլարընա տիգգաթ
իթմիշ օլաա իտի , օլ վազըթ ինսաֆ կէօղլէ-
րի աջըլարապ , զաղէթալարըն եաղընը պարընը ,
պիր գութու պուղտայա թէշպիհ իլէ , իչին-
տէ պուլունան պաղը չէօր չէօփիւ , մազուր
պուլուրաճաղը իհթիմալուն իտի :

Լմմա պաղը գաթլար տաւա վէ թէշէքքի
տախի իթմէք իսթէմէլէր , եախօտ իրթի-
քեապ իթմէլէր իմիշ , վէպալի քէնտի պօ-
յունլարընա , նէ պիղիմ իչին , վէ նէ տէ Պ .
Փափաղեան իչին հիչ պիր քէհեալըգ գալ-
մատըգտան պաշգա , Լղգային վարչութիւն ի-
չին տախի հիչ պիր մէսուլիյէթ գալամաղ :

Պ . Փափաղեանըն պիր թէաճճիւպէ շայան

էֆքեարը տախի, զազէթաճըւարըն, Աղգային
Վարչութիւնա մէսուլ (պատասխանատու)
պուլունմասընը խոտաա իթմէսի տիր :

Պիզ զանն իտէրիզ քի, Պ. Փափաղէան
մէղքիւր պահարնը գալէմէ ալտըղը վագթ,
Բաթրիքիսանէնին հուգուգուսուսն տէրէճէ-
սիլէ, հէր շախս սըրասընտա, զազէթաճըւա-
րըն տախի, մալիք պուլունտուգլարը տէվ-
լէթճէ եախօտ քօլիթիգաճա սէրպէսթլյէթին
տէրէճէսինտէն զիյատէ, անճագ քէնտի ալ-
զու վէ նիլէթինի տիւշիւնմիւշ, վէ գաբըլ-
մըշ օլմուլը սգը, զիրա, ազաճըգ թէմքին
իւզըն տիւշիւնմիւշ օլտա իտի, թապիաթիյ-
լէ, վէ հիշ տէյիլ իսէ, շու գատարընը տէրք
իտէպիլի իտի.քի, զազէթաճըւար, քէնտի
սաթարգլարը եագըլը քեաղըլարըն բուխ-
սաթ թէղքէրէլէրինի, տէյիլ Բաթրիքիսա-
նէտէն, իլա, եա Պապը Ալիտէն, վէ եատա
Նէզարէթի ճէլիլէյի մէսրիֆի ումուսիլէ-
տէն ալմըշ տըրլար, վէ պուստան տա նէշէթ
իտէր քի, զազէթաճըւար անճագ քէնտի ա-
միրլէրինէ մէսուլ օլուպ, ասլա պաշգա մէ-
սուլլյէթ թահթընտա տէյիլ տիրլէր, զիրա,
“ ոչ ոչ իտէ երիո- քէրանց ծառայէլ : ”

Պ. Փափաղէանըն պիրտէ արամաբանու-
թիւնճա խէթասընը թասհիհ իթմէք իսթէ-
րիզ : Անգուստ պիր արալըգ Ալլօպասա հէր
բուսաւսրեալ միլլէթտէ տախի զազէթալար

իշին օրէնք պուլունտուղուն սէջլէ տիբուն ,
 վէ պունունլա , հէր հալտէ էջլէ պիր օրէն-
 քին էլլէ միյէ թինի անլաթարրարգտան սոն-
 րա , պիր տրալըգ տախի , միլլէ թիմիլին շիմ-
 տիքի հալլէրինաէն թէշէքքի , վէ պատէ հու ,
 մատամքի պիլլէր միւէլլիֆլիքտէ աճրնաճագ
 պիր հալտէյիլ , էլպէթտէ պիզիմ իշին պիր
 օրէնք պուլունմալը տըր , « եօգ , էկէրչի Սէր-
 վիչէն , Մլանեան , ()տեան , Սուսինեան ,
 Սիսաքեան վէ սայիր բանիբուն , խոհական
 վէ աղգագէտ զաթլար կիպի միւէլլիֆլէրիմիլ
 պուլունտա խտի , օլվագթ , Տպագբական օրէնք
 լաղըմ տէյիլ խտի , տէր իտիք , « տէր : իմտի սօ-
 րարըգ Պ . Փափաղեանա քի , օրէնք տէնիլէն շէյ
 զագէթալըմ իշին մի լաղըմ տըր , եօխաա զա-
 զէթաճըլըմ իշին մի , էկէր զագէթալար իշին
 իտէ , միւէլլիֆի քիմ օլուր իտէ օլտուն , նէ
 վագիֆէ , եօգ էկէրչի զագէթաճըլար իշին իտէ ,
 զագէթալար օրէնքսիլ գալտըգճա , զագէթա-
 ճըլարա վէրիլէն օրէնքտէն նէ մէնֆաաթ հա-
 սըլ օլուր , վէ պունտան տա գաթի նաղար ,
 Պ . Փափաղեան եա Վրօպանըն լուսաւորեալ
 միլլէթլէրինին բեաֆֆէսինտէ տախի , տպա-
 գրական օրէնք պուլունմալընը պօշ պիր շէյ
 տիր կիպի , ճէրհ իթմէլի տիր , վէ եատա Վ-
 րօպատա տախի , թըպգը պիզիմ կիպի , Սէր-
 վիչէն , Մլանեան , ()տեան , Սուսինեան վէ
 Սիսաքեան այտրտա միւէլլիֆլէր պուլունտա

մատրղըն իգրար իթմէլի տիր . պիզ վէ պի-
զէ հէմէֆքեար օլանլար , տէյէպիլիլիզ .քի ,
կէօսթէրաիլի զաթլար , Լ՝վլօսպատա քէնտի-
լէրինտէն բէք չօգ էհլլէթ ու լիյադաթը
եէրինտէ զազէթաճըլար պուլունտուզուն ա-
լէնէն իգրար իտէրլէր : Խայր , Պ . Փառիպ-
եան աօսթուժուզուն պուլ զիւիւմիւ բէք
եանլըլ տըր , միւէլիֆլէր հէր նէրէտէ , վէ
հէր նէ մէրթէպէ առհապը տիրայէթ ու ֆէ-
թանէթտէն օլուրլար իսէ օլտունլար , եինէ զա-
զէթալար իշին , հէմ օրէնք պուլունմալը
տըր , վէ հէմտէ նասըլ .քի մէմալիքի մահրու-
սէյի Շահանէտէ , վէ էօյլէտէ հէր եէրտէ
վար տըր . զերա շիրքէթի պէշէրիյէնին շի-
րազէսի միլի անճաֆ էֆքեար սէրպէսթիյէթի
միհլլէրի իւզէրինտէ տէօնմէքտէ , վէ էֆքեար
սէրպէսթիյէթինտէն մազսէտ իսէ , հուգուգ
ու վաճիպաթ պուլունմագտէ օլտուզու թագ-
տիրտէ , օլ խուսուստա զազէթալար պիր
վասէթայի ազիմ օլմաֆտէ տիրլէր . հալ պու-
քի օրէնք օլմատըզճա սէրպէսթիյէթ օլտաւազ ,
վէ սէրպէսթիյէթ օլմատըզճա հուգուգ ու
վաճիպաթ թանրլամազ , վէ թանրըպ իճրա
օլունամայաճաֆ պիր շէյէ տէ , միւմէլին տէ-
յիլ տիր , օրէնքնիզ զազէթալար պիր վասէ-
թա օլամազլար : Պիզիմ տախի պալէտտէ
զիքլլէրի կէշէն զաթլար հադգընտա , բիայէ-
թի քեամիլէմիզ օլտուզուլա պէրապէր , նիւ

չէ ճիհեթլերճէ էհլլէթ ու լյագաթլարընը
 թանրորդ, լարին զագէթաճըլըդ պահսընա
 կէլինոթիքտէ, Պ. Փափագէան գատար իլէրու
 տօղրու գօշամատըգտան պաշգա, պիրազ տա
 տիւշիւնմէյէ պաշլարըդ, զիրա զագէթաճըլըդ
 տախի այրըճա պիր սանաթ օլըւպ, վէ պիր
 մէհարէթէ միւհթաճ պուլունտուգտան պաշ-
 գա, մատամ քի օնլար տախի սայիր միւհէ
 լիֆլէր կիպի ինսան տըրլար, էլպէթաէ թա-
 պիաթլարընտա, ասարը իտտաա, զարազ,
 հիտաէթ, նէֆտանլէթ վէ սայիրէ վէ սայի-
 րէ, ազ չօգ պուլունաճապ տըր. էմմա ա-
 հապը տիրայէթ ու լյագաթտան իմիշէր,
 չօգ լյի, ֆէգաթ զագէթաճը օլտուգլարը
 հալտէ, մէկէրչի պիրէր մէլէք օլապիլիլլէրմի,
 մէկէրչի, հէր թարաֆըն վէ հէր աաէմին մի-
 դաճընա ույղուն, վէ գաթան քիմնէյի ինճիթ-
 մէյէճէք պահսլար եազա պիլիլլէր մի, էօյլէ
 պիր շէյ միւմքլն մի տիր, վէ հիչ պիր եէր-
 աէ էմսալի կէօրիւլէպիլմիշ մի տիր, վէ էօյ-
 լէ պիր շէյ կէօրիւլէ պիլլէ տախի, օնու ու
 գուլան էհալլէ էօլմիւշ, եախօտ ույումուշ
 սըֆաթընտան պաշգա պիր սըֆաթ վէրէ
 պիլլիլմիլիլ. վէ մէրգուման զաթլար պու-
 կիւն վէ պու սաաթտա, հէր մէսէլէ հագ-
 գընտա ալի ըէյտէ վէ թէքմիլ իմթիղաճտա
 պուլունապիլիլլէր մի. հաթտա, Պ. Փափագ-
 եանըն օրէնքսիզ օլարապ զագէթաճըլըղա շա-

յէսթէ՞ կէօրտիւկիւ զաթլարսան պիրիսի ,
եանի Սիսաքեան խաչատուր աղա , պիր աւ
րալդ Եօղկոցաձոր խամինտէ Փարիստէ պիր
ղաղէթա թապ ու նէշր իթտիրմէյէ չըգըշմըշ ,
վէ պուրատա իսէ խայլիճէ միւշթէրիէր հազըր
լանմըշ իքէն , Նրուսաղէմ իւղէրինէ եազուր
զը պիր պահսըն , նիշէլէրէ բէք ֆէնա կէօ
րիւնտիւքտէն գաթի նազար , ատէթա հիտ
տէթլէրինի տախի թահրիք իթտիկի , վէ զան
նէն օլ սէպէպէ մէպնի , կէրի տախի գալսըղը
կէօրիւլմիւշ տէյիլ մի աիր :

Պ. Փափաղեան , գալէմինին ուճու որճագ
վագթինտէ , Հայաստանըն սէֆիլլէքլէրինի ,
վէ նիշէլէրին սէֆիհլէքլէրինի նապլ ու պէյան
իլէ , գալէմճէ , եախօտ զաղէթաճա քէնտի
վաճիպէյի զիմէթինի իֆա իտէր իսէ տէ ,
քէնտիսի տախի ֆէհմինտէ օլամաղ : Նանի
տիմէք իսթէրիզ քի , զաղէթալար հէր քէսի
պօղլոյօրլար տէյի թէշէքքի իթտիկի սըրա
տա , թապլի պիր տուլղուտան թահրիք օ
լուհարագ , միլէթիմիլտէ պուլլունան հէր
սընըֆ էշխասը , պիրէր թագսիրաթ եիւզիւն
տէն պօղար զէմմ իտէր , վէ հաթթա օլ գա
տարա գատար չըգըշըր քի , նէզաքէթ ու ին
սաֆ տէրէճէսինի տախի թէճափուղ պիրլէ
պաղըլարըն Հռոմէական Հայլարըն Ս. Յօ
հան Սկեբերան քիլիսէսի իպնա ու ինշաօը
ղըմնընտա պինլէրճէ զուրուշ բիշքէշ իհտա

իթմէսինի տախի , կիւյա պիր խէթատէ պու-
լունմուշար ուր կիպի ֆաու ու զէմմ իտէր ,
վէ տէրունի տիւտէն տախի ահաւր չէքէր :

Պիզճէ պիզ պիր ոստթումուշուն ոլ մէր-
թէպէ աղգասիրութիւն հուտուտունու թէ-
ճաւուզ պիրլէ , տայիրէյի թէասսիւպէ կիր-
տիկին , ասլա ճայիզ կէօրմէտիկիմիզտէն , է-
սէֆ իտէրիզ :

Պ . Փափաղեանն մէզքիւր պահսընն հէ-
ման հէր պիր լուղէթինէ պիրէր թապագա
տօլուտու ճէվապ էլզէմիյէթտէն իսէ տէ ,
էէրիմիլին միւսաատէսի օլմատրղնտան , պիր
գաչ պաթըլ զիւիւմէրի հագգընտա տախի ,
պիր գաչ լագըրտը իթտիքտէն սօնրա , պահ-
սը տիւտէ միւպաշէրէթ իտէրիզ :

Սէրգուս միլէթիմիլին սէֆիլ հալի զըմ-
նընտա , գիպուի-նա իհթիյաճ կէօրմէյիպ , ան-
ճագ խաղաղ-իւնա , հուպպէիէ վէ միւսն գոր-
թուի-իւնա իհթիյաճ կէօրիւր : Պու հիւքմ-
տէ տախի պիր սկըրունք կէօրմէյիզ պիզ ,
զիրա գուրուճա խաղաղութիւն վէ մուհապ-
պէթ տիմէքտէն պիր շէյ անլայամայըլ , պիզ-
ճէ օնլար պիր միլէթէ լագըմ կէլէն սկըրունք
աղաճընն մէյվէլէրի տիրէր , հալ պու քի
աղաճը տիքմէզտէն էվիլէլ , մէյվէսինէ նաւուր
իւմիտվար օլապիլիլիզ , հէր խիլիյին թէմէլի
գիպուի-նա վէ ուսմունք տէյիլ միտիր , մէկէրչի
աղիտութիւնտա օլան խաղաղութիւնտա վէ

մուհապպէթէ կիւվէնիպ իթիպար իթմէք ,
 քէնտի կէօլկէսինի թութմայա չալըշան ա-
 տէմլէր կիպի , պօշա չալըշմագտան պաշգա
 պիր շէյ մի տիր . վագաա պու սէր վէ խաշ-
 շէ-թի-ն լուվէ թլէրինի պիր չօգ ատէմլէր , վէ
 խուսուսիյլէ րուհպան կիւրուհլարը րասթ կէլ-
 տիքլէրի եէրտէ վազ իթմէքտէ տիրլէր , լա-
 քին պիր տէֆա շունու տիւշիւնմէլիյիգ քի ,
 հիչ արդարութիւն պաշ սէտիրէ օթուրմա-
 տըգճա , մուհապպէթ տէնիլէն շէյ գաբու-
 տան իչէրի կիրէպիլը մի , վէ հիչ ճշմարտու-
 թիւն պաշ կէօթէրմէտիքճէ , խաղաղու թիւն
 մէյտանէ կէլէպիլը մի : Այկեր խաղաղու թիւն
 տիմէքլէ , էքսէրիա քէօյ քէհէալարընըն եաբ-
 տըգլարը սուլհ տէնիլէն շէյի անլայաճագ ի-
 սէք , վայ պիղիմ պաշըմըգա , եօգ եկէրչի հէր
 քէսին քէնտի հապգընա րազի օլմասընը ան-
 լայաճագ իսէք , պունու տախի տգիտու թիւն
 հալինտէ արամագ կիպի պաթըլըբգ օլամագ :

Պ . Փափագեան , միլէ թիմիզ իչին շիմտի-
 քի հալ իլմճէ պիր էլզէմիյէթ կէօրմէտիքտէն
 պաշգա , ինսանը հայվանտան , վէ եապանիյի
 թէրպիյէլիտէն ֆարգ իթտիրէն նիյմէթին
 անճագ ուլում ու ֆիւնուն օլտուղուն տա-
 խի ունուտարագ , իլմի թահգիր տախի իտէր ,
 շէօլէ քի “ Աս իմ Մասիս կըսեմ , որ գիտու-
 թիւն , ևայն չեմ գիտեր

Ազգը գիտութեան կարօտ չէ,

Իմ սիրելի ընթերցողներս ինձմէ գիտութեանց անուններ կամ անոնց անհամ թարգմանութիւնները չըսպասեն » տէր :

Պիզ Պ. Փափազեան տօսթումուղ օլտուղու հալտէ, գալէմինտէն պէօլէ պիր տճույիպ քէլամ չըգմըջ օլտուղու իչին, հէր նէ գատար էսէֆ իտէր իսէքաէ, քէնտիտի կիպի պիր Ուսումիական խորհուրդ ազատը գալէմինտէն չըգմըջ օլտուղուն տիւշիւնտիւքճէ, տահա զկատէ վէ բէք չօգ զկատէ հէմ էսէֆ իտէրիզ, վէ հէմտէ թէաճճիւպ : Վէ մէրգում էմրի թէասօիւպտէ (մոլեռանդութիւն) պիրազ տահա իլէրու գօշարապ, պէն քէնտիմիատէթա պիր ատէմ հիւքմիւնտէ թութատուղում հալտէ, հէր պիր շէյինսէրպէսթճէ, վէ պիւա հուտուտ եազըլըպ օգունմասընը, հէմ արզու իտէրիմ, վէ հէմտէ սէվէրիմ, լաքին զըտտը օլարապ, քէնտիմի պիր ազգասէր կիպի թութատուղում, եանի ազգասէրլիւէ բիւայէթ իթտիլիմ թապտիրտէ, գալէմ սէրպէսթիլէթինին գըսալմասընը, վէ վապթ ու հալէ ույուլարապ եազըլմասընը բէսէնտ իտէրիմ տէր : Վէրգումուն պու էֆքէարընտան շու նէթիճէ հասըլ օլուր քի, ազգասէրլիւ պիր թարաֆա գօնուլարապ տիւշիւնիւլտիւշիւ հալտէ, գալէմ սէրպէսթիլէթի բէք խի պիր

շէյ իմիշ, ֆեգաթ աղգասերլիք պերապեր աւ
լընտըղը հալտէ, խի պիր շէյ տէյիլ իմիշ, տիւ
մէք տիր քի, շիրքէթի պէշէրիւնէյէ լազըմ օ
լան պիր շէյ, աղգասերլիք լազըմ տէյիլ իմիշ.
պիղ Պ. Փապիաղեանն քէնտի տույղու վէ
հիւքմիւնէ պիր շէյ տէյէմէյիղ, լաքին աղգա
սերլիք տիմէքլէ, նէ անլատըղընտա լայրգըլա
պիլմէտիքճէ, օլ պապտէ պիր մաննեա վիրմէյի
ճայիլ կէօրմէզ իսէքաւէ, եալընըզ շու գատաւ
րընը սիւալ իտէրիզ քի, վագթ ու հալէ ույ
մագ տիմէքլէ, նէ տիմէք իսթէմէքաւէ տիր:

Պիղճէ վագթ ու հալէ ույմագ իքի տիւր
լիւ օլապիլիր, պիրինճիսի, պուլունտուղու
մուզ միլլէթին եախօտ էհալինին ումումի
կիտիշինէ, վէ իքինճի, ումումէն տիւնեանն
կիտիշինէ ույմագ. հալ պու քի պուրատա
տախի նազիք պիր քէօշէ վար սըր. եանի տիւ
մէք իսթէրիզ քի, ումումումն կիտիշի պազէն
խիլիլէ տօղրու օլապիլտիկի կիպի, պազէն
տախի ֆէնալըզա տօղրու օլապիլիր: Պ. Փա
պիաղեան պուրասընը գաբալը կէջմիշ տիր.
եախօտ թէֆէքքիւր տախի իթմէմիշ տիր.
իմտի սօրարըզ շիմտի քի, աճէպա քէնտի նա
սիհաթընը տիյնէմէք իսթէտիկիմիզ հալտէ,
ումումումն կիտիշի հէր նէ թարաֆա օլսա,
օլ թարաֆա կիթմէլիմիլիղ. մէսէլա վագթ ու
հալ էօյլէ կէթիրսէ քի, հէր քէս մէզհէպինի
տէյիլթիրմէյէ չըզըշսա, վագթ ու հալ էօյլէ

կէթիրսէ քի, հէր քէս Սահմանադրութիւն
 նու պօղմայա չբարձսա, վէ նիհայէթ վագթ
 ու հալէցլէ կէթիրսէ քի, մէրգումուն քէն
 տիսինին շիմտիտէն բէք չօք թէչէքքիլէր
 իթտիկի միսիլու, հէր քէս սէֆիհլիլէ վէ
 իշ ու իշրէթէ տիւշէրէք, քիլիսէ, մէկթէպ
 վէ ֆուգարայը պիւթիւն պիւթիւն ունութ
 սա, մէկէրչի զալէթալար տախի օլ Եօլա կի
 տէրէք, օնլարը թէչվիգ իթմէլի՞ մի տիրլէր.
 մէազԼլահ էցլէ պիր շէյ ճայիլ օլմուշ օլ
 սա, էվիլլա Պ. Փափաղեանն մէղքիւր
 պահսնը կէրի ալարագ, զրտունը Եազմասը
 լազըմ կէլմէզմի. չիւնքի կէօսթէրտիկի թագսի
 րաթ սահիպլէրինին քեաֆֆէսի տէ քէնտի
 ալէյհինտէ պիր զազապ հիտս իթմէքտէ տիր
 լէր, վէ պուտա թապիտիտիր, վէ իշթէ պու
 րատա մէրգումուն խաղաղութիւն տէտիկի
 ֆազիլլէթ տախի պիլթէր. Պիղճէ վագթ ու
 հալէ ույմագ տէմէք էցլէ օլմայըպ, իլլա ու
 մումուն մէնֆաաթը օլ վագըլթտա հէր նէ
 իսէ, օլ շէյի իլէրու կէօթիւրմէյէ չալըշմագ
 տէմէք տիր, վէ պու տախի նասըլ քի օէյ
 լէտիք, իքի տիւրլիւ տիւր. պիրիսի միլլէթին
 այրըճա մէնֆաաթընը տիւշիւնմէք, վէ իքին
 ճիսի տախի քեաֆֆէի թէրպիլլէլի միլլէթ
 լէրին ումումէն իսթիֆատէ իթտիքլէրի մէն
 ֆաաթլարը կէօրիւպ կէօղէթմէքլէ օլտպիլլեր.
 Վէ թապիաթիլլէ ումումուն մէնֆաաթընը

խապէր վերմէքո՛ւն պաղըլարա թօգանըս , վէ պաղը կիւրուհլարա զարար տօղաճաղընտան , թապիաթիլէտէ օնլար զաղէթալար ալէյհին տէ զաղապլանմայա պաշլարընր , վէ զաղէթալարըն իսէ վաճիպէյի զիմմէթի վէ աէյնի մուգատտէսի էհալինին մէնֆաաթընը իլթիլ զամ իթմէք օլտուղունտան , արթըգ էօյլէ տիւշմէնլէրէ եա կէօյիւս վէրիպ տայանմայը , վէ շէրան վէ նիղամէն հագգանիլէթի իլա նիհայէ թէսահուպ իթմէլի տիրլէր , վէ տէ եօխսա , գալէմ մէյտանընտան պիր թարաֆա չէքիլմէլի տիրլէր :

Պ . Փափաղեան Ռաթրիգխանէյէ , շախսա թօգունմամագ իւղըէ իմկա վէրմիշ , վէ շու էսասը հէր քէստէն զկատէ թապահուպա չը գըշմը օլտուղու հալտէ , պէս պէլլի հէր պիր շէյի ունուտարագ օլմայը տըր , միլլէթտէ շիմտիքի պուլունան միւէլլիֆլէր ալէյհլէրինտէ պիր պիւյիւք հագարէթ իթմէյէ ճէսարէթ իտէրէք , վէ հիճլ իւղըէ պիր սէօյլէյիշ իլէ , “ Լըրանի Լըգլին որ պէրլէրոթիւնը Լըգլին Գլէոն վրայ տըլիլ ուղը խմբագիրներէն կըսպասէ ուղիղ ու ճշմարիտ կարծիքներ ” աէմիշ տիր :

Պիղիմնիլէթիմիղ պու պապտէ միւէլլիֆլէրի մէտհ իթմէք , եախսա թապահուպ իթմէք օլմայուպ , իլլա Պ . Փափաղեանըն ամէլ ու հարէքէթլէրինտէ , հէր շասըլ իսէ , պու

տէֆա պիր չօգ թէնագիւս պուլունտուղուն
էսէֆ իւզրէ անլլաթմագտան իպարէթ տիր :
Վէ հաթթա , մերգուժուն մեզպուր պահար-
նա քարշըլըգ պու գատարձա ճէվապ եազմա-
յը տախի ճայիլ կէօրմէլ իտիք , էկէրչի մէզ-
քիւր պահարնտա պուլունան հիտաէթ ու
իտտաա ասարընըն , միլէթճէ րէսմի պիր
զաթ թարաֆընտան էսէն պիր բուզկէար ա-
սարը պուլունտուղու սույի վաննընա զահիպ
օլմատա իտիք :

Կէլէլիմ շիմոի , Վասիստէ թապ ու նէշը
օլունան Քաղաքական ժողովուն իւշիւնճիւ
մէճլիս ատենագրութիւնունա :

Սէզքիւր ատենագրութիւնտա զաղէթա-
լար հագգընտա զուհուրա կէլէն պաղը հիւքմ-
լէր , Դամանակտա պէյան օլունան հիւքմլէր-
տէն զիյատէ սէրթ , վէ շիմաթի տիւնեայէ
տապան տապանա զըտտ օլաուգտան պաշգա ,
թապիաթիլէ , սապըգ գալէմէ ալընմըշ օլան
գանուկարըն բուհունա տախի , քեամիլէն
զըտտ պուլունմագտէ տիր :

Շիմոիյէ գատար եազտըգլարըմըպտա ,
մէզրիւր ատենագրութիւնուն պաղը զիւ-
իւմլէրինէ քարշըլըգ բէք չօգ ճէվապլար պու-
լունտուգտան պաշգա , պուլտան սօնրա զա-
զէթալար հագգընտա խասսէթէն նէշը իտէ-
ճէյիմիլ պիր բիսալէտէ տախի , սայիր իճասլ
իտէն ճէվապլար պուլունաճագ իտէ տէ , շիմ-

տիտէն եալընըզ բէք տիգֆաթէ շայան մատ-
տէլէրի հաֆֆընտա , ճիւղիճէ միւթալամըզը
պէյան իտէրիզ :

Սէզբիւր ատենագրութիւնուն էն զիյա-
տէ թէաճճիւպէ շայան եէրի շուրասը տըր
քի , կէօյա Տէվլէթտէ տպագրական օրէնք
եօք տուր կիպի , « Սինչև ուր տպագրական
օրինաց հաստատութիւնը , լրագրապետաց
քանի մը հրահանգներ աւլ հարկ է » . տէն-
միշ տիր : Նասըլ քի պունուն ճէվապընը
զաթէն վէրմիշիզ տիր , պու թէհի պիր զահ-
մէթ տիր , վաֆտա Քաղաքական ժողով օրէնք
գօյապիլիր , լաքին տէյիլ էհալի զազէթալա-
րընա , իլլա բէնաիսինէ թապի պուլունան
պիր զազէթայա , վէ նասըլ քի էօյլէ պիր զա-
զէթայա տաիի , զանն իտէրիզ քի , էշէտտի
իհթիյաճը վար տըր :

Պիղճէ , զազէթա հաֆֆընտա պիր օրէնք
մէսէլէսի աչըմասը իճապ իթսէ տաիի , պու
հուգուգ անճաֆ Րնգհանուր ժողովա բաճի
օլտուղունտան , Քաղաքական ժողով անճաֆ
իճրասընա միւնթաղըր պուլունմալը տըր , զի-
րա հիշ պիր վաֆթտա իճրասթ մէճլիսինին
Գափանին մէճլիսի հուգուգուհու զասպ իթ-
մէսի ճալիզ օլամալ :

Սասիսին 610 նիւմէրօլու նիւսիէսին-
տէ պէյան օլունան () րէնսդրական մասնաժո-
ղովուն իըտմէթի , եալընըզ տպագրական օ-

րէնքի թէֆթիշ իթմէք օլմայուպ, հաթթա
թաղական խորհուրդլար իչին մէվճուտ պու-
լունան պիր կանանագրու թիւնու տախի թէֆ-
թիշ իթմէք օլաճագտը, լաքին պու խուսուս
տախի Սահմանագրու թիւնա մուղայիր իտի,
չիւնքի, Սահմանագրու թիւնուն 56 ընճը մատ-
տէսինին ահքեամընճա, թաղական խորհուրդ-
լար իչին թանգիմ օլունաճագ թալիմաթ, ան-
ճագ Կրօնական վէ Բաղաքական ժողովարըն
մարիֆէթիյլէ թանգիմ օլունաճագտը, նա-
սըլքի, սէրահէթէն Եաղըլմըշ տըր, հալ-
պուքի, Բաղաքական ժողով թարաֆընտան
թէշքիլ օլունան () րէնսդրական մասնաժո-
ղովուն ազալարըր իչինտէ, Կրօնական ժողով
թարաֆընտան հիչ պիր աղա պուլունմատըլ-
տան պաշգա, պիւթիւն պիւթիւն խարիճ-
տէն տախի աղա պուլունմագտէ իտի: Այե-
գաթ, յամանակտա օգունտուղունա նաղա-
րէն, քէյֆիյէթ շիմտի պաշգա սուրէթ քէսպ
իթմիշ, վէ մէզքիւր () րէնսդիր մասնաժո-
ղով իսթիֆա իթտիկինտէն, Եէրլէրինէ Բա-
ղաքական վէ Կրօնական ժողովլար թարաֆլա-
րընտան, իւչէր աղա թայյիս օլունմուշ տուր.
տիմէք տիրքի, շիմտի իշթէ Սահմանագրու
թիւնուն ահքեամընա քեամիլէն բիայէթ օ-
լունմուշ տուր. վէ պիզ զանն իտէրիզքի,
էվլէլքի մասնաժողով, քէյֆիյէթին Սահմա-
նաթրութիւնա պիւթիւն պիւթիւն պիւթիւն պըտտ

պուլունտուղուն կէօրէրէք իօթիֆայա միւ-
սարաւթ իթմիշ, վէ Քաղաքական ժողով
տախի քէնտի սէհվին թանդըզ, վէ հագգա-
նկյէթէ րիայէթ պիրլէ, Սահմանադրութիւն
նուն ահքեամընա միւրաճաւթ իլէմիշ տիր.
վէ պուլնտան տա գալիէն զանն օլունա իլիր.բի,
Քաղաքական ժողով զաղէթալարա օրէնք
գօյմադ հուգուգունուն քէնտի սէլահյէ-
թինտէն եօդարու պուլունտուղուն ֆէհմ
իլէ, օլ խուսուստան սարֆը նազար իլէմիշ
տիր. շիւնքի, շիմտի.բի, Կրօնական վէ Քա-
ղաքական ժողովարըն իւչէր աղաօրնտան միւ-
րէթթէյ պուլունան գօմիթէնին խրամէթի,
Սահմանադրութիւն իշինտէ աշլքեար կէօս-
թէրիլմիշ օլտուղունա նազարէն, թապլյա-
թիլէ, Թաղական խորհուրդլարըն վազայիֆ
ու հարաքեւթընը թահտիտ ու թայլին զըմ
նընտա, լազըմ կէլէն թալիմաթը թանգիմ
իթմէքաէն պաշգա հիշ պիր շէյէ գարըշմայա
մէսուլիյէթի օլամայաճադ տրը :

Սէզբիւր ատենագրութիւնտա, մաթ-
պուաթ սէրպէսթիյէթինին մէպատիսինէ
պիւթիւն պիւթիւն զըտտ պիր չօգ մէպատի-
լէր պուլունտուղու շէօլէ տուրսուն, զաղէ-
թալարըն թէֆթիշի զըմնընտա Բաթրիգխա-
նէ թարաֆընտան պիրտէ թէֆթիշ մէճլիսի
թէրթիպ օլունաճաղը, վէ իսթէտիկի կիպի
հիւքմ ու իլամ իտէճէկի, վէ հաթթա, լա-

զըմ կէլտիկի թագաւորէ , հիւքիւ մէ թէ տա-
խի թագրիւ իտէճէկի պէյանն օլունմուշտուր-
Իմոն , մատամ քի օգըպէթքեար հիւքիւ մէ-
թին հիւքմիւնէ միւրաճատթ օլունմագ իճապ
խտէճէք տիր , էօյէ իտէ , հուգուգումուգ
տանն եօգարու պուլունանն պիր թէչէպպիւ-
սաթէ նէ իհթիյաճըմըզ վար տըր , Բաթրիգ-
խանէնինն պիր զաղէթայը միլէթէ մուգիրը
կէօրիւպ , վէ մուգիրը օլաուղունն իսպաթէ
գատըր օլաուղու հալտէ , հէր կիւն վէ հէր
սաաթ , հիւքիւ մէ թէ թագրիւ վէ ինհա իթ-
մէյէ , մէկէրէ գուտրէթի եօգմու տուր ,
վէ չէնտ տէֆա էմսալի տախի կէօրիւմիւշ
տէյիլ մի տիր :

Պիղճէ սու պապաթէ թէհայյիւրտէ գա-
լաճագ պիր քէօչէ վար տըր , եանի տիմէք
խթէրիզ քի , զաղէթալար , քէնտի հուտուա-
լարընը թէճափուգ իտիպ , վէ վաճիպէյի զիմ
մէթէրինի թանըմայաբագ , ֆէնա պիր պահա
նէչը իթտիքէրի հալտէ , եաղըլանը ինքեար
խտէմէյէճէքէրի տէրքեար , վէ նահագգ եէր-
տէ քիմէ քի թօգանմըչար իտէ , անէրին տա-
խի տավայա գալգըչա պիլէճէքէրի աշլքեար
օլաուգտանն պաշգա , իճրաաթճա զաղէթա-
լարընն պիր մէտիալէրի օլամայուպ , անճագ
ճիւզ իւ քիւլլի թահրիք իտէպիլէճէքէրի ,
վէ պիւթիւնն ալէմին իտէ մանէվի հաքիմէրի
պուլունաճագլարը պէտիտար իքէն , նէ ա-

ճայիպ , Քաղաքական ժողով , հէր շէյտէն է վ
 վէլ , հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէվզու պու
 լունան օրէնքէ գանաաթ իթմէյէրէք , պաշ
 գա պիր օրէնք տահա վազ օլունմասը զըմ
 նընտա քէնտինճէ պիր էլլէմիյէթ կէօրիւր ,
 վէ ալէթ թաճիլ իճրասընա չըգըշմայա տա
 խի ճէսարէթ իտէր տէ , կէրէք խողովարըն վէ
 կէրէք Հոգարարձու թիւնլարըն , միլլէթճէ
 պիրէր հիւքիւմէթ տիւմէնի պաշընտա պու
 լունտուգլարընտան , հէր հարէքէթլէրինին ,
 տէյիլ սատէճէ պիր թահրիքէաթ , իլլա պի
 րէր իճրաաթ օլտուղուն վէ օլաճաղըն , վէ
 հէր պիր իճրալարընըն իսէ , ղաղէթալար մի
 սիլլու ալէմ մուվաճէ հէսինէ չըգմայըպ , իլ
 լա կիզլիտէ եա գաբալըտա գալաճաղըն , վէ
 պունտան տա գաթինաղար , միլլէթ մէմու
 րիյէթինտէ պուլունանլարըն խէթա ու թագ
 սիրաթլարը զըմնընտա , հիչ տէյիլ իսէ , հիւ
 քիւմէթճէ , ղաղէթալար հագգընտա պու
 լունան օրէնքին կէօլկէսի գատար տախի պիր
 օրէնք վէ միւճաղաթ գանուեննամէսի պու
 լունմաաըզըն բանա պիլտիկի թագտիրտէ ,
 ծնլարըն հիչ պիրիսի հագգընտա էջլէ պիր
 օրէնք զըմնընտա էլլէմիյէթ կէօրմէզ , պիզ
 ճէ պիզ իսէ , գապիէն իթիգաա վէ իտտաա
 իաէրիզ քի , էկէր , ղաթէն հիւքիւմէթին
 օրէնքի թահթընտա պուլունան ղաղէթալար
 իչին պիր պէնտ օրէնք տահա լաղըմ իսէ ,

հիւքիւմէթճէ հիչ պիր օրէնք թահմընտա
պուլունմայան միլէթճէ մէմուրլար հագգըն
տա , պինլէրճէ պէնպէրաէն միւրէթթէպ
օրէնքէր լաղլմ տըր , վէ հէմաէ մութլագ
սուրէթտէ լաղլմ տըր , զիրա օրէնքսիզ մէ-
մուրիյէթին սօնու տայիմա ճէպպարըգտա
գարար գըլա կէլմիշ տիր , նասըլքի պիւթիւն
թէվարիս վէ ֆէյլէսօֆլուգ պունա վար
գուվլէթիյէ շէհաստէթ իթմէքտէ տիր :

Վէգքիւր տտենագրութիւնտա զագէթա
հուգուգու հագգընտա խոյլիճէ սէօհպէթ
կէչիպ վէ միւզաքէրէ օլունմուշ տուր , վէ
հաթթա , մէգքիւր մէսէլէ հալլ օլունարագ ,
իճապը իճրատընա գարար տախի վէրիմիշ
տիր : Պիզ Քաղաքական ժողովուն հագգըն
տա ըիայէթի քեամիլէմիզ օլտուղուն պէյան
իլէ պերապէր , շունու տախի ճէսարէթ ի-
տէրիզ պէյանէ քի , էկէրչի պու ասըրտա լու-
սաւորեալեալ տիւնետտա , էն պէցիւք վէ
ումումի պիր մէսէլէ վուգուա կէլմիշ իսէ ,
օ տախի անճագ պու մաթպուաթ սէրպէս
թիլէթի մէսէլէսի օլմուշ , վէ էն պիւյիւք
պաշլար եախօտ գալէմէր տախի , պաշլըճա
շու մէսէլէնին հալլ ու թէսվիլէսինէ չալըշ
մըշ օլտուգլարը հալտէ , Քաղաքական ժողո-
վուն , անճագ պիր իքի սաաթ իչին տէ էցլէ
պիր մէսէլէյի հալլ իթմէսի , սօղըուսու թէ-
հայյիւրէ շայան պիր քէյֆիլէթ տիր :

Վէ սիրա միւտահէնէ սէջլէտիկիմիզ
 Թագտիրտէ , զանն իտէրիզ քի , Քաղաքա-
 կան ժողովուն իչինտէ , հէր նէ գաւառս պաշ-
 գա ճիհէթլէրտէ էհլիյէթ ու լիյադաթը քէ-
 մալ մէրթէպէտէ զաթլար պուլունմագտէ
 իսէ աէ , շու մէսէլէնին հալլինէ միւգթէ-
 տիր զաթ , եա հիչ եօգ տուր , վէ եատա
 բէք նատիր տիր . վէ պուտա այրպ պիր շէյ
 տէյիլ տիր , գիրա , պու ալէմաէ հէր աոտէմին
 հէր խուսուստա մալիւմաթը Թամմէսի , եա
 խօտ քիֆայէսի պուլունմասը իհթիմալտէն
 տէյիլ տիր . մէսէլա , մէգքիւր Դողովտա հէ-
 քիմլիք , միւհէնտիսլիք եա չիֆթճիլիք իւզէ-
 րինէ պիր պիւլիւք մէսէլէ աջըմասը լազըմ
 կէլսէ , մատամ քի պու մէսէլէ պուրատա
 աջըլոր , էլպէթտէ պիզ պուհսուն հալլ ու
 Թէսվիյէսինէ ճէսարէթ իտիպ վէ իճապը իճ-
 րասընա պագմալըյըզ աէնիլէպիլլի մի , վէ
 էջլէ պիր ագլ ու ֆիքիրէ մուղայիր իտաս-
 այը հիչ պիր քէամիլ զաթ իրթիքեապ իտէր
 մի : Հաշա : Իմտի պիզ տէրիզ քի , մաթպու-
 աթ սէրպէսթիյէթի մէսէլէսի էն միւշքիլ
 վէ նապիք պիր մէսէլէ օլտուգճա , վէ Քա-
 ղաքական ժողովումալ ազալարընըն էքսէրի-
 սինին օգուտուղու , անճագ պիզիմ սէֆիլ զա-
 զէթալարտան վէ սայիրէտէն իպարէթ պու-
 լունտուգճա , մէսէլէյի մէզպուրէնին հալլի-
 նէ արզուքէշ պուլունանլար , անճագ Լփըօ .

պոս ֆէյլէսօֆլարնըն պու կիւն վէ պու սա-
աթ մագպուլ վէ միւթէպէր պուլունան քի-
թապլարնա միւրաճաաթ , վէ ահքեամ ու
մէպանիլէրինէ միւթէպէաթ իթմէլի տիրլէր ,
եօխսա պիլիմ քիթապ վէ զաղէթալարըմը
տա , շու սուսուղուղու գանաորրաճագ , հէ-
ման պիր գաթրէ տախի սու պուլամաղլար :

Անգքիւր ատենագրու թիւնտա օգուն-
տուղունա նաղարէն , զաղէթաճրլարա շու
տէգրթ թէքլիֆ օլունմայա գարար վէրիւմիլ ,
վէ նասըլ քի սօնրատան տախի օլունմուշ
տուր . եանի , պիրինճիտի յարգել կրօնը (մէղ-
հէպէ րիայէթ իթմէք) :

Պիզ զանն իտէրիզ քի պու թէքլիֆ պի-
հուտէ պիր թէքլիֆ տիր , ջիւնքի զաթէն
հէքքէս հէր մէղհէպէ հիւքիւմէթճէ րիայէթ
իթմէյէ պօրճուլ պուլունտուղու թագտիր-
տէ , թապիաթիլէ քէնտի մէղհէպինէ տահա
ղիյաատէ րիայէթ իտէճէք տիր , վէ իթմիշ
տիր , պիզճէ պիր թագտիրաթճա սապըգասը
պուլունմայան պիր ատէմտէն , օլ թագտիրա-
թը իթմէյէճէկինէ պիլա սէպէպ էմիլյէթ
իսթէնմէք , պայաղըճա օլ քէսէ պիր նէվի հա-
գարէթ իթմէք սայրլաճաղընտան , վէ շիմաի-
յէ գատար միլլէթիմիլ զաղէթալարը իտէ ,
ասըլ բու հօյան կիւրու հիմիլտէն զիյատէ , մէղ-
հէպիմիլլէ տէյիլ եալընըզ րիայէթ իթմէքտէ
հաթթա հըֆզ ու վիգայէսինտէ տախի պու-

լուսնմագտէ օլտուգլարընտան , էօլէ պիր թէք-
լիֆ հէման պիր հագարէթ տախի սայրլա պի-
լիր . պուստանտա գաթինազար , մէ զհէպիմիզէ
ըիայէթ օլուսնմագ թէքլիֆի , տէյիլ 'լուսա-
ւորչական մուհարրիրլէրէ օլուսնմալը տըր , է-
կէր իգթիզա իտէր վէ սէլահիյյէթիմիզ օլա-
պիլիր իսէ (պիզէ պօշ շէյ տիր) , իլլա պաշգա
մէզհէսլտէն պուլունան մուհարրիրլէրէ օ-
լուսնմալը տըր :

Իբինճիսի տախի , Սահմանադրո-թի-նը պապչա-
նէլ (Սահմանադրութիւնու թէսահուպ իթ-
մէք) իթմէք թէքլիֆի տիր :

Հէլէ պու իբինճի թէքլիֆ տօղրուսու
թէսաճճիւպէ վէ հէմուէ թէհայիւրէ շայան
պուլունտուղունտան , պաշգա պիր 'ճէվապ
վէրմէյիպ , անճագ շունու սիւալ իտէրիզ քի ,
տէօրթ սէնէտէն պերու , Սահմանադրու-
թիւն հագգընտա զայրէթ վէ ֆէտաքեարլըգ
իտէն , զաղէթաճըլարտան պաշգա հիչ պիր
կիւրուհ պուլունմուշ մու տուր . հաթթա
պաղը զաղէթաճըլարա հագարէթ ու ատա-
վէթ կէօսթէրէնլէր , պաշլըճա Սահմանա-
գրութիւնուն տիւշմէնլէրի տէյիլ մի իտիլէր ,
արթըպ կիւնէշին զեյասը կիպի հէր քէսին
կէօզիւնիւ գամաշարրան շէօլէ պիր սահիհլըք-
տէ իրքեար օլունապիլիր մի :

Իւշիւնճիւսիւ տախի , Շիշ-պիլ Վարը-թի-նը
որ ի-ր ներգործո-թի-նը ըստ օրէնի և արժանապէս Բա-

նէյունէ (Լ'ըգային Վարչութիւնու Ֆասլ ու
ղէմմ իթմէմէրի քի, քէնտի թէէստէրինի օրէնք
իւղը վէ լայրգըլա իշէտէպիլին), թէքլի
ֆինտէն իպարէթ պուլունմուշաուր :

Պիղ զանն իտէրիլ քի, Քաղաքական Ժու
ղովտան պաղըլարըն ասըլ մագսէտի, պաշլըճա
պու իւշիւնճիւ թէքլիֆին իւղէրինտէ տիր,
չիւնքի զաղէթալարըն աղղը գաբանմասըլա,
քէնտիլէրին սէրպէսթճէ գալարագ, միւս
թագիլ սուրէթտէ միլէթի իտարէ իթմէ
սինէ, թապիաթիլէ պիր եօլ աջըլմըշ օլուր :
Վէ պու թէքլիֆտէ տիգգաթէ շայեան իքի
լուղէթ վար տըր, եանի ըսք օրինի վէ «րթանա
ղէ» լուղէթլէրի : Լ'վլէլա սօրարըլ ըստ օրինի
տէնիլէն գամիղի օրէնքճէ տիր, վէ իքիւնճի սօ
րարըլ քի, քէնտի ամէլիաթլարը եա պրթանա
ղէ» օլմագ տա, անարժանապէս օլուրսա, նէ՞ օ
լաճագ տըր : քիմ կէօրէճէք տիր, քիմ թէֆ
թիշ վէ միւլթալա իտէճէք տիր, վէ էհալլիյէ
քիմ խապէր վէրէճէք տիր : Քաղաքական Ժու
ղովտան պու պապաէ ասըլ նիլէթի նէ տիր
պիլմէյիլ, լոքին, արղու իթալիքլէրի հալին
նէթիճէսինին, խահ նա խահ տէսթօթլուգ տա
գարար գըլաճաղընտա, ինքեար իտէմէյիլ :

Վէ տէօրտիւնճիւսիւ տախի, շախսա տօ
գունմամագ թէքլիֆի տիր քի, պու խուսուս
զաթէն հիւքիւմէթին գանուհունճա տախի
մէմնուլթտան պուլունտուգտան պաշգա,

տէյիւ Ռաթրիգիտանէնին , իլլա Պապը Օլապ-
թիլէնին գարըշաճաղը պիր մատտէ օլապ-
ղունտան , պիւթիւն պիւթիւն սիւքիւթ
իւզըն կէշէրիլ :

Մէղքիւր տէօրթ թէքլիֆլէրտէն պաշգա ,
պէշինճի պիր թէքլիֆ տահա վար տըր քի ,
պիղճէ պաղը ճիհէթլէ հէփսինտէն զիյատէ
թէաճճիւպէ շայան տըր . եանի զաղէթաճը-
լարըն պիր վուգուաթը իշիթաիքլէրինտէ ,
նէշը խլէմէղտէն էվլէլ . կիտիպ Քաղաքահան
ժողովա խապէր վէրմէսի , վէ օլ վուգուա-
թա տայիր իճրայէ կէլէճէք մուհաքէմպթա ,
վէ վէրիլէճէք սիճիլ ու միւճաղաթա պէքլէ-
տիքտէն ոճիրա , թապ ու նէշը խլէմէլէրի
թէքլիֆի տիր :

Իկէր պու ալէմտէ զաղէթաճըլըգ հագ-
գընտա միւմքինսիզ իքի շէյ վար խտէ , էվլէլ
քիսի պու տուր տէյէպիլիրիլ : Օիրա զաղէ-
թաճըլարըն , Ռաթրիգիտանէնին խըտմէթ-
քեարլարը եախօտ ճասուսլարը օլմատըգլարը
շէօլէ տուրտուն , մէկէրջի հէր վուգուաթըն
մուհաքէմէսի լաղըմ կէլմիր մի , վէ հիչ պիր
վուգուաթըն նէշըի իշին , այլարճա վէ պէլ
քի տէ երլարճա պէքլէմէք օլապիլմիր մի , վէ
հիչ պիր միւշթէրի , երիմիշ էսկիմիշ վէ գահ-
վէ քէօշէլէրինէ տիւշմիւշ քէօհնէ հալատի
սաթը եաղան զաղէթայը օգո՛ւր մու : Պիւ
ղանն իտէրիլ քի , Քաղաքահան ժողով բէք

ալեա պիլիքի , զազէթաճըլարըն առէթին
տէն տիր , աճէլէ վէ պիրպիրինտէն էվիլէ հա
վատիս ալմագ իշիւն , խասսէթէն նիշէ թա
րաֆլարա , հաթթա օրտուլարա , տօնանմա
լարա վէ մէճլիս ու գլյաֆէթլէրէ տախի ա
տէմլէր կէօնտէրիլէր , միւխապիրլէր բէյտա
խտէրլէր , վէ շու խուսուստա իֆրաթ մէսա
րիֆլէր իլէրլէր . էմմա , պիղիմ զազէթաճը
լարըն գուտրէթլէրի միւսաատէ իթմէտիկին
տէն , շիմօթի հալ պաղը տօսթլարըն հիմ
մէթլէրիլէ կէօնտէրիլէն հավատիսաթէ գա
նաաթ իթմէքտէ իմիշէր , օլսուն , պիր կիւն
պաղը գուտրէթլի զաթլար չըգարագ , օլ
եօլտա զազէթաճըլը գաթէճէլլէրի տախի իհ
թիմալտէն տէյիլ մի տիր :

Այդքիւր առննագրութիւնտա զազէթա
ճըլարա պիր պիւլիւք լւթթ ու քէրէմ օլա
րագ , Բաղտքալիան ժողովուն արտէնագրու
թիւնունուն զազէթաճըլար իշին , զանն ի
տէրիզ քի անճագ հաթթատա պիր կիւն , ա
չըգ օլաճաղը պէյան օրունմուշտուր . չօգ իյի ,
լաքին Սահմանագրական պիր խտարէնին իգ
թիգասընճա , զաթէն օլ խուսուս զազէթա
ճըլարըն եախօա էհալինին հագգը տըր , չիւն
քի կիլլի շէյ անճագ տէվլէթճէ եպնի բօլի
թիգաճա մէճլիսլէրտէ օլապիլիւր , հալ պու
քի պիղիմ նէ տէվլէթճէ պիր իշիմիզ վար
արը , վէ նէ տէ բօլիթիգաճա , հէր նէ հալ

խէ , լաքին աճէպա Լրօնական ժողովուն տա
ատենագրութիւնու աչք օլաճաճ մը տըր :

Քաղաքական Դաշնակա , պալեատէ զեք-
րի կէլէն Թէքլիֆլէրին , զաղէթաճըլարա օ-
լունմասընա Գարար վերիտիկի սըրատա , հաթ-
թա էօյլէ զաթլար պուլունմուշար իմիշ քի ,
օլ Գատարա տախի Գանատթ իթմէք իսթէ-
մէտիքլէրինտէն , շու աթիտէքի Թէքլիֆի
տախի իթմիշլէր իմիշ , շէօյլէ քի , բուհպան
կիւրուհունտան պուլունանլարըն , աէյիլ
սալթ մուհաքէմէլէրինէ պագըլմաղտան էվ
վէլ զաղէթալարա եաղըլմասը , հաթթա Գա-
պահաթլը օլտուգլարընա իլամ օլունտուգ-
տան սօնրա եաղըլմամասընը տախի միւրատ
իթմիշլէր , չիւնքի , զիւիւմէրինճէ , պիր միւ-
լէթ քէնտի Թագսիրաթընը քէնտի իչինտէ
սագլայըպ Թասհիհ իթմէլի , վէ խարիճտէն
միլլէթլէրէ ֆաշ իյլէմէմէլի իմիշ :

() Էրգուման զաթլարըն սաֆաէրունլուգ-
լարընը փէսէնտ իտերիզ , ֆէգաթ պու ա-
լէմտէ հէմ միւմքինսիզ օլուպ , վէ հէմտէ նէ-
թիճէսինտէ քէնտի էմէլլէրինին մուղայիրի
զուհուրա կէլէճէք պիր էֆքեարա զահիպ
օլմալարը իչին զիյատէսիյլէ էսէֆ իտերիզ-
զիրա , պիր տէֆա տիւշիւնմէլիտիրլէր քի ,
մէկէրչի լուսաւորչական Հայլարըն սիւքիւթ
իթմէսիյլէ , մուհարրիրլէրի սայիր մէզհէպ-
տէն օլան զաղէթալար , վէ սայիր միլլէթ զա-

զէթալարը տախի սիւքիւթ իտէրէ՛ր մի , վէ
 Բաթրիգխանէմիզ վազ իաէճէյի գանունու
 օնլարա տախիգապուլ իթտիրիպ վէ իթաաթ
 իթտիրէմէտիկի թագտիրտէ , առաջնորդ-
 լար վէ սայիրէր եիւզիւնտէն զուլում
 կէօրէն պիչարէլէր , մէզքիւր զազէթալարա
 միւրաճաաթ իթմէզլէ՛ր մի , աճէպա Բաթ-
 րիգխանէմիզ , թէշէքքի սահիպէրինին էօն-
 լէրինէ տախի պիր սէտտ շէքմէյէ տիւշիւ-
 նիւր վէ իճրասընա մուվաֆֆագ օլապիլնիր
 մի . պիզճէ պունլար իհթիմալին խարիճինտէ
 շէյլէր օլուպ , վէ նիշէ տէֆալար էմաալարը
 տախի կէօրիւլմիւշ տիւր , նասըլքի , Վան
 առաջնորդու քէյֆիյէթի , պիզիմ զազէթա-
 լարտա թապ ու նէշր օլունտուգտան պաշ-
 գա , թէշէքքի սահիպէրինին միւրաճաաթ
 իթմէսիյլէ , Գուրիէ Գ') րիանտա վէ Լէվանտա
 տախի օգունմուշ տուր , քէզալիք պու տէ-
 ֆաքի , Սարաշ վէ Օէյթին էհալիսինին մէզ-
 հէպ թէպալիլինէ չոգըմասը քէյֆիյէթի , սա-
 հիհ ու զայրի սահիհ , քէզալիք մէզքիւր իքի
 զազէթալարտա օգունտուգտան սօնրա , պիւ-
 զիմ զազէթալարտա կէօրիւլմիւշ տիւր : Իմ
 տի , պէօյլէ պիր խուսուսու թէճիլիզ իթմէք ,
 պիզիմ զազէթալարըն ազզը վէ տիլինի պադ-
 լայարագ , պիւթիւն պիւթիւն միլէլի սայի-
 րէ զազէթալարընա միւրաճաաթա պիր եօլ
 աշմագ տիմէք օլմազ մը , վէ էօյլէլիքլէ պիւ

զիմ զազէթալարըն, եա քեամիլէն մասալճը
լըղա սաբմասը, վէ եատա ճան չէքիլմէյէ
պուշլամասը իճապ իթմէլ մի: Վէ պուշտան
տա գաթինաղար, քէնտի թագսիրաթըմըղ
քէնտի իլիմիլտէ գալըն տէր իքէն, պիղ
զաթ քէնտիմիլըն, էվիլէլ էմիրտէ, վէ հէմ
տէ տահա զիյաստէ, միլէլի սայիրէ միյանէսին
տէ Ֆաշ ու իլան օլունմասընը մուճիպ օլմա
մըղ լաղըմ կէլմէլ մի:

Խայր խայր, իսթէր բուհանի կիւրուհին
տէն օլտուն, իսթէր ճիւմանի կիւրուհինտէն,
պէտխահ ու զաղըմլար վէ խային ու զատ
տարլար հէմ զազէթալար վասէթաղըլա պէ-
մէ Ֆաշ օլունմալը տըրլար, վէ հէմտէ, քէն-
տի միլլէթիմիլտէն պուլունանլար էվիլէլա վէ
աճէլէթէն քէնտի զազէթալարըմըղտա իլան
օլունմալըտըրլար, եօխտա, սայիր զազէթա-
լար հաղըր պէքլէմէքտէտիրլէր, նասըլ քի,
պու տէֆաքի 796 նիւմէրօլու Դհ-րիէ «'»
ըիւտա, թիւլլատա պուլունան Տիօնիսիօս
նամ Տում միլլէթի մէտրօպօլիտի ալէյհինտէ,
պէլսպէթ սիթէմամիլ պիր պահա օգուլմուշ
տուր, վէ պիղիմ առաջնորդլար ալէյհէրին
տէ տախի օգուլմասը իհթիմալին խարիճին
տէ տէյիլ տիր:

« Ելիէ Դհա լէտցէն, Կարինդ աղալաիտցին: »

Ֆին 10 զուրուշ:

Պու Ֆիյաթ վագաա գիյատէճէ կէօրիւ նէճէք տիր, լաքին գապահաթ պիզտէ օյմա յուպ, իլլա միլէթիմիլոն օգումագ աէնիլէն շէին կիւն պէ կիւն ազալմասընտա, եանի նէֆսի իսթանպօլտա 40 – 50 պին օգումագ պիլիր էհալի, 200 նէֆէր գատար թաղական խորհուրդ ազալարը, 100 նէֆէր Լըրեփոխան, վէ պիր գաչ եիւզ գատար բուհպան պուլլունտուզը թուգաիրտէ, զուհուրա կէլլէքտէ օլան քիթապ վէ բիսալէլէրտէն, անճագ 10) վէ եաիօտ 150 ատէտ սաթըլապիլլէսինտէ տիր, վէ իշթէ պիլտէ այնի մէսարիֆ իլէ պիր գաչ եիւզ ատէտ իչպու բիսալէմիզտէն զէյտտէ պասսորրուպիլլը իքէն, անճագ 220 թանէ պասսորրմը շըզ տըր:

